

**AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY**

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2009

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2009

**AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY**

2009 ANNUAL REPORT

**AGENCY FOR NATURE CONSERVATION AND
LANDSCAPE PROTECTION OF THE CZECH REPUBLIC**

OBSAH

5	ÚVODEM / PREFACE
8	O AOPK ČR
11	STÁTNÍ SPRÁVA A JEJÍ PODPORA
17	PÉČE O PŘÍRODU A KRAJINU
31	MONITORING A DOKUMENTACE
37	PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ
45	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE
51	INFORMATIKA
57	PROVOZ A EKONOMIKA
61	ENGLISH SUMMARY
66	ZKRATKY
68	SLOVNÍČEK ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY
PŘÍLOHY	
70	Příloha 1 – Zřizovací výnosy CHKO včetně jejich rozlohy
71	Příloha 2 – Nově vyhlášená MZCHÚ v roce 2009
72	Příloha 3 – Záchranné programy v roce 2009
74	Příloha 4 – Přehled plánů péče o MZCHÚ k 31. prosinci 2009
76	Příloha 5 – Přehled dotačních programů v oblasti péče o přírodu a krajinu
80	Příloha 6 – Příklady z publikační činnosti AOPK ČR
81	Příloha 7 – Adresář AOPK ČR

PŘÍKLADY

- 16** **BOX 1 – Zákony v oblasti ochrany přírody a krajiny**
- 30** **BOX 2 – Revitalizace Černého potoka a jeho přítoků
v PR Černá louka**
- 36** **BOX 3 – Nejrozsáhlejší národní databáze biodiverzity**
- 44** **BOX 4 – Putovní výstava Ochrana přírody a krajiny v ČR**
- 50** **BOX 5 – Naplňování memoranda porozumění o ochraně středo-
evropské populace dropa velkého**
- 56** **BOX 6 – Schéma Informačního systému ochrany přírody**
- 60** **BOX 7 – Rekonstrukce a stavební práce**

Vážení,

otevíráte naši Výroční zprávu za rok 2009 v upravené grafické i obsahové podobě. V krátké rekapitulaci naší práce v uplynulém roce je třeba zmínit odbornou i praktickou podporu AOPK ČR pro MŽP v době předsednictví ČR Radě EU, zejména při jednáních pracovní skupiny Rady EU pro biodiverzitu a přípravě celoevropské konference o přírodních a přírodě blízkých oblastech, která se uskutečnila v Praze.

Dlouho a opakovaně projednávané novely zákona o ochraně přírody a krajiny přinesly změny do práce naší organizace. AOPK ČR prostřednictvím správ CHKO rozhoduje o výjimkách ze základních ochranných podmínek chráněných území v CHKO a také uceleně zajišťuje správu a péči ve všech českých NPR a NPP a v jejich ochranných pásmech.

V průběhu roku byly připraveny návrhy základních dokumentů pro vyhlášení nových velkoplošných chráněných území – rozšíření CHKO Kokořínsko o území Českolipsko–Dokeských pískovců a mokřadů, CHKO Soutok, CHKO Doupovské hory a Národní park Křivoklátsko. Projednávání těchto území už probíhá. Pokračovala finalizace seznamu evropsky významných lokalit v ČR, jehož doplnění schválila vláda v říjnu 2009.

Velký kus práce byl i v roce 2009 odveden při administraci prostředků a uplatňování finančních nástrojů v ochraně přírody a krajiny, včetně hodnocení projektů Operačního programu Životní prostředí. AOPK ČR připravila, podala a realizovala množství různých projektů praktické péče o krajinu.

Ani naší organizaci se nevyhnuly dopady ekonomické krize a s ní souvisejících vládních opatření. Od počátku roku 2010 je snížen celkový počet pracovních úvazků a do jednoho regionálního pracoviště byla sloučena Správa CHKO Jizerské hory a krajské středisko Liberec. Dopad těchto opatření také zmírňuje zahájení projektu „Implementace soustavy Natura 2000 – Inventarizace národních přírodních rezervací a památek“, realizovaný z prostředků Operačního programu Životní prostředí.

Koncem roku schválila vláda aktualizaci Státního programu ochrany přírody a krajiny, na jehož přípravě se AOPK ČR též podílela.

Poděkování za odvedenou práci patří všem pracovníkům naší agentury a také všem spolupracujícím organizacím, jednotlivcům a partnerům. Zvláště bych chtěl poděkovat Františku Pojerovi za udržení dobré kvality práce AOPK ČR i v ekonomicky problematickém období.

Závěrem přeji hodně sil, zápalu a uspokojení při další společné práci ve prospěch lidí, přírody a krajiny v národním i mezinárodním měřítku.

RNDr. František Pelc
ředitel AOPK ČR

Dear readers,

You are opening our 2009 annual report laid out in a quite new graphical and content shape.

In the short recap of our work during the previous year, it is necessary to mention the technical/expert and practical support to the Ministry of the Environment of the CR by the ANCLP CR during the Czech Republic's Presidency of the Council of the European Union in the first half of 2009, particularly in the Working Party of the council of European Union for International Environmental Issues (WPIEI) – Biodiversity meetings and in organizing the EU Presidency and European Commission Conference “Wilderness and Large Natural Habitat Areas in Europe” held in Prague.

Lengthy and repeated negotiations on an amendment to the act on the nature conservation and landscape protection resulted in changes in our institution's activities. The Protected Landscape Area (PLA) administrations make decisions on statutory exemptions from basic protective conditions of Specially Protected Areas (SPAs) within the PLA and also comprehensively manage all National Nature Reserves and National Nature Monuments in the Czech Republic.

In the course of the year, basic documents were drafted for designation of new large-size Specially Protected Areas, namely for enlarging the Kokořínsko PLA with Česká Lípa–Doksy Sandstones and Wetlands, the Soutok PLA and the Křivoklátsko National Park. The negotiations as well as declaring the areas have been continuing. Finalization of the List of Sites of European Importance had continued, the complementation of the list was approved by the Government in October 2009.

A major piece of work in 2009 was done in managing nature conservation and landscape protection funds and in implementing financial tools, including evaluating the Operational Programme “Environment” projects. Various landscape management projects were prepared, submitted and implemented in the field.

Our organization did not escape the impact of the economic crisis and the consequent measures taken by the Government. Since the beginning of 2010, the total number of staff members has decreased and the Jizerské hory PLA Administration and the Liberec Regional Office were merged into a regional branch. The impact of the above measures has been mitigated by launching the “Implementation of the Nature 2000 Network – Inventory of Natural Reserves and Monuments” project, financed from the Operational Programme “Environment”.

At the end of the year, the Government approved the updated State Nature Conservation and Landscape Protection Programme, drafting of which the ANCLP CR also took part in.

Thanks for the work done goes to all employees of our agency and likewise to all co-operating organizations, individuals and partners. In particular I would like to express my thanks to Dr. František Pojer for keeping consistently high-quality activities carried out by the ANCLP CR, even during the economically period.

In closing, I would like to wish much energy, enthusiasm and satisfaction during our common work for the benefit of people, nature and the landscape at national and international level.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'F. Pelc', written in a cursive style.

RNDr. František Pelc
Director of ANCLP CR

O AOPK ČR

- ČINNOST AOPK ČR
- PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ ČINNOSTÍ AOPK ČR

SOUHRN:

- **AOPK ČR je organizační složka státu zřízená MŽP.**
- **AOPK ČR zajišťuje odbornou a praktickou péči o přírodní a krajinné prostředí v České republice.**
- **Na ředitelství v Praze a 36 regionálních pracovištích pracovalo celkem 637 pracovníků (ke konci roku 2009).**

ČINNOST AOPK ČR

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR jako organizační složka státu zřízená Ministerstvem životního prostředí zabezpečuje odbornou a praktickou péči o přírodní a krajinné dědictví v České republice následujícími činnostmi.

Sledování stavu přírody a krajiny

- sledování stavu biotopů a druhů, mapování a monitoring na celém území České republiky, interpretace a poskytování získaných dat
- průběžné sledování a vyhodnocování stavu zvláště chráněných území a efektivitu opatření prováděných k jejich péči
- tvorba a správa Dokumentace ochrany přírody a krajiny včetně Informačního systému ochrany přírody
- vedení Ústředního seznamu ochrany přírody včetně digitální podoby, tj. Digitálního registru Ústředního seznamu ochrany přírody a krajiny
- poskytování ucelené nabídky mapových služeb v oblasti ochrany přírody na mapovém serveru AOPK ČR

Státní správa a její odborná podpora

- výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny v rozsahu daným zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a jeho prováděcím předpisem, vyhláškou č. 395/1992 Sb. a vyhláškou 60/2008 Sb.
- zajištění odborné podpory výkonu státní správy, metodická a znalecká činnost pro ostatní orgány státní ochrany přírody, partnery či další subjekty působící v ČR

Péče o přírodu a krajinu

- tvorba a realizace plánů péče o 24 CHKO a 2 200 maloplošných zvláště chráněných území v ČR
- tvorba a realizace záchranných programů pro ohrožené druhy planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů
- administrace celostátních dotačních programů i vybraných fondů ES pro oblast ochrany přírody a krajiny
- správa státního majetku a hospodaření s pozemky ve zvláště chráněných územích
- vyplácení finanční náhrady za ztížení zemědělského a lesnického hospodaření a při hospodaření na rybnících

Práce s veřejností

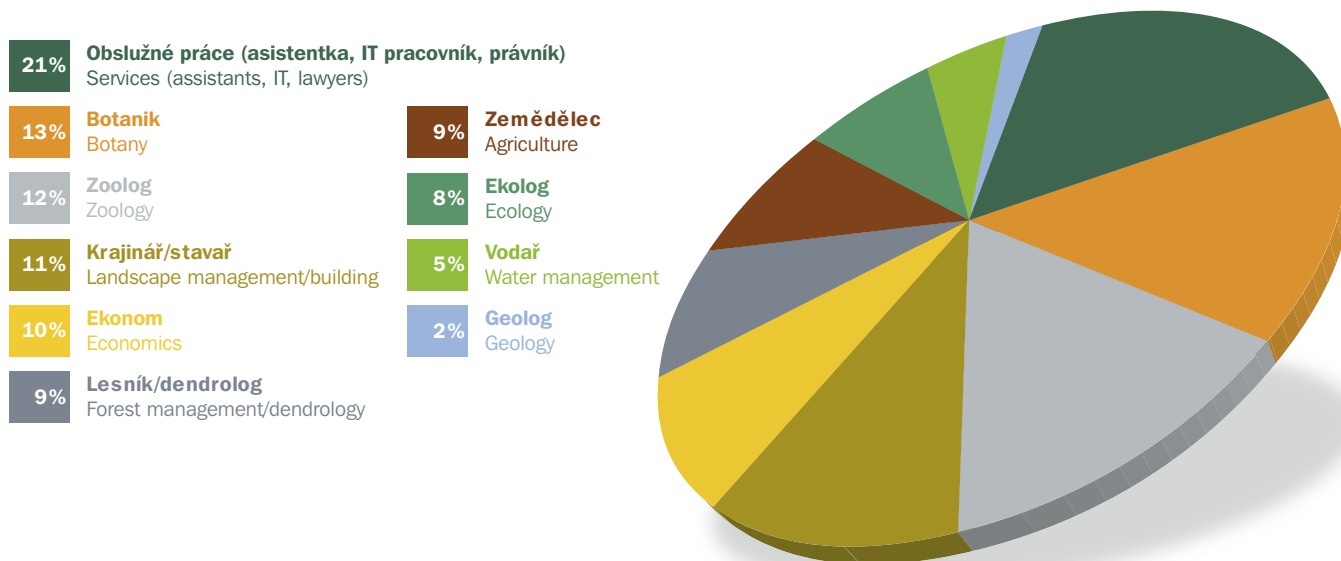
- poskytování informací, konzultací, rad a vzdělávání v oblasti ochrany přírody a krajiny, mj. prostřednictvím internetových stránek či akcemi pro veřejnost
- publikační činnost
- veřejnosti přístupný archiv a odborná knihovna
- realizace Programu Dům přírody
- provozování téměř stovky naučných stezek v CHKO

Mezinárodní spolupráce

- zajišťování mezinárodních závazků státu včetně odborné spolupráce s partnery na mezinárodní úrovni
- členství v Evropském tématickém středisku biologické rozmanitosti, IUCN, Europarc Federation,
- zajišťování činnosti vědeckého orgánu CITES

GRAF 1: Skladba pracovníků AOPK ČR podle pracovního zaměření

Fig. 1: Structure of ANCLP CR's staff members according to the branches of specialization

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ ČINNOSTÍ AOPK ČR

AOPK ČR zajišťuje svou činnost prostřednictvím ředitelství se sídlem v Praze a dále 36 regionálních pracovišť, tedy krajských středisek a správ chráněných krajinných oblastí, jejichž přehled včetně e-mailových adres je uveden v příloze č. 7.

Na konci roku 2009 pracovalo v AOPK ČR celkem 637 pracovníků, kteří vykonávají převážně odbornou činnost, např. lesník/dendrolog, zemědělec, krajinář/stavař, botanik, zoolog, geolog atd.

Organizační struktura AOPK ČR platná k 1. lednu 2010

ŘEDITEL

STÁTNÍ SPRÁVA A JEJÍ PODPORA

- **VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY**
- **ODBORNÁ PODPORA VÝKONU STÁTNÍ SPRÁVY**
- **POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ**
- **ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ**
- **PAMÁTNÉ STROMY**

SOUHRN

- **AOPK ČR vydala v roce 2009:**
 - 1 300 správních rozhodnutí
 - 16 619 závazných stanovisek
 - 8 376 odborných stanovisek
 - 48 výjimek ze zákazu obchodních činností s exempláři CITES přílohy A
 - 79 registrací či přeregistrací exemplářů CITES
 - 35 znaleckých posudků
- **Zajištění odborné podpory pro MŽP, krajské úřady, ČIŽP a další orgány veřejné správy a instituce.**
- **Posouzení a proplacení 35 případů žádostí o náhradu újmy ve výši 20,8 mil. Kč.**
- **Péče o 24 chráněných krajinných oblastí a 2 221 maloplošných zvláště chráněných území.**
- **Vyhlášení 16 nových přírodních rezervací a přírodních památek.**
- **Evidence 4 535 vyhlášených objektů památných stromů (soliterních jedinců, stromořadí i skupin stromů).**

ZÁKLADNÍ POJMY KAPITOLY:

Ochrana přírody a krajiny je podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších právních předpisů, zákonem vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekosystémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.

VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY

Výkon státní správy v oblasti ochrany přírody a krajiny zajišťují regionální pracoviště AOPK ČR, správy CHKO, které v roce 2009 vydaly celkem okolo 1 300 **správních rozhodnutí**, 16 nařízení o vyhlášení maloplošných zvláště chráněných území, 16 619 závazných stanovisek dle zákona o ochraně přírody a krajiny 8 376 odborných stanovisek. Nejvýraznější podíl se vztahoval k posuzování stavebních činností, resp. 57,5 % správní agendy se týkalo posuzování vlivu staveb a územního plánování na přírodu a krajinu chráněných krajinných oblastí.

V roce 2009 představovalo podstatnou část výkonu státní správy **rozhodování v druhové ochraně**. Správy CHKO vydaly 661 rozhodnutí o odchylném postupu při ochraně ptáků (§ 5b zákona o ochraně přírody a krajiny), o vypouštění zvláště chráněných živočichů odchovaných v lidské péči a vysévání či vysazování uměle vypěstovaných zvláště chráněných rostlin do přírody (§ 54 odst. 3), o vzetí živočicha v přímé péči člověka do evidence (§ 54 odst. 4) a hlavně výjimkách ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (§ 56).

Na konci roku 2009 přešly novelou zákona č. 114/1992 Sb. na krajské úřady kompetence pro **povolování výjimek** pro kriticky a silně ohrožené druhy ve volné krajině mimo území národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek a jejich ochranných pásem.

Podle zákona o obchodování s ohroženými druhy, **CITES**, vydaly správy CHKO 48 výjimek ze zákazu obchodních činností s exempláři CITES přílohy A a provedly 179 registrací či přeregistrací exemplářů CITES. Díky novelizaci zákona

č. 100/2004 Sb. přešla kompetence v agendě CITES ke konci roku 2009 rovněž na krajské úřady.

Významnou činnost AOPK ČR tvoří administrace **náhrady újmy** za ztížení zemědělského a lesnického hospodaření, které hospodařící subjekty vyčíslily za předchozí rok. V roce 2009 bylo podáno 51 žádostí o náhradu újmy vzniklou v roce 2008 a 2009 s celkovým požadavkem přes 47 milionů Kč. Do konce roku bylo posouzeno a proplaceno třicet pět případů žádostí o náhradu újmy v celkové výši 20,8 miliónu Kč.

Za porušování zákona o ochraně přírody a krajiny a nerespektování podmínek uložených rozhodnutím uložily správy CHKO v prokázaných případech spáchání přestupků a jiných správních deliktů fyzickým a právnickým osobám při výkonu podnikatelské činnosti podle § 87 a § 88 zákona o ochraně přírody a krajiny ve 117 správních řízeních **pokuty** v celkové výši 1.329.000 Kč. Dále udělily 237 blokových pokut v celkové hodnotě 51.600 Kč. K pozastavení rušivé činnosti, která by mohla vést k nedovolené změně chráněné části přírody, přistoupily správy CHKO v pěti případech.

V průběhu roku 2009 řešila AOPK ČR sedm **stížností** od osob, které nebyly spokojené s postupem při vyřizování jejich žádostí v řízeních vedených některou ze správ chráněných krajinných oblastí, příp. s chováním úředních osob.

Přestože jsou správy CHKO na území CHKO věcně a místně příslušným orgánem k výkonu státní správy podle zákona č. 167/2008 Sb., o **předcházení ekologické újmy a o její nápravě** a o změně některých zákonů, nebyl ode dne nabytí účinnosti, tedy od 17. srpna 2008, tento zákon dosud ani v jednom případě aplikován.

ODBORNÁ PODPORA VÝKONU STÁTNÍ SPRÁVY

AOPK ČR zajišťuje **odbornou podporu MŽP** jako ústředního orgánu státní správy v oblasti ochrany přírody a krajiny. Jedná se zejména o spolupráci na přípravě právních předpisů v oblasti ochrany přírody a krajiny. AOPK ČR připravuje odborné podklady pro metodické materiály, kterými

MŽP sjednocuje výkon státní správy orgánů ochrany přírody a krajiny na území České republiky. Regionální pracoviště i ředitelství AOPK ČR připravují odborné podklady ve formě stanovisek pro MŽP a krajské úřady do procesu EIA/SEA.

TABULKA 1: Znalecké posudky AOPK ČR za rok 2009

Table 1: Technical/expert opinions issued by the ANCLP in 2009

Předmět znaleckého posudku Technical/expert opinion subject	Počet Number
Zdravotní stav dřevin rostoucích mimo les Health condition of woods growing outside forest	23
Vliv na krajinný ráz Impact on landscape character/scenery	3
Posudky s hlediskem ochrany zvláště chráněných druhů Technical/expert opinions in Specially Protected Species conservation and management	5
Posudky pro účely trestního řízení Technical/expert opinions for purposes of criminal trial proceedings	4

AOPK ČR vypracovávala v rámci podpory výkonu státní správy na základě žádostí správních orgánů **odborná stanoviska a znalecké posudky** (např. ČIZP a MŽP). Krajská střediska AOPK ČR zpracovala odborná stanoviska sloužící jako podklad pro vydání rozhodnutí ve správním řízení v oblasti ochrany přírody a krajiny, zejména u komplikovaných a rozsáhlých záměrů, u nichž rozhodující správní orgán nemá potřebné odborné znalosti k posouzení případu.

AOPK ČR je zapsána do I. a II. oddílu Seznamu znaleckých ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost vedeném Ministerstvem spravedlnosti pro obory ekonomika a ochrana přírody. Rozsah znaleckého oprávnění se vztahuje na

hodnocení ekologických systémů krajiny, krajinného rázu, krajinných prvků, dřevin rostoucích mimo les, planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a jejich společenstev, nerostů, paleontologických nálezů, geologických a geomorfologických útvarů a chráněných částí přírody, včetně vyčíslení jejich hodnoty, a dále také na hodnocení zásahů ovlivňujících druhovou, ekosystémovou a krajinnou biodiverzitu.

AOPK ČR zpracovala v roce 2009 celkem 35 znaleckých posudků. Během působení organizace jako znaleckého ústavu od roku 1995 vydala tedy k 31. prosinci 2009 celkem 422 znaleckých posudků.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

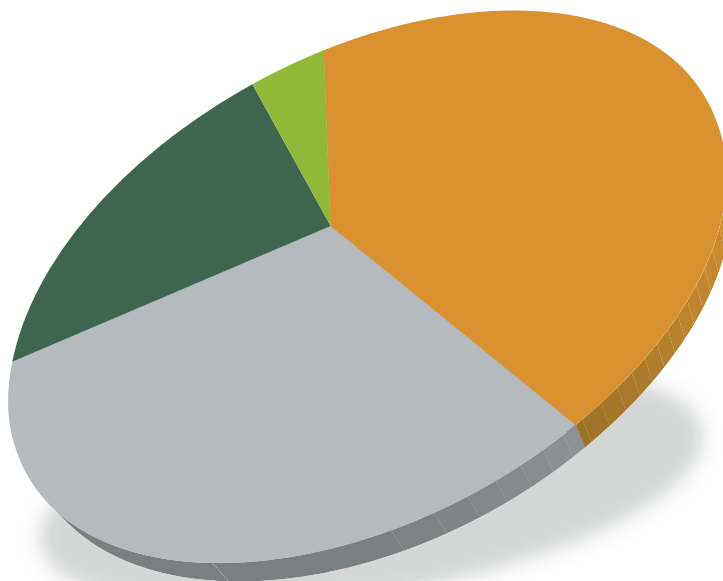
Podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších právních předpisů, a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších právních předpisů, podaly v roce 2009 fyzické či právnické osoby na AOPK ČR více než tisíc písemných i ústních žádostí o informace.

Informace byly poskytnuty písemně, ústně, telefonicky nebo elektronicky. AOPK ČR postoupila žádost povinnému subjektu příslušnému k jejímu vyřízení, pokud nebyla příslušná k vyřízení. U žádné žádosti nebylo rozhodnuto o odmítnutí informace poskytnout. K nejčastějším žadatelům o poskytnutí informací patřily fyzické osoby, občanská sdružení, neziskové organizace, Česká inspekce životního prostředí a obecní úřady.

GRAF 2: Podíl všech maloplošných zvláště chráněných území v České republice (celková rozloha a počet)

Fig. 2: Proportation of the individual small-size Specially Protected Areas (total area and number of sites)

plocha – počet		
area – number		
38 257 ha – 796	PR NR	
28 556 ha – 113	NPR NNR	
20 306 ha – 1 205	PP NM	
3 895 ha – 107	NPP NNM	

Poznámka/Note:

PR / NR = národní rezervace / Nature reserve
 PP / NM = přírodní památka / Nature monument
 NPR/NNR = národní přírodní památka / National Nature monument
 NPP/NNM = národní přírodní rezervace / National Nature reserve

ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

AOPK ČR zajišťuje územní ochranu ve 24 chráněných krajinných oblastech a 2 221 maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ), respektive spravuje a pečuje o 213 národních přírodních rezervací (NPR) a národních přírodních památek (NPP) a 547 přírodních rezervací (PR) a přírodních památek (PP) a pečuje o 18 PR a PP na pozemcích určených k obraně státu.

V roce 2009 správy chráněných krajinných oblastí vyhlásily nebo připravily k vyhlášení **16 MZCHÚ nenárodní kategorie**. Jednalo se o:

- PR Chrástanský vrch (16,87 ha) a PP Výří vrch (12,92 ha)
- PR Ostaš (30,30 ha) a PP Šafránová stráž (0,23 ha)
- PR Smrčí (93,06 ha) a PP Chodovské skály (3,64 ha)
- PR Pavlínino údolí (182,52 ha) a PP Meandry Chříbské Kamenice (0,60 ha)

PAMÁTNÉ STROMY

Na konci roku 2009 se v Ústředním seznamu ochrany přírody (ÚSOP) evidovalo 4 535 vyhlášených objektů památných stromů (soliterních jedinců, stromořadí i skupin stromů), což představuje přibližně 22 tisíc jednotlivých stromů.

K objektu s největším počtem jedinců vyhlášeným v roce 2009 patřila Lipová alej u silnice II/351, která se nachází na území v působnosti pověřené obce Přibyslav a čítá 274 jedinců. Jedná se převážně o lípy velkolisté. Památným stromem **s největším obvodem** za rok 2009 je Jestřebic-

- PR Bažantula (36,52 ha)
- PP Koňský pramen (0,0015 ha)
- PP Branské dubí (40,94 ha)
- PP Peperek (12,11 ha), PP Bahna (17,64 ha) a PP Mlýnský rybník a rybník Rohlík (9,55 ha)
- PR Polom (20,24 ha) a PP Vršovská olšina (19,60 ha)

Bližší informace o jednotlivých lokalitách uvádí příloha č. 2 (str. 71).

Pro vyhlásování národních kategorií maloplošných zvláště chráněných území předala AOPK ČR na MŽP podklady pro **devět národních přírodních rezervací a památek**. Pro dalších 22 území připravila k předání MŽP podklady pro vyhlášení.

ká lípa – lípa velkolistá, jejíž obvod ve výšce 1,3 m nad zemí činí 901 cm a roste v k. ú. Arnoštovice na území v působnosti pověřené obce Votice.

Mezi vyhlášenými druhy za rok 2009 jsou nejvíce zastoupeny lípy (50 objektů) a duby (36 objektů). Hodnotnými druhy za rok 2009 jsou dále např. dva objekty jilmů horských či jeden habr obecný. Zajímavé, cenné a často opomíjené bývají ovocné dřeviny, z nichž se vyhlášení dočkalo v roce 2009 jen jedna jablona a šest hrušní.

Přírodní památka U kaštánků / U kaštánků
Nature Monument

Památný strom Libáňská borovička / Monument tree Libáňská borovička

V roce 2009 se vytvářela **jednotná databáze památných stromů**, která znamenala sloučení evidence památných stromů ÚSOP a odborné databáze památných stromů, dosud vedené samostatně. Vznikl systém propojující vyhlášené údaje o památných stromech a podrobné odborné údaje o památných stromech s možností průběžné aktualizace.

Začala **revize památných stromů** s přesahem do roku 2010 a s vlivem na předání dat pro územně analytické podklady. Cílem je aktualizovat údaje o památných stromech včetně zpřesnění polohy, souřadnic památných stromů. Revize památných stromů probíhá ve spolupráci s pověřenými obecními úřady i národními parky. Na území CHKO zajišťují revizi pracovníci AOPK ČR. Ke zpřístupnění dat široké veřejnosti dojde až po ukončení revize.

ZÁKONY V OBLASTI OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY

BOX 1

Rozsah pravomocí a povinností při výkonu státní správy u správ chráněných krajinných oblastí určuje především § 78 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších právních předpisů, a prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu.

V roce 2009 došlo k novelizaci zákona č. 114/1992 Sb., provedenou zákony č. 349/2009 Sb. a č. 381/2009 Sb. Hlavními důvody novelizace byla náprava některých nedostatků, ke kterým došlo v souvislosti s přenášením evropské legislativy do české. Bylo dosaženo:

- zefektivnění a zpřehlednění některých procesních postupů především v druhové ochraně a při povolování výjimek ze zákazů stanovených k ochraně zvláště chráněných území,
- zjednodušení ochrany evropsky významných lokalit,
- zvýšení ochrany nelesních dřevin rostoucích podél pozemních komunikací a
- celkového zjednodušení a zprůhlednění výkonu státní správy úpravou kompetencí jednotlivých orgánů ochrany přírody.

Podle **zákona č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy (CITES)**, ve znění do nabytí účinnosti zákona č. 346/2009 Sb. (tj. do konce roku 2009), byly správy CHKO na území CHKO příslušné k udělování výjimek ze zákazů obchodních činností s exempláři, k registraci exemplářů, k zjišťování skutečností týkajících se regulace obchodní činnosti dle práva Evropských společenství (ES) o ochraně ohrožených druhů a k výkonu kontroly nad dodržováním tohoto zákona a práva ES. AOPK ČR je podle tohoto zákona vědeckým orgánem CITES.

Také zákon č. 100/2004 Sb. se v roce 2009 dočkal novelizace. Správy CHKO nejsou od počátku roku 2010 příslušné k udělování výjimek ze zákazů obchodních činností s exempláři a k zajišťování registrace exemplářů ohrožených druhů. Výjimky udělují krajské úřady. AOPK ČR zůstává vědeckým orgánem CITES s působností podle upraveného ustanovení § 27 odst. 2 zákona o obchodování s ohroženými druhy.

Na základě **zákona č. 115/2000 Sb., o náhradách škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy**, jsou správy CHKO na území CHKO příslušné k provádění místního šetření, sepisování protokolu a zajišťování důkazů ohledně ohlášených škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Správy CHKO vykonávají státní správu také **podle zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě** a o změně některých zákonů, pokud se příčina vzniku ekologické újmy nebo její bezprostřední hrozby nachází na území CHKO. Jedná se zejména o pravomoc vydávat rozhodnutí o uložení preventivních nebo nápravných opatření, hrozí-li bezprostředně ekologická újma nebo došlo-li k ní na vodě, půdě nebo na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin a na přírodních stanovištích vymezených tímto zákonem. Dále mají pravomoc ukládat pokuty za správní delikty podle tohoto zákona.

AOPK ČR je povinným subjektem ke **zpřístupňování informací** o životním prostředí ve smyslu § 2 písm. b) bod 1 zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí. Obdobně je AOPK ČR povinným subjektem k poskytování informací i podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

PÉČE O PŘÍRODU A KRAJINU

- **PLÁNY PÉČE**
- **ZÁCHRANNÉ PROGRAMY A PROGRAMY PÉČE O VYBRANÉ DRUHY**
- **PÉČE O POZEMKY AOPK ČR**
- **PÉČE O PŘEDMĚTY OCHRANY A CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ**
- **OSTATNÍ PROJEKTY AOPK ČR**
- **ADMINISTRACE FINANČNÍCH NÁSTROJŮ V OCHRANĚ PŘÍRODY**

SOUHRN:

- **Správa 24 chráněných krajinných oblastí a 778 maloplošných zvláště chráněných území.**
- **Zpracování 37 návrhů plánů péče o národní přírodní rezervace a národní přírodní památky.**
- **Schválení plánů péče o CHKO Beskydy a CHKO Poodří**
- **Přijetí AOPK ČR připraveného Programu péče pro vydru říční (*Lutra lutra*).**

ZÁKLADNÍ POJMY KAPITOLY:

Plán péče o zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu.

Péči o přírodu a krajinu představuje realizaci praktických opatření v přírodě a krajině, která je financována převážně z národních (Program péče o krajinu) či evropských programů (Operační program Životní prostředí).

PLÁNY PÉČE

Plány péče o zvláště chráněná území se zpracovávají na 10 let. Plány péče o CHKO, NPR a NPP projednává a schvaluje Ministerstvo životního prostředí na základě podkladů připravených AOPK ČR. Plány péče o PR a PP nacházejících se uvnitř CHKO zpracovávají a schvalují správy CHKO.

Proces tvorby plánů péče se uvádí v §38 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a dále podrobněji ve vyhlášce č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci chráněných území, a v Metodickém pokynu MŽP č. 16 z roku 2007.

V roce 2009 AOPK ČR zpracovala 37 návrhů **plánů péče o NPR a NPP** a předala je Ministerstvu životního prostředí ke schválení. Další 40 návrhů se na konci roku nacházelo v závěrečných fázích dokončování. U PR a PP uvnitř CHKO probíhalo zpracování celkem 75 plánů péče, z nichž bylo v roce 2009 správami CHKO schváleno 32. Celkový přehled všech schválených i navržených plánů péče pro maloplošná zvláště chráněná území se uvádí v příloze č. 3.

Přípravu **plánů péče o chráněné krajinné oblasti** zajišťuje MŽP prostřednictvím AOPK ČR. V roce 2009 byly schváleny plány péče o CHKO Beskydy a CHKO Poodří zahrnující vypořádání připomínek, které zajistila AOPK ČR a které tvoří nedílnou součást schvalovacího protokolu.

AOPK ČR odevzdala v roce 2009 kompletní návrh plánu péče o CHKO Český kras, rozpracovala plány péče o CHKO Jizerské hory, Labské pískovce a Žďárské vrchy tak, aby po dokončení připomínkových řízení v rámci AOPK ČR mohly být odevzdány na MŽP počátkem roku 2010, resp. v případě CHKO Žďárské vrchy v první polovině roku 2010.

Pracovníci AOPK ČR dokončili pro navrhované CHKO Doupovské hory, CHKO Soutok a pro rozšíření CHKO Kokořínsko o oblast Dokeska návrhy plánů péče a zonace CHKO a odevzdali je na MŽP jako podklad pro jednání se samosprávou a vlastníky nemovitostí v rámci předběžných jednání před vyhlášením.

ZÁCHRANNÉ PROGRAMY A PROGRAMY PÉČE O VYBRANÉ DRUHY

AOPK ČR koordinovala problematiku záchranných programů (ZP) ohrožených druhů rostlin a živočichů včetně podílení se na propagaci. V září vstoupily v platnost metodické listy a další vnitřní předpisy, které řeší koordinaci a realizaci záchranných programů v organizaci. Informace o jednotlivých programech i o výzvách na realizaci záchranných programů z Norských fondů, tj. Finančního mechanismu EHP/Norska poskytují pravidelně internetové stránky www.zachranneprogramy.cz.

MŽP přijalo v roce 2009 vůbec první záchranný program – program péče. Jedná se o **Program péče pro vydra říční v České republice v letech 2009–2018**. V roce 2009 proběhl monitoring vybraných EVL vyhlášených pro vydru říční. AOPK ČR zveřejnila a doporučila zpracovatelům posudků novou metodiku na vyčíslování škod způsobených vydrou. V rámci programu pokračovala realizace výzkumného projektu VaV MŽP, „Zjištění chybějících údajů o biolo-

Vydra říční / The European Otter

Perlorodka říční / The Freshwater Pearl Mussel

gii a ekologii vydry říční: vytvoření modelu vývoje populace a zhodnocení predančního tlaku vydry v malých vodních tocích“, na němž se AOPK ČR podílí jako spoluřešitel.

Podrobnější údaje o dalších jednotlivých záchranných programech, tedy zajištění managementu, monitoringu, výzkumech, přípravě programů, osvětové činnosti a jiné informace uvádí příloha č. 4. Jedná se o záchranné programy pro:

- **sysla obecného** (*Spermophilus citellus*)
- **hořec jarní** (*Gentiana verna*)
- **hvozdík písečný český** (*Dianthus arenarius* subsp. *bohemicus*)
- **užovku stromovou** (*Zamenis longissimus*)
- **perlorodku říční** (*Margaritifera margaritifera*)

PÉČE O POZEMKY AOPK ČR

V současné době je ve vlastnictví státu s příslušností hospodaření pro AOPK ČR 13 005 ha pozemků. Převážná většina pozemků svěřených do péče AOPK ČR se nachází ve zvláště chráněných územích (ZCHÚ), kde se klade důraz

- **matiznu bahenní** (*Angelica palustris*)
- **rdest dlouholistý** (*Potamogeton praelongus*)

Z dalších záchranných programů a programů péče připravovaných i částečně realizovaných v roce 2009 lze jmenovat záchranný program pro hořeček mnohotvarý český a pro hnědáka osikového, programy péče pro bobra evropského a pro velké šelmy (rys ostrovid, medvěd hnědý a vlk obecný).

AOPK ČR se jako spoluřešitel podílí na výzkumném projektu VaV MŠMT s názvem „Priority druhové ochrany cévnatých rostlin“ a na dvou projektech VaV MŽP „Vyhodnocení migrační propustnosti krajiny pro velké savce a návrh ochranných a optimalizačních opatření“.

na části přírody, pro jejichž ochranu bylo ZCHÚ zřízeno. AOPK ČR zajišťuje management v souladu s plány péče o ZCHÚ a naplňování povinností vlastníka nemovitostí, které pro ni vyplývají z právních předpisů.

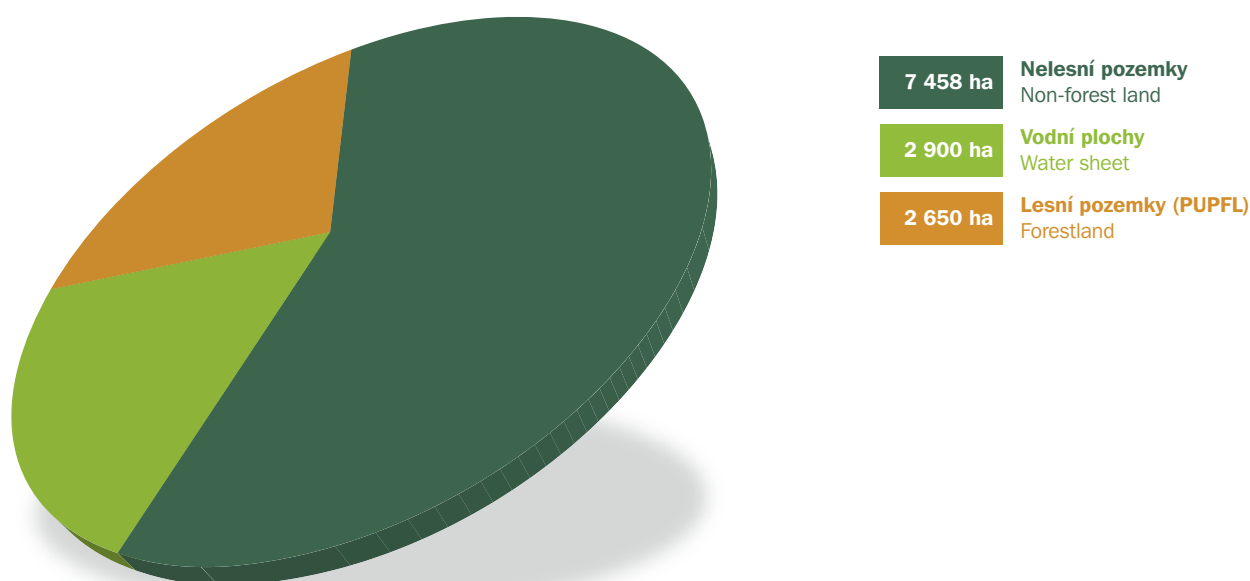
Péče o vodní plochy v majetku státu s příslušností hospodařit AOPK ČR

AOPK ČR zajišťuje správu státního majetku a činnosti s tím související na 2,9 tisících ha vodních ploch na území celé České republiky. Většinu tvoří pozemky vodních nádrží (2,6 tisíc ha). Významná část tohoto majetku byla na AOPK ČR převedena v souvislosti s reformou veřejné a státní správy, jak ze správy Pozemkového Fondu ČR, tak ze správy okresních úřadů a zbytkových organizací určených k vypořádání státního majetku po privatizaci.

Při výkonu správy na rybnících se AOPK ČR řídí zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a zároveň platným plánem péče o předmětné ZCHÚ.

GRAF 3: Struktura pozemkové držby, ke které je příslušná k hospodaření AOPK ČR, podle typu pozemků

Fig. 3: Proportion of land properties to which ANCLP CR has the management right according to type of the land

Při naplňování povinností vlastníka vodního díla AOPK ČR zajišťuje:

- **Technickobezpečnostní dohled** – u rybníků ve III. kategorii vodních děl jej zajišťuje smluvně s odborně způsobilou osobou a u ostatních rybníků svépomocí nebo tuto povinnost vykonává nájemce rybníku na základě nájemní smlouvy.
- **Manipulaci s vodou** – nejčastěji ji zajišťuje nájemce na základě nájemní smlouvy či svépomocí.
- **Povolení k nakládání s vodami** – jedná se o zajištění nového či rozšíření stávajících povolení o hlavní účel nakládání s vodou – ochranu přírody.
- **Zpracování manipulačních řádů** – zajištění nového či aktualizace stávajícího řádu o požadavky na manipulaci s vodou vyplývající ze zájmů ochrany přírody (např. letnění).
- **Zavkládování hrází** – geometrické zaměření stavby hrází a souvisejících technických prvků vodních děl a jejich následné zavkládování do katastru nemovitostí včetně majetkoprávního vyrovnání s vlastníky pozemků.
- **Řádný technický a funkční stav vodního díla** – AOPK ČR realizuje opravu a rekonstrukci technických objektů zajišťujících funkčnost a bezpečnost vodního díla (hráze, výpustní zařízení, bezpečnost přelivy, loviště, kádiště, apod.). Jedná se zároveň o základní prostředek k trvalému zajištění stanovištních podmínek chráněných fenoménů dané lokality.

Rybníky ve správě AOPK ČR jsou často v nevyhovujícím technickém stavu (havarijní stavy hrází i výpustních zařízení) a právním stavu (tj. neplatné či nemají dostatečné povolení k nakládání s vodami či manipulační řády).

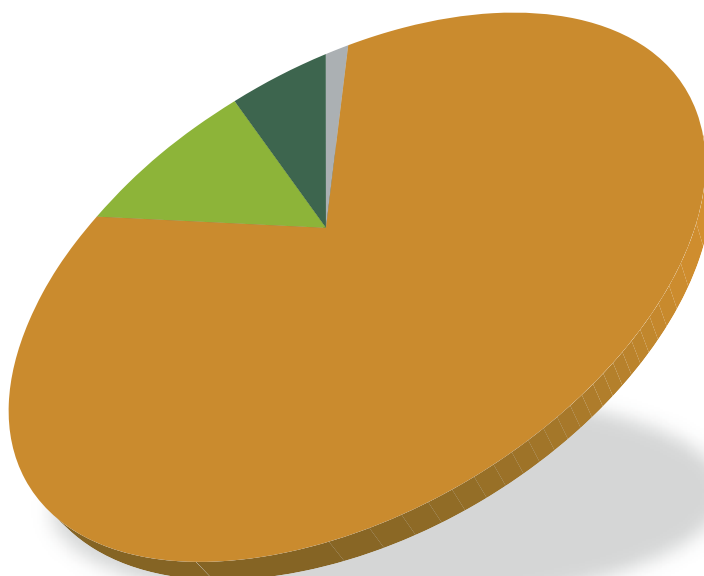
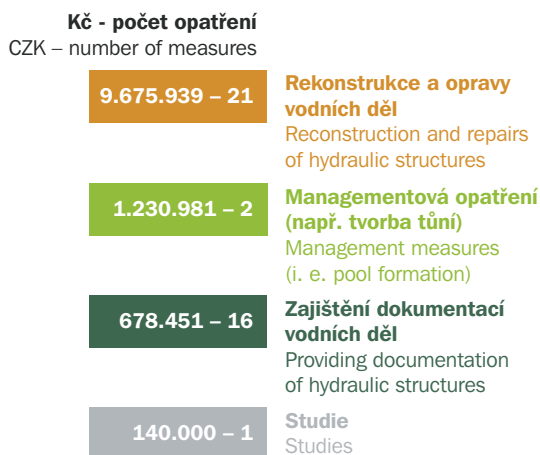
Více než polovinu vodních nádrží AOPK ČR pronajímá. Nájemce se podpisem smlouvy zavazuje hospodařit v souladu s ochrannými podmínkami vyplývajícími z právní normy o zřízení ZCHÚ a dalšími podmínkami uvedenými ve schváleném plánu péče. Cílem takových dohod s nájemci je rybářské hospodaření za podmínek specifikovaných podle předmětu ochrany v daném ZCHÚ včetně povinné údržby. Z celkového počtu nádrží ve správě AOPK ČR je v pronájmu celkem 68. Ve dvou případech přenechala AOPK ČR pozemky nádrží do dlouhodobého užívání neziskovým organizacím dle § 61a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění a ve dvou případech má uzavřenou smlouvu o dílo na provádění manipulace, technicko-bezpečnostního dohledu apod. U zbývajících vodních nádrží buď probíhá dojednávání nájemních vztahů nebo se rozhodnutí o pronájmu odsouvá po uvedení nádrže do právního stavu a péče je zde zajišťována přímo AOPK ČR.

Pro finanční zajištění péče o rybníky a další vodní plochy naplnění zákonných povinností vlastníka využívá AOPK ČR prostředků státního rozpočtu, zejména podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ (MaS) a programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK), a pro velké investiční akce prostředky z Operačního programu Životní prostředí, prioritní osy 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny.

V roce 2009 bylo na **pěči o vodní plochy** ve správě AOPK ČR vynaloženo 11,7 mil. Kč z národních programů MŽP (z toho 5,4 mil. z MaS a 6,3 mil. Kč z POPFK) a téměř 5,7 mil. Kč z Operačního programu Životní prostředí.

GRAF 4: Podíl čerpání finančních prostředků na péči o vodní plochy ve správě AOPK ČR v roce 2009 z Podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ a z Programu obnovy přirozených funkcí krajiny

Fig. 4: Proportion of expended finances on Management of water sheets in property of ANCLP CR in 2009 from the Perpetuity Management in Specially Protected Areas Programme and from the Landscape Natural Function Restoration Programme

Nejvíce finančních prostředků z národních zdrojů se vynaložilo na rekonstrukce a opravy technických objektů vodních nádrží, dále na obnovu a tvorbu tůní a v neposlední řadě na uvedení vodních děl ve správě AOPK ČR do právního stavu (zajištění povolení k nakládání s vodami a zpracování manipulačních řádů).

Péče o lesní pozemky ve správě AOPK ČR

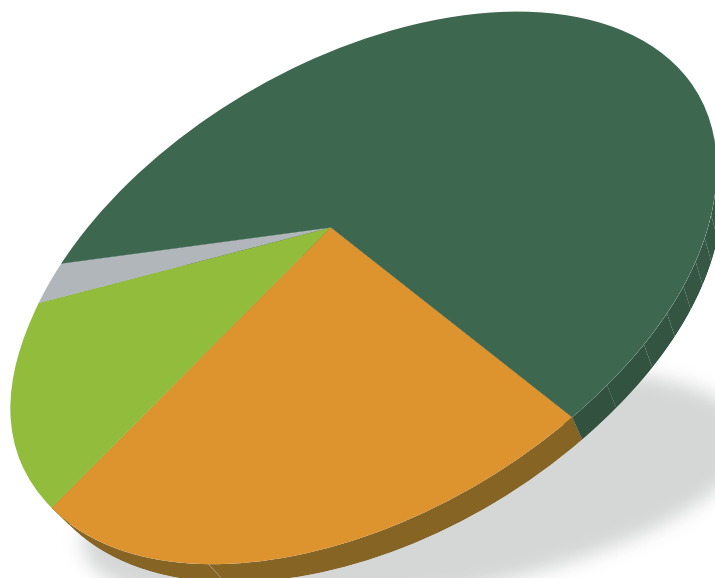
Ke konci roku 2009 spravovala AOPK ČR přibližně 1 300 ha pozemků určených k plnění funkcí lesa ve vlastnictví státu a dalších přibližně 1 350 ha ve spoluvlastnictví s jinými subjekty. Celková hodnota lesních porostů a lesních pozemků dle znaleckých posudků z roku 2007 činí 201,8 mil. Kč. Pozemky tvoří převážně součást zvláště chráněných území. Nejvýznamnější z pohledu ochrany přírody jsou lesní pozemky na území Karlovarského kraje, kde se jedná o 400 ha uceleného bloku v NPR Božidarské rašeliniště.

Při správě lesních pozemků AOPK ČR zabezpečovala výkon odborného lesního hospodáře (OLH) prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří splňují podmínky k udělení licence OLH podle § 37, odst. 3 lesního zákona. Hospodaření v lesích ve správě AOPK ČR probíhalo podle dvanácti platných lesních hospodářských plánů (LHP), které jsou zpracované pro jednotlivé lesní hospodářské celky (LHC) vymezené krajským uspořádáním.

Při **nakládání s lesními porosty** plní AOPK ČR povinnosti vlastníka vyplývající ze zákona č. 289/1995 Sb., o lesích. Dále se řídí zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ze kterého vyplývá především realizace opatření uvedená v plánu péče o ZCHÚ. Ve většině případů se uplatňují citlivé úpravy porostních podmínek tak, aby si lesní porosty zachovaly současnou podobu, nebo jimi byl korigován směr vývoje.

GRAF 5: Struktura čerpání finančních prostředků na péči o lesní pozemky ve správě AOPK ČR Podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ

Fig. 5: Proportion of expended finances on management of forest land in ANCLP CR's property financed from The State Property Management in Specially Protected Areas Programme

Z Operačního programu Životní prostředí byla zahájena realizace dvou víceletých projektů, podaných do výzvy OPŽP 2008. Jedná se o Revitalizaci Černého potoka v PR Černá louka (5,3 mil Kč) a Bilanční studie podzemních vod v CHKO Litovelské Pomoraví (396.9 tis. Kč).

Při obnově porostů je v maximální možné míře využíváno **přirozené obnovy**. Dřevinná skladba je doplňována pomocí dosadeb a podsadeb (hlavně jedle). Velká pozornost se věnuje ochraně přirozeného zmlazení cílových dřevin. K zajištění výsadeb, nárostů a náletů bylo použito 554.000 Kč.

Nahodilé **těžby** bylo nutné provést k zabránění šíření kalamitních škůdců a představují přibližně 1 632 m³ zpracované dřevní hmoty. Realizace těžebních a výchovných zásahů si vyžádaly náklady ve výši přibližně 380.000 Kč. Finanční prostředky v hodnotě 783.000 Kč získané prodejem dříví byly odvedeny do státního rozpočtu.

Pro lepší **zpřístupnění porostů** a zároveň jako **protierozní opatření** byla v CHKO Broumovsko provedena údržba lesních cest za celkem téměř 1,6 mil Kč. V roce 2009 byla z důvodů realizace výkupů pozemků financována změna LHP pro dva LHC v hodnotě 69.000 Kč.

Veškeré výdaje v souvislosti s péčí o lesní pozemky byly za celkovou úhradu necelých 2,6 mil. Kč zajištěny 16 smlouvami o dílo a financovány z prostředků státního rozpočtu z Podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích.

Péče o nelesní pozemky

V roce 2009 hospodařila AOPK ČR na 7 458 ha nelesních pozemků, což činí 64 % z celkové výměry pozemků, na kterých má AOPK ČR právo hospodařit. Celkem se na péči o nelesní pozemky vynaložilo téměř 16 mil. Kč.

Největší část finančních prostředků se použila na opatření zajišťující existenci částí přírody, pro jejichž ochranu bylo ZCHÚ včetně jeho ochranného pásma vyhlášeno. Jednalo se především o kosení a pastvu travních porostů, likvidaci expanzivních a invazivních druhů organismů, výřezy náletových dřevin a chemickou likvidaci výmladků. Opatření přispívá k udržení druhové skladby luk, stavu lučních ekosystémů a biotopů, k udržení populací chráněných a ohrožených druhů a k udržení stavu lučních a rašeliništních společenstev. Opatření se v roce 2009 prováděla na přibližně 1 306,7 ha.

Ostatní

Z Podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ se v roce 2009 využilo téměř 250.000 Kč na značení ZCHÚ a zajištění údržby objektů návštěvnické infrastruktury v majetku AOPK ČR. Jednalo se hlavně o údržbu infotabulí, oplocení a mostků sloužících k usměrnění pohybu návštěvníků chráněným územím. Z téhož programu posloužilo téměř 435.000 Kč k odstranění 864 m³ a z programu POPFK 450.000 Kč na odstranění 800 m³ nedovoleně uloženého odpadu a suti.

K dalším opatřením patřilo ošetřování vzrostlých stromů a alejí, u kterých se převážně prováděly zdravotní a bezpečnostní řez a ošetření vysazených stromů, a to u 39 446 ks stromů. V rámci opatření se realizují např. i odstranění odpadů nebo suti, odstranění dřevní hmoty, zřízení, opravy a údržby oplocení a oplocenek, individuální ochrana dřevin apod.

V rámci Podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích se na nelesních pozemcích realizovalo 279 akcí s vynaložením 14,5 mil. Kč. V rámci Programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny se jednalo o sedm akcí v hodnotě 1,4 mil. Kč.

Ošetření stromů pomocí horolezecké techniky /
Trees treatment by using tree climbing technique

Pastva ovcí v CHKO Beskydy / Sheep grazing in Beskydy PLA

PÉČE O PŘEDMĚTY OCHRANY A CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

Zachování většiny chráněných fenoménů závisí na aktivní péči hospodařících místních subjektů, kteří k nim mají dlouholetý vztah. Některá území je možno ponechat bez zásahů samovolnému vývoji, nicméně pro většinu chráněných částí přírody a krajiny by absence aktivních zásahů znamenala snížení hodnoty, případně i jejich zánik. Podle § 68, odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění mohou orgány ochrany přírody či obce k provádění péče o pozemky z důvodů ochrany přírody uzavírat s vlastníky či nájemci pozemků písemné dohody. Písemnou dohodou lze upravit rovněž způsob hospodaření ve zvláště chráněných územích a ptačích oblastech a k tomu lze dle § 69, odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění poskytnout finanční příspěvek vlastníkům nebo nájemcům dotčených pozemků za předpokladu, že se určité činnosti zdrží nebo provedou dohodnuté práce v zájmu zlepšení přírodního prostředí.

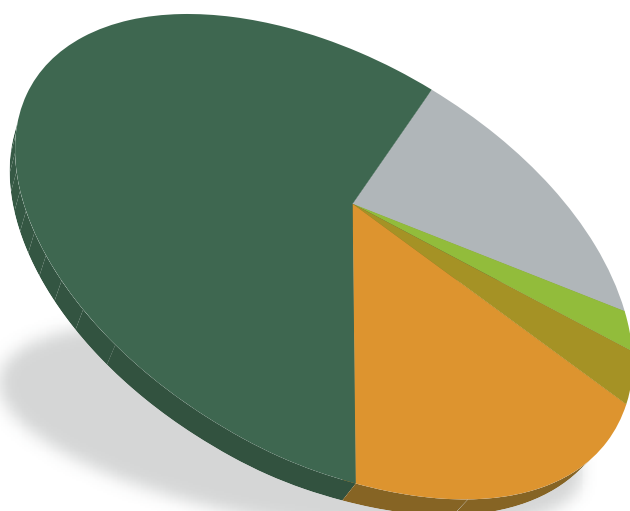
AOPK ČR v rámci své působnosti zajišťuje **péči o zvláště chráněná území (ZCHÚ), evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO)** bez ohledu na vlast-

nictví. K tomuto účelu slouží národní dotační programy Program péče o krajinu a program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Každé opatření, např. kosení, pastva, likvidace nežádoucích nárostů křovin a dřevin, výsadby dřevin, likvidace nepůvodních či invazních organismů či budování návštěvnické infrastruktury, na výše uvedených chráněných územích musí vycházet z platného plánu péče, souhrnu doporučených opatření nebo musí být realizován za účelem podpory předmětu ochrany EVL. V rámci péče o tyto pozemky vystupuje AOPK ČR jako žadatel o finanční prostředky a na základě smluv o dílo zadává odpovídající práce na péči o území vybraným zhotovitelům, přičemž přednostně jsou oslovováni vlastníci či nájemci dotčených pozemků. V roce 2009 uzavřela AOPK ČR v rámci Programu péče o krajinu smlouvy v celkové výši přibližně 88,8 mil. Kč a v rámci programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny ve výši přibližně 9,5 mil. Kč.

Podíl čerpání finančních prostředků dle jednotlivých oblastí v rámci Programu péče o krajinu a programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny uvádějí grafy č. 6 a 7.

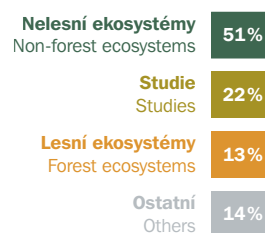
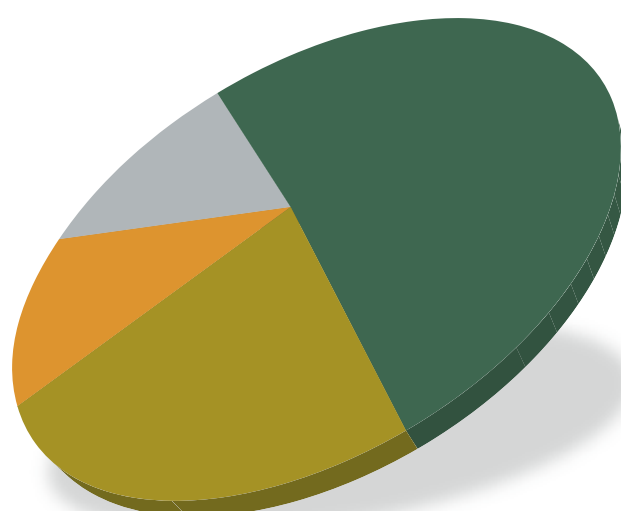
GRAF 6: Podíl čerpání Programu péče o krajinu (podprogram A) podle jednotlivých oblastí v roce 2009

Fig. 6: Proportion of expended finances from Landscape Management Programme (Sub-programme A) according to land-use types in 2009

GRAF 7: Podíl čerpání programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny podle jednotlivých oblastí v roce 2009

Fig. 7: Proportion of expended finances from The Landscape Natural Function Restoration Programme according to land-use types in 2009

V oblasti **péče o vodní ekosystémy** AOPK ČR realizuje především obnovu a tvorbu drobných vodních ploch v ZCHÚ – mokřadů, tůň a rašelinišť pro podporu předmětů ochrany. Na tato opatření se v roce 2009 vynaložilo téměř 2,7 mil. Kč z Programu péče o krajinu.

Stejně jako v předešlých letech se i v roce 2009 prováděly zásahy za účelem usměrnění vývoje **lesních ekosystémů** s cílem dosažení přírodě blízkého stavu lesa. Většina opatření v hodnotě přibližně 14,5 mil. Kč se zaměřila na úpravu druhové nebo prostorové struktury lesa a podporu procesů přirozené obnovy (zejména výsadby stanovištně původních dřevin, ochrany výsadeb a přirozeného zmlazení). Významný podíl prostředků, téměř 1 mil. Kč byl vyčleněn na práce spojené s bezpečným ponecháním dřevní hmoty k zetlení v cenných porostech I. zón CHKO a MZCHÚ. Celkem se vynaložilo na péči o lesní plochy **16,2 mil. Kč**.

Na plochách **nelesních ekosystémů** se vynaložilo téměř **56 mil. Kč**. Největší objem prostředků se každoročně investuje především do údržby lokalit zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů (kosení a pastva travních porostů). V roce 2009 se jednalo o asi 31 mil. Kč. Další opatření mají za cíl obnovu stanovišť. Jedná se zejména o likvidaci nepůvodních nebo invazních druhů rostlin a živočichů nebo likvidaci nežádoucích nárostů křovin či dřevin.

OSTATNÍ PROJEKTY AOPK ČR

V roce 2009 podala AOPK ČR v rámci 14. výzvy OPŽP žádosti **zaměřené na návštěvnickou infrastrukturu** v ZCHÚ o celkovém finančním objemu 208,5 mil. Kč včetně dvou Domů přírody v CHKO Moravský kras a Litovelské Pomoraví a dále žádosti týkající se monitoringu zvláště chráněných druhů a stanovišť o celkovém finančním objemu 87,6 mil. Kč. Dalším projektem, který byl v roce 2009 předmětem žádosti o finanční prostředky z OPŽP, je vytvoření environmetálního internetového portálu určeného pro širokou veřejnost. Náklady na tvorbu portálu činí 43,5 mil. Kč.

AOPK ČR využila v roce 2009 k získání finančních prostředků na ochranu přírody a krajiny i další evropské dotace, a to **program LIFE+**. Podala projekty na podporu biodiverzity teplomilných společenstev Lounského středohoří a nelesních biotopů Bílých Karpat v České a Slovenské republice a Zavádění nástrojů na zohledňování ekologicko-stabilizačních funkcí krajiny v územním plánování s předpokládanými náklady okolo 132 mil. Kč.

Do **ostatních opatření** spadají především práce související s tvorbou plánů péče, geometrické práce v ZCHÚ a značení hranic ZCHÚ. V roce 2009 se jednalo o opatření v celkové hodnotě téměř 3,2 mil. Kč. Na budování a opravy návštěvnické infrastruktury (infopanely, zábrany, úpravy chodníků a provoz návštěvnických středisek) se vynaložilo okolo 3,2 mil. Kč.

Z národních programů se podporuje též **zpracovávání podkladových materiálů**, které slouží pro účelné vynakládání finančních prostředků na opatření realizovaná podle plánů péče. V roce 2009 bylo na podkladové materiály vynaloženo asi 3,5 mil. Kč.

AOPK ČR zpracovala **osvětové a podkladové materiály** v hodnotě 9,5 mil. Kč. V roce 2009 vydala například metodiku a sborník oceňování dřevin rostoucích mimo les, sérii pěti brožurek týkající se obnovy rybníků, realizace návštěvnické infrastruktury, obnovy historických zahrad a parků, obnovy zeleně v urbanizované krajině a realizace skladebných částí ÚSES a další tematicky zaměřené brožury.

AOPK ČR působí v rámci LIFE+ jako samotný žadatel i jako partner projektů ostatních žadatelů. Jako partner pokračovala v roce 2009 v projektu **Záchrana lužních stanovišť v povodí řeky Morávky** zaměřeného na potlačení výskytu křídlatky a netýkavky ve vybraných lokalitách Moravskoslezského kraje.

ADMINISTRACE FINANČNÍCH NÁSTROJŮ V OCHRANĚ PŘÍRODY

AOPK ČR se každoročně podílí na **administraci národních i evropských finančních nástrojů** v ochraně přírody a krajiny, tj. Program péče o krajinu – podprogram B (PPK B), Program obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK), Program revitalizace říčních systémů (PRRS), Operační

program Životní prostředí (OPŽP), Záchrané programy pro zvláště chráněné druhy, Program rozvoje venkova (PRV), Operační program Rybářství a Podpora prevence před povodněmi II. Proces administrace zajišťuje prostřednictvím regionálních pracovišť a ředitelství.

Operační program Životní prostředí (OPŽP)

Program financovaný z EU spolufinancovaný z národních zdrojů byl schválen pro rok 2007–2013. V rámci programu lze realizovat širokou škálu opatření zahrnutých do tzv. prioritních os, jedná se např. o projekty na zlepšení vodohospodářské infrastruktury, zlepšování kvality ovzduší, zkvalitnění nakládání s odpady, zlepšování stavu přírody a krajiny, rozvoj environmentálního vzdělávání.

Krajská střediska AOPK ČR se účastní administrace určitých částí OPŽP. Jedná se o osu 6 – Zlepšování přírody a krajiny a osu 1, podoblast podpory 1.3.2 – Eliminace povodňových průtoků systémem přírodě blízkých protipovodňových opatření.

Krajská střediska přijímají žádosti, provádí kontrolu jejich formálních náležitostí, kontrolu obecné a specifické přijatelnosti. Dále slovně vymezují nezpůsobilé výdaje a hodnotí žádosti dle ekologicko-technických kritérií včetně zpracování odborného posudku. Ve fázi realizace a ukončení realizace akcí se střediska vyjadřují ke změnám projektů, provádějí kontroly a vydávají stanovisko k závěrečnému vyhodnocení akce. Do procesu administrace jsou zapojeny i správy CHKO, které vydávají stanoviska pro opatření zasahující na jejich území.

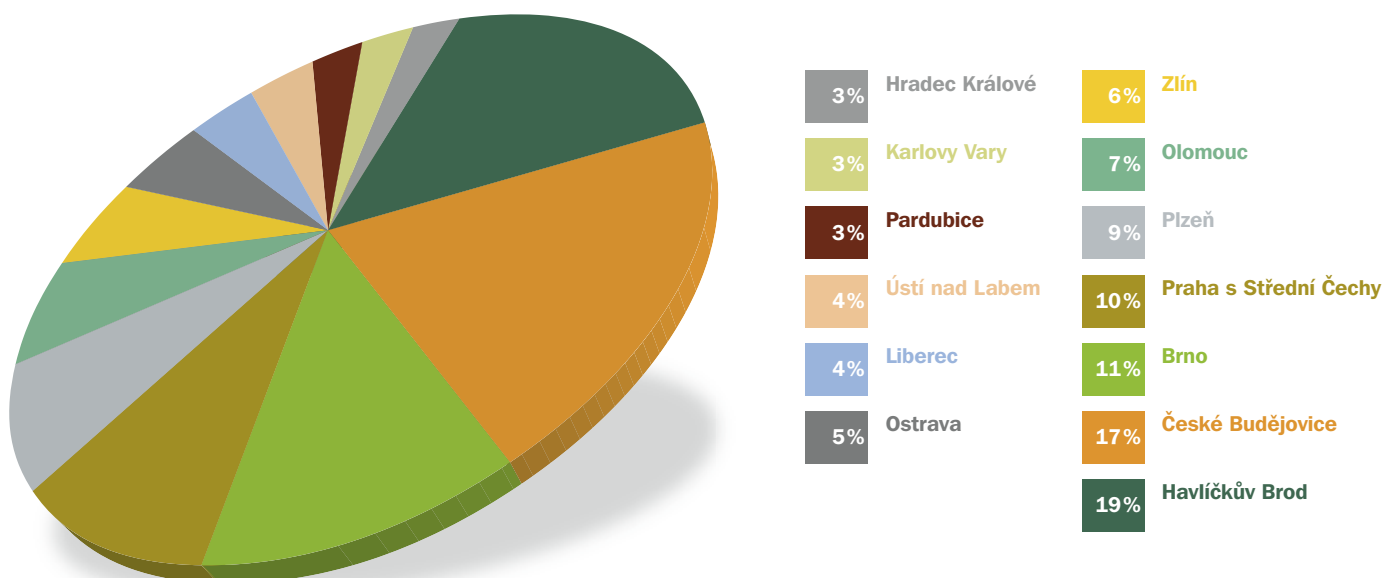
V roce 2009 byla v rámci OPŽP vyhlášena 14. výzva pro osu 6 a osu 1, podoblast podpory 1.3.2. V období od 2. listopadu 2009 do 5. ledna 2010 přijala krajská střediska 1 279 žádostí o podporu o celkovém finančním objemu 9,5 mld. Kč. Jejich administrace probíhala následně v roce 2010.

TABULKA 2: Podané žádosti v rámci 14. výzvy OPŽP administrované AOPK ČR

Table 2: Applications of 14th call appeal of Operational Programme Environment administrated by ANCLP CR

Oblast podpory Branch of support	Počet akcí Number of measures	V tis. Kč In ths. CZK
6.1	11	270 629
6.2	80	1 210 633
6.3	157	904 437
6.4	688	4 090 534
6.5	309	1 512 830
6.6	42	944 824
1.3.2	8	586 694
Celkem Total	1 279	9 520 584

GRAF 8: Podíly podaných žádostí o podporu podle jednotlivých krajských středisek AOPK ČR v rámci 14. výzvy
Fig. 8: Proportion of applications for financing measures of 14th call appeal according to regional offices ANCLP CR

Program péče o krajinu

Jedná se o národní dotační program, v rámci něhož administruje AOPK ČR žádosti externích žadatelů ve dvou podprogramech. V roce 2009 bylo v rámci podprogramu pro zlepšování dochovaného přírodního prostředí podpořeno 844 žádostí o finanční podporu na zajištění drobného managementu v krajině za 46 mil. Kč. V rámci podprogramu zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy bylo na podporu záchranných stanic pro tyto živočichy vyplaceno 5 mil. Kč.

Program Záchranné programy pro zvláště chráněné druhy

Hlavní náplní programu podporovaného Finančním mechanismem EHP/Norskem a MŽP je realizace schvalených a příprava nových záchranných programů v České republice. AOPK ČR jako realizátor programu provádí příjem žádostí, jejich kontrolu formálních náležitostí, zpracovává podklady pro odborné posouzení žádosti, zajišťuje průběžné a závěrečné kontroly akcí. Dále přijímá žádosti o průběžné a závěrečné platby, kontroluje jejich úplnost a splnění podmínek pro uvolnění finančních prostředků.

V roce 2009 byly vyhlášeny v rámci programu dvě výzvy, v nichž bylo přijato celkem 36 žádostí o celkovém finančním objemu více než 23 mil. Kč. V rámci administrace žádostí bylo schváleno a finančně podpořeno 23 žádostí osmnácti subjektů v celkové částce téměř 13,5 mil. Kč.

Program revitalizace říčních systémů

Jedná se o dotační program MŽP, jehož cílem je zlepšování vodního režimu krajiny, především formou revitalizací toků a nádrží. V rámci PRŘS lze rovněž podporovat výstavbu čistíren odpadních vod a kanalizací. V roce 2008 byl ukončen příjem žádostí do programu. Dokončují se pouze akce z tzv. „zásobníku“, tj. akce registrované, rozestavěné či s place-nou projektovou přípravou.

Administraci programu zabezpečuje AOPK ČR prostřednictvím 13 regionálních pracovišť. V roce 2009 bylo na program uvolněno téměř 140 mil. Kč. Největší objem prostředků byl alokovan na výstavbu čistírny odpadních vod v hodnotě 122 mil. Kč.

TABULKA 3: Čerpání prostředků z Programu revitalizace říčních systémů v roce 2009

Table 3: Expended finances from the Water System Restoration Programme in 2009

Typ revitalizačního opatření Type of restoration measures	Počet akcí No. of activities	v tis. Kč. in ths. of CZK
revitalizace přirozené funkce vodních toků restoration of watercourse natural function	4	8 199
zakládání a revitalizace prvků systému ekologické stability vázaných na vodní režim establishing and restoration of ecological stability system elements related to water regime	1	2 024
odstraňování příčných překážek na vodních tocích a podpora takových technických řešení, která je neobsahují (doplňování a stavba rybích přechodů) removing of cross barriers on watercourses and support of such technical solutions that don't include them (refilling and construction of fish passes)	1	1 188
revitalizace retenční schopnosti krajiny restoration of water retaining capacity of the landscape	2	2 062
výstavba a obnova čistíren odpadních vod a kanalizace vč. zakládání umělých mokřadů construction and resumption of sewage treatment plants and drainage including establishing artificial wetlands	21	122 000
revitalizace přirozené funkce vodních toků s revitalizací retenční schopnosti krajiny restoration of watercourse natural function with a restoration of water retaining capacity of the landscape	1	4 151
Celkem Total	30	140 000

Program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

Dotační program vyhlásilo MŽP v roce 2009 za účelem naplnění optimalizace dotačních programů v ochraně přírody. Hlavním cílem programu je realizace opatření podporující adaptaci nelesních, lesních a vodních ekosystémů pro zmírnění dopadů klimatické změny. AOPK ČR administruje žádosti externích žadatelů ve třech podprogramech pro-

střed-níctvím 13 krajských středisek, která přijímají žádosti, kontrolují jejich úplnost a doporučují hodnocení. Ředitelství provádí kontrolu doporučených žádostí z krajských středisek a kompletně je postupuje na MŽP k vydání rozhodnutí. V roce 2009 byly zpracovány žádosti o celkovém finančním objemu 8,5 mil. Kč.

TABULKA 4: Čerpání prostředků z Programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny v roce 2009

Table 4: Expended finances from the Landscape Natural Function Restoration Programme in 2009

Název podprogramu Name of the sub-programme	Počet akcí No. of activities	v tis. Kč. in ths. of CZK
Adaptační opatření pro zmírnění dopadů na klimatické změny na vodní ekosystémy Adaptation measures for reducing the impacts of climate change on water ecosystems	12	1 889 285
Adaptační opatření pro zmírnění dopadů na klimatické změny na nelesní ekosystémy Adaptation measures for reducing the impacts of climate change on non-forest ecosystems	33	5 290 276
Adaptační opatření pro zmírnění dopadů na klimatické změny na lesní ekosystémy Adaptation measures for reducing the impacts of climate change on forest ecosystems	11	1 344 998
Celkem Total	56	8 524 559

Rybí přechod typ balvanitá rampa na řece Ohři / Fish-passing facility, boulder ramp, on the Ohře river

Skupinová ochrana provedených výsadeb / Protection of realized tree plantings

Finanční nástroje v působnosti Ministerstva zemědělství

AOPK ČR se podílí na administraci vybraných finančních nástrojů, které jsou v působnosti Ministerstva zemědělství (MZe). Prostřednictvím regionálních pracovišť vydává stanoviska a odborné posudky k žádostem o dotaci v rámci dotačních programů MZe. Ve stanoviscích hodnotí dopady záměrů z hlediska zájmů ochrany přírody a krajiny a může definovat podmínky, za kterých je možné dané

opatření provést nebo nedoporučit financování předloženého záměru. Mezi nejvýznamnější vlivy, které by vždy měly vést k nerealizaci opatření, patří zničení či poškození předmětu ochrany zvláště chráněného území nebo evropsky významné lokality, zničení populace zvláště chráněného druhu apod.

Program rozvoje venkova

AOPK ČR vydává stanoviska MŽP pro vybraná opatření Programu rozvoje venkova na celém území ČR mimo území národních, a to v ose I. Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, v ose II. Zlepšování životního prostředí a krajiny a v ose III. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova.

Dále AOPK ČR vydává prostřednictvím správ CHKO vyjádření orgánu ochrany přírody k opatřením na území CHKO, ptačích oblastí v překryvu s CHKO/NPP/NPR, NPP a NPR mimo CHKO v rámci osy II. Zlepšování životního prostředí.

Agroenvironmentální opatření

Pro implementaci agroenvironmentálních opatření (AEO) byla vytvořena v systému evidence půdy (LPIS) mapová vrstva ENVIRO. Tato vrstva vymezuje tituly, které by žadatel při vstupu do AEO, podopatření Ošetřování travních porostů, měl dle nařízení vlády č. 79/2007 Sb. prioritně dodržovat. Vrstva ENVIRO tak představuje závazný podklad pro podání žádosti o zařazení do AEO (tedy pro nově vstupující žadatele do AEO nebo pro žadatele, kteří přestupují ze závazku uzavřeného v rámci nařízení vlády č. 242/2004 Sb. v letech 2004–2006).

AOPK ČR zajišťuje v rámci agroenvironmentálních opatření vymezování vrstvy ENVIRO v LPIS. Cílem ENVIRO vymezení dotačních titulů je snaha o skloubení potřeb ochrany přírody a přijatelného hospodaření pro zemědělce. Vymezením příslušného managementu stanovuje orgán ochrany přírody podmínky hospodaření na daném pozemku po dobu 5 let. Určené vymezení by mělo být vždy výsledkem konsensu mezi OOP a hospodářcím subjektem.

Operační program Rybářství

AOPK ČR vydává odborná stanoviska MŽP k žádostem do Operačního programu Rybářství na celém území České republiky mimo území národních parků u opatření v rámci osy II. Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh a osy III. Opatření společného zájmu.

Program 129 120 „Podpora prevence před povodněmi II.“ a Program 129 130 „Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a zřizování vodních děl k ochraně před povodněmi a suchem“

AOPK ČR vydává prostřednictvím regionálních pracovišť stanoviska k záměrům z hlediska jejího umístění vzhledem k ZCHÚ, územím soustavy Natura 2000, biotopům cenným z hlediska ochrany přírody a s ohledem na ekologický a morfologický stav vodního toku. Stanovisko slouží jako podklad pro environmentálního experta programu 129 120, jehož posudek je povinnou přílohou žádosti o dotaci.

REVITALIZACE ČERNÉHO POTOKA A JEHO PŘÍTOKŮ V PŘÍRODNÍ REZERVACI ČERNÁ LOUKA

BOX 2

Cílem projektu v Přírodní rezervaci Černá louka (celková rozloha 140 ha) je stabilizace vlhkých až rašelinných horských luk v povodí Černého potoka a jeho přítoků na náhorní plošině východní části Krušných hor. Území bylo v 60. až 80. letech 20. století odvodněno, čímž došlo k postupné degradaci lučních společenstev a úbytku na ně vázaných zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (například lilie cibulkonosná, tučnice obecná, prstenec májový, vrba plazivá, všivec mokřadní, tetřívka obecná, bekasína otavní aj.).

Realizace projektu probíhá od 3. 8. 2009 a ukončení se předpokládá do 31. 12. 2010. Revitalizace zahrnuje:

- 1,56 km revitalizovaných toků a nových přírodě blízkých koryt,
- obnovení 7,1 ha potoční nivy,
- vytvoření 43 tůní a 9 mokřadů,
- doprovodnou výsadbu 500 ks druhově a stanovištně původních druhů dřevin.

Opatření přispěje k obnově vodního režimu území a podpoří výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Projekt je spolufinancován z prostředků Evropské unie – Evropského fondu pro regionální rozvoj v hodnotě 6.533.010 Kč. Projekt je kofinancován 10 % z Podprogramu 115 010 Rozvoj a obnova materiálně technické základny resortu MŽP.

Investor: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Lokalizace: PR Černá louka, k. ú. Habartice u Krupky, okres Ústí nad Labem

Revitalizace Černého potoka / Restoration of Černý potok brook

MONITORING A DOKUMENTACE

- **MONITORING A VÝZKUMNÁ ČINNOST**
- **SOUSTAVA NATURA 2000**
- **ÚSTŘEDNÍ SEZNAM OCHRANY PŘÍRODY**

SOUHRN:

- Aktualizace 9,3 % rozlohy území ČR z hlediska nového mapování biotopů, celkem zaktualizováno 24,3 % území ČR.
- Provedení monitoringu 486 trvale monitorovaných ploch 14 přírodních stanovišť.
- Nález nového evropsky významného druhu, mechu *Orthotrichum rogeri*.
- Doplnění národního seznamu – 1 087 evropsky významných lokalit o celkové rozloze 778 174 ha = 9,9 % rozlohy ČR.

ZÁKLADNÍ POJMY KAPITOLY:

Natura 2000 je soustava chráněných území významných z hlediska Evropských společenství, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny členské státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z pohledu EU nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitém území (endemické). Natura 2000 se skládá z ptačích oblastí (PO) a evropsky významných lokalit (EVL). Vytváření soustavy Natura 2000 vychází ze směrnice č. 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků (směrnice o ptácích) a č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích).

Ústřední seznam ochrany přírody je veřejný seznam evidovaných zvláště chráněných území, evropsky významných lokalit, ptačích oblastí a památných stromů. Archivuje a zpřístupňuje listinnou podobu řízovací dokumentace objektů i odbornou dokumentaci, jako jsou např. plány péče o dané ZCHÚ, inventarizační průzkumy, odborné zprávy a studie apod.

MONITORING A VÝZKUMNÁ ČINNOST

AOPK ČR provádí rozsáhlý monitoring, přesněji sledování stavu biotopů a druhů, zabývá se činnostmi zajišťujícími dlouhodobé sledování přírodních složek, především s ohledem na naplňování závazků z evropské i tuzemské legislativy, mj. i pravidelnému podávání hodnotících zpráv Evropské komisi. Výsledky uvedené v hodnotících zprávách, stejně jako další materiály týkající se monitoringu lze najít na stránkách www.biomonitoring.cz.

Sledování stavu biotopů probíhalo na úrovních aktualizace a monitoringu. **Aktualizace vrstvy mapování biotopů** se provádí na aktualizacích okrscích, vytvořených v roce 2006. Aktualizovaly se jak chráněná území, tedy území spadající do národních parků, chráněných krajinných oblastí či území evropsky významných lokalit, tak i nechráněná krajina. Sbírala se podrobná data o všech přírodních biotopech a data o výskytu a rozloze u biotopů nepřírodních. Monitoring biotopů probíhá jen na předem vybraných plochách o velikosti několika metrů čtverečních.

V roce 2009 bylo celkově aktualizováno 9,3 % rozlohy území ČR, tedy přibližně 7 300 km² ve 310 mapovacích okrscích. Za rok 2007 až 2009 se tedy jedná o přibližně 23 % aktualizovaného území ČR. Z celkové částky 18 mil. Kč určené na sledování stavu přírodních složek připadl největší podíl na sledování stavu biotopů.

V roce 2009 proběhl **monitoring** na 486 trvale monitorovaných plochách, kde se monitorovalo 14 habitatů (přírodních stanovišť), např. celý typ přírodního stanoviště 3 140 Tvrdé oligo-mezotrofní vody s bentickou vegetací parožnatek.

Při monitoringu bezcévných rostlin v roce 2009 došlo k významné události, neboť byl nalezen **nový evropsky významný druh**, mech *Orthotrichum rogeri*, který byl v České republice považován za nezvěstný. Z české strany Krušných hor jsou nyní známy tři lokality tohoto druhu a není vyloučené, že počet lokalit se v následujících letech rozroste, protože z německé strany Krušných hor je lokalit známo již 31.

AOPK ČR prováděla ve spolupráci s dalšími subjekty sledování ostatních druhů, jmenovaných v přílohách směrnice o stanovištích (92/43/EHS), tj. monitoring cévnatých rostlin či hmyzu.

V roce 2009 byly nalezeny **nové lokality některých evropsky významných druhů rostlin**. Již tradičně má největší přírůstek lokalit kapradina vláskatec tajemný, která osídluje pískovcové jeskyňky (cca 30 nových lokalit). Dále bylo zjištěno několik nových lokalit trávy obnažovaných den puchýřky útlé a Česká republika tak má v současné době nejvíce nalezišť v Evropě. Na horských loukách Krkonoš byly nalezeny nové lokality zvonku českého, nové nálezy se evidují i u střevíčníku pantoflíčku, oměje tuhého moravského a lněny bezlistenné.

Hmyz byl sledován u všech základních skupin vážek, motýlů, brouků a rovnokřídlých. V roce 2009 skončil například projekt intenzivního monitoringu tesaříka alpského (*Rosalia alpina*) v Ralsku s výsledkem, který znamenal výrazný pokrok v poznání druhu, jeho nároků na prostředí v ekologii druhu. Poukázal také na ohrožení druhu, kdy lesnická činnost výrazně poškozuje podmínky pro přežití druhu do budoucna.

Bělásek ovocný v CHKO Labské pískovce / The Black-veined White the Labské pískovce/Elbe Sandstone

Monitoring ryb v Chrudimce / Fish Monitoring in the Chrudimka River

V roce 2009 se sledovali i **ostatní bezobratlí**, např. rak kamenáč a rak říční. Ze skupiny měkkýšů se monitorovaly lokality evropsky významných druhů, perlorodka říční, velevrub tupý, svinutec tenký, vrkoč útlý či vrkoč bažinný.

Monitoring **ryb a mihulí** se zaměřil na nejvýznamnější lokality vzácně se vyskytujících druhů, např. mihule ukrajinská, hrouzka běloploutvého, sekavčík horský, ostrucha křivočará, drsek větší, drsek menší, ježdík dunajský, ježdík žlutý, a dále na vybrané lokality pravidelného výskytu mihule početnější a vranky obecné

V rámci sledování stavu **obojživelníků a plazů** se celkově zmapovalo 263 polí síťového mapování pro obojživelníky a 174 polí pro plazy. Za dva roky projektu od zahájení projektu v roce 2008 bylo zmapováno 50 % území ČR pro obojživelníky a 37 % území pro plazy. Získalo se tak přibližně 14 500 recentních nálezových dat o výskytu obojživelníků a 4 500 dat o výskytu plazů.

Předmětem monitoringu **letounů** je 26 druhů a opět jej zajišťovala AOPK ČR ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýrů. Monitoring zahrnoval sčítání netopýrů na zimovištích, sledování letních kolonií, sledování pomocí ultrazvukových detektorů a mapování pomocí odchyty do sítí.

V případě prvních dvou metod se jedná o pokračování dlouhodobého projektu, který byl zahájen již v roce 1969, a získaná data tak zásadně přispívají k objasnění dlouhodobých změn rozšíření a početnosti jednotlivých druhů na území ČR.

Sledování stavu **ptačích oblastí a 42 druhů ptáků** z přílohy I směrnice o ptáčích proběhlo ve spolupráci s Českou ornitologickou společností, která monitoring ptáků koordinuje. U pěti druhů, bukače velkého, bukáčka malého, chřástala polního, chřástala kropenatého a chřástala malého, se opět využívaly formuláře pro odevzdávání dat, což se osvědčilo jako vhodný způsob pro předávání získaných údajů a počítá se s jeho využitím i pro ostatní druhy.

V rámci **monitoringu půd** probíhalo na vybraných trvalých monitorovacích plochách určení půdního typu a subtypu pomocí zarážených sond a byl popsán půdní profil. Dále se zaznamenaly všechny v terénu zjistitelné charakteristiky jednotlivých horizontů včetně určení formy humusu u lesních biotopů. V roce 2009 byly zpracovány pedologické a další charakteristiky území pro plány péče navrhovaných CHKO Soutok a Doupovské hory.

Nálezová databáze AOPK ČR představuje nejúčinnější nástroj správy dat o druzích. Na základě smluv byla zpřístupněna různým orgánům státní správy. V roce 2009 začal proces uzavírání smluv o přístupu s obcemi s rozšířenou působností. Více viz samostatný Box Nejrozsáhlejší národní databáze biodiverzity.

Monitoring puchýřky útlé v EVL Rychtářský rybník / Monitoring of *Coleanthus subtilis* in Rychtářský rybník Site of Community Importance

Puchýřka útlá / *Coleanthus subtilis*

SOUSTAVA NATURA 2000

V roce 2009 AOPK ČR poskytovala Ministerstvu životního prostředí odborné zázemí při mezirezortním připomínkovém řízení k novelizaci nařízení vlády 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit.

Odborný návrh připravený AOPK ČR doplnil národní seznam EVL na základě hodnocení jednotlivých evropsky významných fenoménů v rámci biogeografického semináře pro kontinentální oblast. V rámci mezirezortního připomínkového řízení se řešilo 285 připomínek od dvaceti dotčených subjektů. Týkaly se celkem 175 EVL. Návrh schválila vláda ČR 26. října 2009 usnesením č. 1346, publikovaným 3. listopadu 2009 pod číslem 371/2009 ve Sbírce zákonů.

Schválenou **novelou nařízením vlády** (ve znění 371/2009 Sb.) došlo k:

- doplnění národního seznamu o 259 nových lokalit nebo lokalit natolik rozšířených, že došlo ke změně kódu a názvu evropsky významné lokality,
- změně 170 lokalit v některé položce přílohy nařízení vlády,

ÚSTŘEDNÍ SEZNAM OCHRANY PŘÍRODY

V roce 2009 zabezpečovala AOPK ČR operativní chod Sbírky listin ÚSOP, přijímání, evidenci, ukládání a zpřístupňování dokumentů. Zájemci mohli nahlédnout do fyzické dokumentace, byly poskytnuty výňatky a na základě žádostí i vybrané dokumenty v elektronické podobě. Oproti předchozímu roku narostl v roce 2009 počet elektronicky vyřizovaných žádostí o zaslání dokumentace více než pětkrát.

Ve Sbírce listin se v roce 2009 dokončila revize fyzických dokumentů, vztažených k památným stromům s cílem sladit tuto dokumentaci s daty vedenými v Digitálním registru.

S ohledem na plánované získání akreditace specializovaného archivu, prošla Sbírka listin revizí dokumentů tak, aby byla možná jejich kompletní evidence a katalogizace.

AOPK ČR průběžně prozouvala i **Digitální registr ÚSOP** – <http://drusop.nature.cz>, včetně on-line ukládání a poskytování dat. Pokračovala kompletace databáze Digitálního registru ÚSOP (DR ÚSOP), skenování chybějící vyhlášovacích dokumentace ZCHÚ včetně průběžně vytvářených a doplňovaných skenovaných obrazů nově doručené vyhlášovacích

- vyškrtnutí 51 lokalit z národního seznamu z důvodu překryvu s jinou evropsky významnou lokalitou (31 lokalit) nebo proto, že nebyly zařazeny na evropský seznam (20 lokalit).

AOPK ČR doporučila na základě dopisu Evropské komise MŽP zařadit zpět do národního seznamu EVL, u nichž Česká republika žádala vyřazení z evropského seznamu z důvodu neexistence nebo velmi špatného stavu předmětů ochrany. V průběhu mezirezortního připomínkového řízení novely nařízení vlády byly tyto lokality zařazeny zpět do národního seznamu.

Národní seznam EVL po všech úpravách a doplnění čítá 1 087 EVL o celkové rozloze 778 174 ha, což je 9,9 % rozlohy ČR. AOPK ČR informovala o změnách národního seznamu Evropskou komisi a aktualizovala data ve vnitřní databázi včetně aktualizace informací na internetových stránkách **www.natura2000.cz**.

AOPK ČR vytipovala evropsky významné fenomény vhodné pro uplatnění nově vzniklé formy ochrany, tzv. základní ochrany (§ 45c, odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny), dále připravila metodiku a započala práce na určení forem ochrany pro konkrétní EVL a/nebo jejich části. Po projednání s krajskými úřady bude připraven odborný návrh pro změnu nařízení vlády v části Navrhovaná kategorie ZCHÚ.

Z novely zákona vyplývá také povinnost zpracovat souhrny doporučených opatření (SDO) pro všechny evropsky významné lokality. AOPK ČR vypracovává z pověření MŽP metodiku k vytváření SDO.

dokumentace či „přehlášení“ objektů vedených v ÚSOP. Průměrný denní počet návštěv internetových stránek DR ÚSOP se v roce 2009 téměř ztrojnásobil.

Aplikace DR ÚSOP se rozšířila o nové údaje, plynoucí především z vyhlášky č. 60/2008 Sb. Hlavním z nich je položka S-JTSK souřadnic, která je průběžně naplňována z vyhlášovacích dokumentů objektů ÚSOP.

Probíhala další etapa revize ZCHÚ a byla zahájena revize vrstvy památných stromů s cílem uvést do souladu GIS vrstvy s vyhlášovacím dokumentací, získat přehled o chybách v dokumentaci, zpřesnit data, odstranit topologické chyby, zvýšit informační hodnotu dat a zjednodušit následnou aktualizaci GIS dat. Současně proběhla revize GIS dat na regionálních pracovištích. Ke konci roku 2009 byla zpracována většina území maloplošných ZCHÚ a zhruba dvě třetiny velkoplošných ZCHÚ.

Během revize došlo k výraznému zpřesnění dat díky zvýšení počtu území zpracovaných nad kvalitnějším podkladem. Při srovnání dat z 30. září 2008 s daty z 31. prosince 2009 vy-

šel 35% nárůst počtu objektů zpracovaných nad přesnějším podkladem (počátečních 48 % vzrostlo na 83 %).

Celoročně probíhala spolupráce s Pozemkovým fondem a MŽP při prověřování pozemků určených k prodeji podle zák. č. 95/99 Sb., s cílem vyloučit z prodeje pozemky, které jsou součástí MZCHÚ nebo CHKO a NP, s následným vytištěním a doručením listinné podoby na MŽP a elektronické podoby na PF. Tímto procesem bylo prověřeno téměř 57 tis. pozemků na území celé ČR.

V rámci aplikace přístupné prostřednictvím DR ÚSOP probíhaly výběry fotografií nejlépe reprezentující jednotlivá ZCHÚ vedená v ÚSOP. Rozšiřovala se též fotografická dokumentace objektů ÚSOP i pro potřeby publikací vydávaných AOPK ČR.

V roce 2009 vznikla nová aplikace pro práci nad **Jednotnou databází památných stromů**, která zahrnuje dříve samostatně vedenou Odbornou databázi památných stromů a databázi památných stromů z DR ÚSOP.

V průběhu roku 2009 zajišťovali pracovníci AOPK ČR běžný dataservis a poskytovali data zájemcům mimo AOPK ČR. Mimo jiné vyřídili 47 žádostí o poskytnutí prostorových dat. Připravovali výběry a výřezy z 32 různých vektorových vrstev. V rámci poskytování údajů o území pro účely pořízení územně analytických podkladů podle zákona č. 183/2006 Sb. rozeslala AOPK ČR 89 aktualizací dat pro úřady obcí s rozšířenou působností a krajské úřady.

Pokračoval vývoj a naplňování **JESO – Jednotná databáze speleologických objektů**. Aplikaci přístupnou vybraným uživatelům, vybraným pracovníkům správ CHKO a Správy jeskyní ČR lze najít na adrese <http://jeso.nature.cz>.

NEJROZSÁHLEJŠÍ NÁRODNÍ DATABÁZE BIODIVERZITY

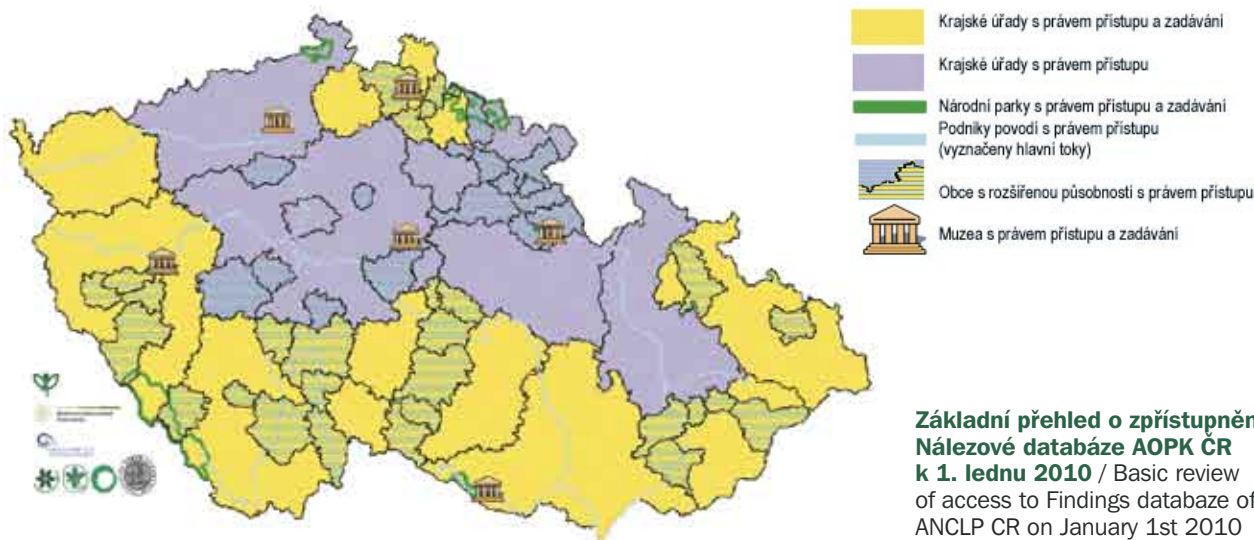
BOX 3

Nálezová databáze AOPK ČR (ND AOPK ČR) v současné době obsahuje přes 5,25 miliónů lokalizovaných záznamů o výskytu druhů, které jsou rychle a efektivně využitelné pro informaci o charakteristice a kvalitě území z biologického hlediska. Nálezová databáze je systematicky naplňována výsledky monitoringu biotopů a druhů zajišťovaného AOPK ČR a nesystematicky všemi **uživateli databáze**, tedy orgány ochrany přírody všech úrovní, resortní organizace MŽP, správci státního majetku i (doposud potenciálně) akademická sféra, přímo nebo na základě uzavřených smluvních dohod.

Současný stav využívání Nálezové databáze názorně ukazuje níže zobrazená mapa. Ze čtrnácti krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy užívají ND AOPK ČR všechny úřady a záznamy ukládá osm z nich. Postupně jsou uzavírány smlouvy o zpřístupnění i s obcemi s rozšířenou působností.

Obsah Nálezové databáze je zpřístupněn podnikům povodí Vltavy, Moravy a Ohře a Lesům ČR. V rámci resortu kromě OVSS MŽP využívají Nálezovou databázi ČIŽP, VÚKOZ, v. v. i., Krkonošský národní park a Národní park České Švýcarsko, z nevládních organizací potom ČSOP, který ukládá a kontroluje záznamy o výskytu druhů získaných v rámci vlastní činnosti. Do databáze nahlíží zatím jen pět muzeí, a to v Liberci, Plzni, Kolíně, Znojmu a Rychnově nad Kněžnou.

Databáze umožňuje Ministerstvu životního prostředí metodické vedení orgánů státní správy v ochraně životního prostředí. Subjektům, které Nálezovou databázi využívají, naopak zajišťuje jednotný a dle jasných pravidel spravovaný zdroj dat o druhové rozmanitosti na území ČR.

PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

- **PUBLIKAČNÍ ČINNOST**
- **KNIHOVNA AOPK ČR**
- **AKCE PRO VEŘEJNOST**
- **NÁVŠTĚVNICKÁ A INFORMAČNÍ STŘEDISKA**
- **NAUČNÉ STEZKY**
- **MEDIÁLNÍ PREZENTACE**

SOUHRN:

- **6 čísel časopisu Ochrana přírody a jedno monotematické číslo na téma Biologická rozmanitost a klimatická změna.**
- **626 registrovaných čtenářů Knihovny AOPK ČR.**
- **Více než tisícovka akcí pro veřejnost s účastí téměř 220 000 účastníků.**
- **91 naučných stezek provozovaných a udržovaných správami CHKO.**

ZÁKLADNÍ POJMY KAPITOLY:

Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta (EVVO) se provádí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

Naučná stezka je v terénu vytyčená a vyznačená výchovně vzdělávací trasa s cílem informovat návštěvníky o přírodních nebo kulturních hodnotách dané lokality. Vznikají v konkrétním místě a poskytují informace z různých společenskovedních a přírodovědných oborů, které se vztahují právě k danému místu. Podle náročnosti a dostupnosti se dělí na stezky pro pěší, cyklisty, lyžaře, vodáky, děti, tělesně postižené, případně pro automobilisty. Podle komunikačních metod se dělí na popisné, interaktivní a smyslové.

AOPK ČR kromě zajišťování státní správy v oblasti ochrany přírody, sledování stavu přírody a krajiny v České přírodě a provádění mnoha praktických opatření poskytuje cenné informace ostatním státním orgánům ochrany přírody, spolupracujícím organizacím, partnerům, nevládním neziskovým organizacím či osobám, která mají zájem o tuto mnohdy opomíjenou část životního prostředí.

Na začátku roku 2009 přijalo vedení AOPK ČR **Koncepci environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty AOPK ČR pro roky 2009 až 2012**, která obsahuje mj. vymezení cíle a cílových skupin a přehled možných prostředků. K jednomu z prostředků EVO uvedeným v Koncepci patří geocaching, určitý neorganizovaný a přesto koordinovaný systém hledání tzv. keší (caches, „poklady“) v terénu.

AOPK ČR provozuje několik samostatných **internetových stránek** včetně hlavních na www.nature.cz. Rozsah dat všech stránek se stále zvyšuje, a tak v roce 2009 začala příprava na spuštění nových stránek v rámci Portálu AOPK ČR v novém grafickém i obsahovém provedení pod jednotnou hlavičkou tak, aby stránky nebyly zaměňovány se stránkami jiných organizací.

Na téma **CITES** a činnost vědeckého orgánu CITES proběhlo několik prezentací pro odbornou a nejširší veřejnost a byly vydány propagační a informační materiály. Nově vědecký orgán CITES připravil přednášky pro základní školy a gymnázia k seznámení se s úmluvou CITES a problematikou ochrany ohrožených druhů.

V minulosti spolupracovala AOPK ČR na tvorbě dokumentárního cyklu *Živé srdce Evropy*. V roce 2009 se spolupráce zaměřila na cyklus **Magické hory**, který by měl běžet v České televizi v druhé polovině roku 2010.

Následující strany obsahují bližší informace o jednotlivých činnostech práce s veřejností, ke kterým se řadí zejména publikační činnost, provozování Knihovny AOPK ČR, pořádání různých akcí pro veřejnost, správa a provozování naučných stezek a informačních středisek včetně realizace programu *Dům přírody*.

Natáčení dílu z dokumentárního cyklu *Magické hory* na hoře Blaník / Shooting of the document *Magické hory* (Magical Mounts) on the Blaník Mount

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Přehled všech tiskovin a publikací, které AOPK ČR financovala nebo na jejichž vydání se podílela, uvádí příloha č. 6.

Časopis **Ochrana přírody**, vydávaný AOPK ČR ve spolupráci se Správou jeskyní České republiky, vyšel v roce 2009 celkem šestkrát plus jedno monotematické číslo na téma Biologická rozmanitost a změna podnebí. Jako příspěvek AOPK ČR k předsednictví ČR v Radě EU vyšlo toto číslo v českém a anglickém jazyce. Časopis Ochrana přírody se hojně čte též na internetových stránkách časopisu – www.casopis.ochranaprirody.cz.

Na začátku bylo vydáno rovněž 27. číslo časopisu **Příroda** – sborník prací z ochrany přírody. Informace a starší čísla časopisu lze najít na – www.nature.cz/priroda.

Regionální pracoviště AOPK ČR vydávají nebo se podílí na vydání **regionálních časopisů** jako například časopisy Beskydy, Bohemia centralis, Český les, UPOLÍN, Zpravodaj Ornitologického klubu při Labských pískovcích a další.

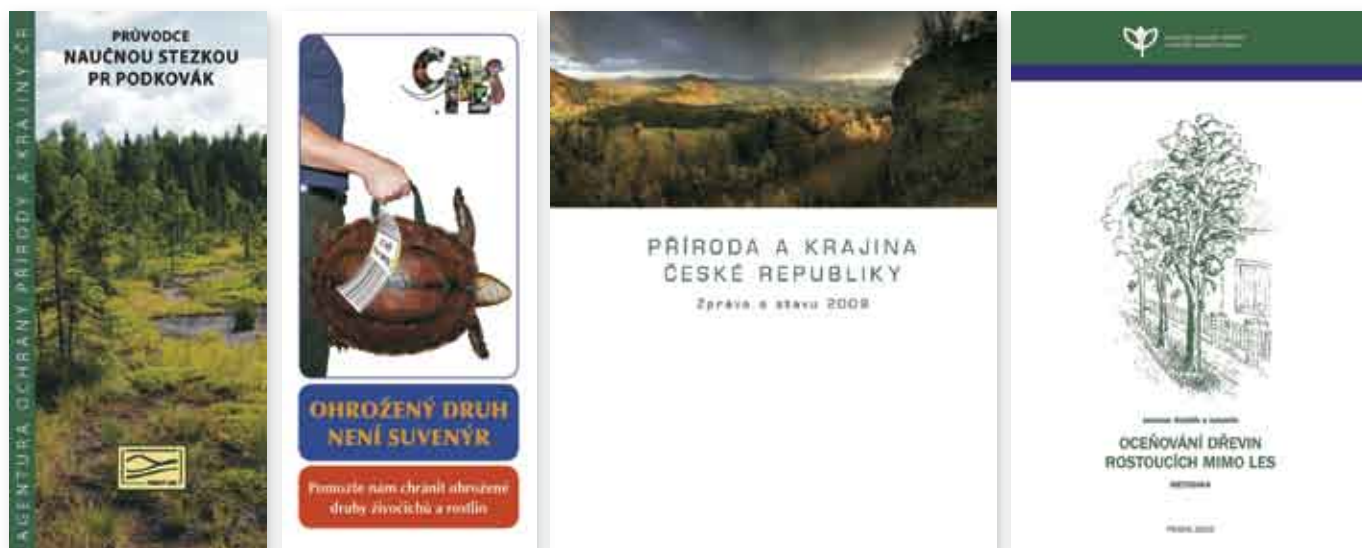
AOPK ČR vydala publikaci **Mapování biotopů v ČR** a ve spolupráci s MŽP publikaci **Příroda a krajina České republiky – Zpráva o stavu 2009**, provedla dotisk oblíbené a dlouho rozprodané publikace **Botanicky významná území**. Ve spolupráci se Správou jeskyní ČR připravila v rámci edice Chráněná území ČR rozsáhlou publikaci **Jeskyně**.

Vyšly dvě metodiky AOPK ČR. Metodika **Oceňování dřevin rostoucích mimo les** sestavená pro využití v rámci zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a zaměřená na vyčíslení společenské (ekologické) hodnoty dřevin rostoucích mimo les. V metodice **Raci České republiky** se čtenáři dozvědí jednak obecné informace o racích, jednak v knize najdou s ohledem na výsledky mapování výskytu raků v ČR popis pěti druhů raků, které žijí v českých vodách.

Návod jak realizovat některá praktická opatření v terénu přinesla pětice stručných a informačně bohatých **příruček AOPK ČR**:

- Obnova rybníků
- Realizace návštěvnické infrastruktury
- Obnova historických zahrad a parků,
- Obnova zeleně v urbanizované krajině
- Realizace skladebných částí územních systémů ekologické stability (ÚSES)

Z menších tiskovin vydaných v roce 2009 lze zmínit brožuru **Sysel obecný**, leták k problematice **CITES**, šestici **skládaček o CHKO** či osm **plakátů CHKO**. Z regionálních tiskovin uvedme **omalovánky Správy CHKO Labské pískovce**, které měly velký ohlas a staly se inspirací pro ostatní organizace působící v oblasti ochrany přírody.

Příklady publikační činnosti / Examples of publications

KNIHOVNA AOPK ČR

Knihovna AOPK ČR evidovala 17 670 svazků a 150 aktuálně docházejících periodik, díky čemuž se společně se specializovaným knihovním fondem řadí do kategorie středně velkých knihoven. Navíc oproti běžné knihovně zajišťuje prodej a distribuci publikací vydávaných AOPK ČR.

V roce 2009 byla zahájena revize knihovního fondu spojená s opravou záznamů v elektronickém katalogu KpWin.

Následují další zajímavé údaje o službách a činnosti Knihovny AOPK ČR za rok 2009:

- 626 registrovaných čtenářů,
- 420 návštěvníků knihovny,
- 557 výpůjček, z toho 490 vrácených,
- 150 návštěvníků studovny,
- 40 kladně vyřízených žádostí o meziknihovní výpůjční služby,
- 31 přidělených ISBN čísel,
- 1 068 publikací distribuovaných regionálním pracovištěm a 2 046 resortním organizacím,
- 196.119 Kč získaných z prodeje publikací AOPK ČR.

AKCE PRO VEŘEJNOST

Každoročně pořádají zejména regionální pracoviště akce pro veřejnost v rámci Dne Země (22. dubna), Evropského dne parků (24. května), Evropské noci pro netopýry, Vítání ptačího zpěvu, kampaně Uklidíme svět či oslav výročí vyhlášení CHKO, v roce 2009 např. CHKO Blanský les (20 let), Jeseníky (40 let), Orlické hory (40 let) a Třeboňsko (30 let).

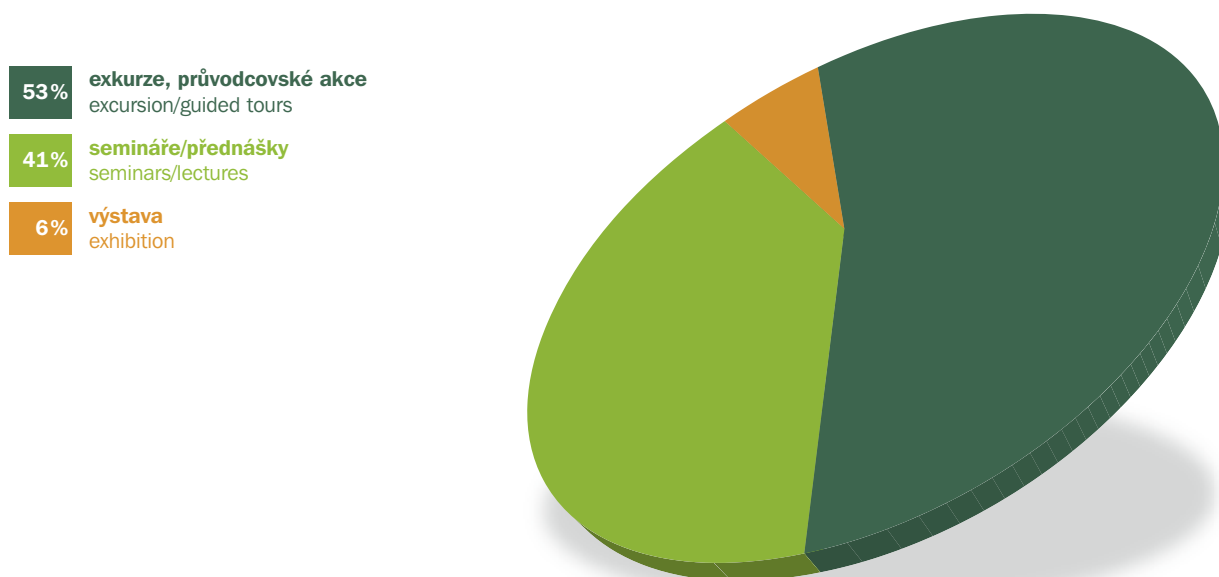
Důležitou a nedílnou součástí přímého jednání s veřejností a především výchovnou a osvětovou činností představují různé **akce pro veřejnost**, ke kterým patří semináře, přednášky, výstavy, soutěže, exkurze v terénu převážně s průvodcem či setkání se zástupci obcí a podnikatelských subjektů. Více než tisícovky akcí pořádaných i ve spolupráci s neziskovými organizacemi se v roce 2009 účastnilo téměř 220 000 účastníků.

Mnohé akce poskytují řadu odborných rad a informací například o praktické péči o přírodu a krajinu, mnohé mají charakter spíše populárně naučný, o chráněných územích, o životě zvířat a rostlin obecně atd. Řada se zaměřuje na oslovení místních obyvatel, hospodářů a dětí, studentů i pedagogů z místních škol.

Přednášky bývají určeny odborníkům z oblasti ochrany přírody a krajiny. Vycházky a exkurze v terénu navštěvuje nejvíce laická veřejnost. Fotografických soutěží spojených s výstavou se účastní široké spektrum účastníků. Výtvarné soutěže oslovují převážně děti základních či případně studenty středních škol.

GRAF 9: Podíl jednotlivých typů akcí za rok 2009

Fig. 9: Proportion of the main event types in 2009

Za všechny vybíráme následující akce:

- **Ochrana přírody na mapách** aneb pohledy shůry i zblízka na přírodní rezervace, přednáška pro studenty středních škol (Správa CHKO Blaník)
- **Školení průvodců „Zemi Klodzkiej“** pro členy a akreditované průvodce Polské turisticko-vlastivědné společnosti (Správa CHKO Broumovsko ve spolupráci se Správou Parku narodowego Gór Stolowych)
- **Mezinárodní exkurze Horský turismus v oblastech Natura 2000**, seminář (Správa CHKO Broumovsko ve spolupráci s NP Góry Stolowe)
- **Folklor is not dead**, přednáška pro seniory a děti (Správa CHKO Bílé Karpaty, V.I.S. Bílé Karpaty)
- **Putování po historii sklářství v Českém lese**, exkurze pro širokou veřejnost (Správa CHKO Český les)
- **Ze života hmyzu**, výtvarná a literární soutěž spojená s výstavou pro žáky ZŠ a studenty SŠ okresu Benešov (Správa CHKO Blaník)
- **Koncert pro Jeseníky**, pro širokou veřejnost (Správa CHKO Jeseníky)
- **Krajina světlem malovaná**, výstava fotografií Aleny Šustrové pro ZŠ, SŠ, VŠ, odbornou i laickou veřejnost (Správa CHKO Křivoklátsko)
- **Zvířata Labských pískovců**, přednáška pro děti z mateřských škol (Správa CHKO Labské pískovce)
- **Svět vody**, přednáška pro děti (Krajské středisko Karlovy Vary)
- **Mokřady a jejich ochrana**, seminář pro odbornou veřejnost, především pro pracovníky městských úřadů (Správa CHKO Moravský kras)
- **Cykloexkurze** pro veřejnost (Správa CHKO Třeboňsko)
- **Dobrovolnický den – úprava chodníků na Naučné stezce Paraplíčko**, akce pro veřejnost (Správa CHKO Křivoklátsko)
- **Čištění okolí řeky Zdobnice** (Správa CHKO Orlické hory)
- **Možnosti získání finančních prostředků na opatření v krajině**, seminář pro pracovníky obecních úřadů (např. Krajské středisko Olomouc)
- **Poznáváme naše obojživelníky**, přednáška a exkurze pro skautský oddíl (Krajské středisko Havlíčkův Brod)
- **Plány péče**, přednáška pro studenty Jihočeské univerzity České Budějovice (Správa CHKO Blanský les)
- **Vodohospodářské aspekty péče o krajinu na území Středočeského kraje**, seminář pro orgány státní a veřejné správy, správce vodních toků, projektanty, občanská sdružení, učitele a studenty VŠ (Krajské středisko Praha a Střední Čechy)
- **Operační program Životní prostředí**, přednáška pro veřejnost, zejména obecní úřady (Krajské středisko Ústí nad Labem)

Soutěž Zlatý list v CHKO Železné hory / Zlatý list/Golden Leaf Competition in Železné hory/Iron Mountains PLA

Den otevřených dveří – Králický Sněžník / Open Doors Day – the Mt. Králický Sněžník

NÁVŠTĚVNICKÁ A INFORMAČNÍ STŘEDISKA

AOPK ČR podporuje finálně i materiálně řady informačních a návštěvnických středisek, které působí v některých CHKO. Správy CHKO provozovaly čtyři vlastní informační střediska: Bukovina v CHKO České ráj, Tisá v CHKO Labské pískovce, středisko v budově Správy CHKO České středohoří a Ekologické informační centrum v Krátké u Sněžného v CHKO Žďárské vrchy.

V prosinci 2009 otevřela Správa CHKO Blanský les společně s obcí Holubov Informační středisko, které se nachází v budově Obecního úřadu v Holubově.

NAUČNÉ STEZKY

Na území všech 24 chráněných krajinných oblastí či jejich blízkém okolí se nachází téměř dvě stě naučných stezek, z nichž 91 provozovaly a udržovaly v roce 2009 správy CHKO. Ostatní stezky spravovaly jiné subjekty, tedy obecní úřady či neziskové organizace.

Návštěvnost stezek lze velmi těžce měřit, a tak počet návštěvníků se převážně jen odhaduje. Za rok 2009 jich na stezkách AOPK ČR pro pěší nebo pro cyklisty prošlo či projelo téměř 1,4 milionů. **Nejdelší trasu** na území ČR mají 82 kilometrové stezky – Vodácká naučná stezka v CHKO Křivoklátsko a stezka Krajem Chrudimky, která prochází CHKO Žďárské vrchy a Železné hory. **Nejvíce panelů** (37) má naučná stezka U Eremita rovněž v CHKO Křivoklátsko. **Nejnovější stezky** jsou Besedické skály v CHKO Český ráj a Světem horských luk NPR Praděd v CHKO Jeseníky.

AOPK ČR vyhlásila v roce 2008 **program Domy přírody**, jehož cílem je vybudovat do roku 2015 síť návštěvnických středisek, tedy Domů přírody, zejména ve vybraných chráněných krajinných oblastech. Domy přírody řešené z jednotného architektonického konceptu by měly všem návštěvníkům poskytnout informace o chráněném území z hlediska ochrany přírody a krajiny, přírodního a kulturního dědictví dané lokality. V průběhu roku 2009 došlo k zahájení prací na výstavbě či úpravě objektů pro Dům přírody v Moravském krase a v Litovelském Pomoraví.

Stezky seznamují návštěvníky s přírodou, historií a kulturou daného prostředí či území, kudy prochází. Může vést lesem, loukami, přes či kolem mokřadů, kolem geologicky pozoruhodných útvarů, skalami i po vodě. Počet panelů se liší podle délky i přitažlivosti stezky. Obvykle se tématicky člení. K **tématům** patří například:

- místní biotopy (mokřady, louky, pastviny, lesy, jeskyně, skály) a popis samotné lokality
- druhy rostlin, živočichů z popisem převážně místních jedinců
- dřeviny
- historie osídlení kraje
- turistika, horolezectví, vodní sporty
- geologie a geomorfologie
- hospodaření v oblasti

Naučná stezka v NPR Bohdanečský rybník / Educational path in the Bohdanečský rybník fishpond NNR

Naučná stezka v CHKO Blaník / Educational path in the Mt. Blaník PLA

MEDIÁLNÍ PREZENTACE

Podle mediální analýzy se od začátku roku do 15. listopadu 2009 objevilo nejvíce zmínek o AOPK ČR v červenci a v dubnu, což může souviset se začátkem turistické sezóny a tedy s řadou akcí pořádaných pro veřejnost.

U většiny **článků** či lépe řečeno příspěvků převažovalo z hlediska typu jednoznačně zpravodajství. Dále se jednalo o analýzy a komentáře. S ohledem na působení AOPK ČR zejména prostřednictvím regionálních pracovišť, správ CHKO a krajských středisek, se nejvíce příspěvků vyskytovalo v regionálních denících (bez zahrnutí regionálních mutací celostátních deníků). Vůbec nejvíce článků a zároveň nejvíce pozitivních zpráv se objevilo v denících MF Dnes. Z televize se nejvíce o AOPK ČR zmiňovaly ČT1 (140 příspěvků) a ČT24 (109 příspěvků). Ostatní televize nepřekročily hranici 40 reportáží.

Z čistě **regionálních deníků** (tedy jen deníků nakladatelství Vltava–Labe–Press, nejde o regionální mutace celostátních deníků) dosáhl nejvyššího počtu příspěvků Žďárský deník, což bezpochyby odráží trvalou spolupráci a pravidelné setkávání pracovníků Správy CHKO Žďárské vrchy s regionálními médii.

Obecně se **hlavním tématem** stala územní ochrana, do které lze zařadit úvahy o vyhlášení Národního parku Jeseňníky, příspěvky o stavbě silnice R35 přes Český ráj, úvahy o vyhlášení Národního parku Křivoklátsko či informace o přípravě Mistrovství světa v klasickém lyžování v Liberci.

PUTOVNÍ VÝSTAVA OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY V ČR

BOX 4

AOPK ČR připravila v roce 2009 výstavu Ochrana přírody a krajiny v České republice s cílem seznámit širokou veřejnost se základními principy, způsoby a povinnostmi státní ochrany přírody a krajiny v České republice včetně jejího zapojení na mezinárodní úrovni.

Stručné tematicky rozdělené česko-anglické texty spojil malíř a biolog **Jan Dungal** s vlastními vědeckými ilustracemi živočichů a fotografiemi chráněných území, rostlin a živočichů profesionálních fotografů i pracovníků státní ochrany přírody. Výstavu doplnily umělecké a krajinářské fotografie **Bohumíra Prokúpka**.

Témata panelů jsou různorodá a zahrnují téměř celou škálu činností v oblasti ochrany přírody a krajiny: Ochrana přírody v ČR, Mapa ZCHÚ ČR, Národní parky, Chráněné krajinné oblasti, Národní přírodní rezervace a národní přírodní památky, Mezinárodní ochrana, Monitoring,

Památné stromy, Krajina, Voda, Lesy, Louky, Skály a jeskyně a v neposlední řadě panel o AOPK ČR.

Putování výstavy začalo 20. dubna 2009 v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. V červnu 2009 se přesunula do Senátu České republiky. Dále pokračovala v libereckém kraji, stala se součástí doprovodného programu festivalu Ekofilm 2009 v Českém Krumlově, shlédli ji účastníci IV. ročníku Lužických ozvěn ekofilmu v Novém Boru a rok 2009 zakončila vystavením v Podblanickém ekocentru ČSOP ve Vlašim.

U příležitosti pořádání výstavy vydala AOPK ČR doplňující stejnojmennou českou a anglickou **brožurku a DVD**, jehož součástí je i film Natura Bohemica, který na Ekofilmu 2009 získal **Cenu vyhlášovatele – města Český Krumlov**.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

- PŘEHLED MEZINÁRODNÍCH AKTIVIT AOPK ČR
- CITES
- PŘESHraniční SPOLUPRÁCE

Ještěrka obecná žije často v blízkosti člověka / The Sand Lizard often lives near humans

SOUHRN:

- **Zapojení AOPK ČR do předsednictví ČR v Radě Evropské unie.**
- **Naplňování legislativy Evropských společenství a mezinárodních mnohostranných a dvoustranných úmluv, dohod a protokolů.**
- **713 žádostí o dovoz nebo vývoz druhů z příloh CITES.**

ZÁKLADNÍ POJMY KAPITOLY:

CITES – oficiálně používaná zkratka pro Úmluvu o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (**C**onvention on **I**nternational **T**rade in **E**ndangered **S**pecies of Wild Fauna and Flora).

PŘEHLED MEZINÁRODNÍCH AKTIVIT AOPK ČR

Mezinárodní spolupráce AOPK ČR v roce 2009 zahrnovala celou řadu různých aktivit. Protože jde o značně rozsáhlou činnost, jsou následující řádky spíše výběrem některých z nich než úplným výčtem.

Bezesporu nejvýznamnější aktivitu v této oblasti v roce 2009 představovalo zapojení AOPK ČR do **předsednictví ČR v Radě Evropské unie** (EU). Pracovník AOPK ČR řídil pracovní skupinu Rady EU pro mezinárodní otázky životního prostředí – biodiverzita (WPIEI – Biodiversity). AOPK ČR se podílela na přípravě odborných podkladů i organizaci konference o přírodních a přírodě blízkých oblastech a jednání ředitelů centrálních institucí pro ochranu přírody členských zemí EU.

AOPK ČR je od roku 2004 členem konsorcia vědeckovýzkumných a odborných pracovišť, tvořících **Evropské tématické středisko biologické rozmanitosti** (ETC BD), zřízené odbornou institucí Evropských společenství (ES) – Evropskou agenturou životního prostředí (EEA). Pracovníci AOPK ČR se podíleli mj. na vývoji počítačového programu pro analýzu údajů o soustavě Natura 2000, na hodnocení evropských ekosystémů (EURECA) a na případové studii ocenění ekosystémových služeb v travinných ekosystémech České republiky. Spolupráce s EEA zahrnovala mj. hodnocení globálního monitorování vybraných složek životního prostředí, přípravu klasifikace ekosystémových služeb a navržení a ověřování indikátorů biodiverzity v rámci projektu SEBI 2010. V průběhu konference „Ochrana biodiverzity po roce 2010 – Priority a možnosti budoucí strategie EU“ a Zeleného týdne 2009, organizovaných Evropskou komisí, přednesl pracovník AOPK ČR referáty o možném využití přírody při přizpůsobování se probíhající a očekávané změně podnebí a o ekosystémovém přístupu k této otázce.

Realizace závazků, vyplývajících z mezinárodních mnohostranných a dvoustranných úmluv, dohod a protokolů, jejichž smluvní stranou se ČR stala, již tradičně patří mezi aktivity AOPK ČR. Pracovník AOPK ČR recenzoval třetí vydání rozsáhlé publikace **Úmluvy o biologické rozmanitosti** (CBD) **Výhled světové biodiverzity (GBO-3)** a podílel se na návrhu globálních indikátorů biodiverzity, koordinovaném Programem OSN pro životní prostředí (UNEP). AOPK ČR pokračovala ve správě informačního systému CBD v České republice, **www.chm.nature.cz**, a podílela se na přípravě akcí v rámci Mezinárodního roku biodiverzity 2010.

Při naplňování Úmluvy o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť, **Bernské úmluvy**, připravila AOPK ČR řadu odborných podkladů a dvouletou zprávu o výjimkách ze zvláště chráněných druhů, vyjmenovaných v přílohách Bernské úmluvy. Pracovník AOPK ČR je místopředsedou Stálého výboru a v roce 2009 předsedal třem expertním skupinám.

Pro zajištění koordinace **návrhu přírodních lokalit UNESCO** zpracovávala AOPK ČR z pověření MŽP studii s názvem „Posouzení potenciálu a vhodnosti nominace přírodních památek České republiky na seznam světového dědictví UNESCO“. AOPK ČR koordinovala výběr skupin fenoménů, předpokládaných jako předmět zájmu. Na základě doporučení odborných subjektů se vybralo jedenáct lokalit pro šest potenciálních přírodních fenoménů: vulkanity, písčince, bučiny, průlomová údolí, Barrandien a arkoalpínská tundra. Závěru studie bude obsahovat ne/doporučení nominace vybraného přírodního lokality či fenoménu na seznam světového dědictví UNESCO.

Podrobnosti o soustavě **Natura 2000** najdete na str. 35.

Amazoňan vějířový / The Red-fan Parrot
(*Deroptyus accipitrinus*)

Levhart / The Leopard (*Panthera pardus*)

Pracovníci ředitelství i příslušných regionálních pracovišť se podílely na plnění závazků ČR vyplývajících z **Karpatské úmluvy** a aktivně se podíleli na projektu přípravy Clearing House Mechanism (CHM) Karpatské úmluvy, který koordinuje World Wildlife Fund (WWF).

AOPK ČR se významně podílela na činnosti **Sdružení ředitelů evropských institucí ochrany přírody**, ENCA, zejména na přípravě praktických odborných podkladů o invazních nepůvodních druzích, změně podnebí a biodiverzitě a o územní ochraně včetně ekologických sítí.

CITES

AOPK ČR působí v České republice jako **vědecký orgán CITES**, jehož funkce spočívá především v poradenské činnosti v oblasti CITES, a to jak v rámci ČR, tak při komunikaci se zahraničím.

V roce 2009 se převážná část agendy týkala vydávání **stanovisek k výjimkám** ze zákazu obchodních činností pro druhy z přílohy A k nařízení Rady ES č. 338/97 pro orgány státní správy – výkonné orgány CITES, tj. krajské úřady, správy CHKO a správy NP. Žádosti o stanoviska se nově vyřizovaly přímo v internetové aplikaci Registr CITES, kterou vede MŽP. Komunikace s úřady, včetně zasílání potřebných dokumentů, probíhala výhradně elektronicky. Bylo vydáno celkem 921 stanovisek k výjimkám ze zákazu obchodních činností. Vědecký orgán rovněž řešil 713 žádostí o dovoz nebo vývoz druhů z příloh CITES.

Vědecký orgán CITES spolupracoval na přípravě novely zákona č. 100/2004 Sb. (zákon o obchodování s ohroženými druhy) a novely vyhlášky k tomuto zákonu.

Probíhala úzká spolupráce s organizací UNEP-WCMC (World Conservation Monitoring Centre) v Cambridgi při práci na studii zadané MŽP, která se zabývá problematikou mezinárodního obchodu a chovatelství. Studie bude dokončena v průběhu roku 2010.

Ukutečnilo se několik **zahraničních pracovních cest** a řada služebních cest v ČR, zejména do zoologických zahrad a k soukromým chovatelům. Ze zahraničních pracovních cest lze zmínit zejména aktivní účast pracovníků vědeckého orgánu na pravidelných zasedáních Vědecké prověřovací skupiny CITES (Scientific Review Group, SRG) při Evropské komisi v Bruselu a zasedáních výborů CITES pro rostliny (Buenos Aires, březen 2009) a živočichy (Ženeva, duben 2009).

Lemur kata / The Ring-tailed Lemur (*Lemur catta*)

Leguán zelený / The Green Iguana (*Iguana iguana*)

PŘESHraniční SPOLUPRÁCE

Regionální pracoviště AOPK ČR, zejména správy CHKO, pokračovaly v úspěšné přeshraniční spolupráci. Jejich pracovníci se například účastnili mezinárodních konferencí, 10. mezinárodní konferencii Krajina – Ľudia – Hospodarenie v prihraničí Bílých-Bielych Karpáty, mezinárodní konference Mountain Tourism in Natura 2000 Areas, mezinárodní konference Management travních porostů krasových oblastí. Také probíhaly exkurze.

V **Beskydech** se v rámci mapování výskytu velkých šelem vyměnily údaje o těchto ohrožených savcích se slovenskou Správou CHKO Kysuce. Byla zajištěna ochrana migračních cest velkých šelem v souvislosti s připravovanými stavbami nových rychlostních silnic v Lyském průsmyku a v Jablunkovském průsmyku. Pokračovala spolupráce při realizaci projektu „Návrat orla skalního do MS Beskyd“, který po pěti letech skončil a bude pokračovat pro území celé ČR v letech 2010 a 2011.

Na **Broumovsku** pokračovala bilaterální spolupráce se Správou Parku narodowego Gór Stolowych prostřednictvím vzájemných konzultací odborných otázek, výměnou informací i jejich zdrojů. V únoru Správa CHKO Broumovsko zajistila školení pro Klub sudetských průvodců Polské turisticko-vlastivědné společnosti.

V **Českém lese** probíhala spolupráce s Naturpark Oberer Bayerischer Wald, LAG (Leader-Aktionsgruppe) Brückenland Bayern-Böhmen a Centrem Bavaria Bohemia na projektu „Příroda bez hranic“ – vytvořením česko-německých informačních tabulí na hraničních přechodech Železná, Pleš a Švarcova.

V **Jizerských horách** pokračovala dlouhodobá přeshraniční spolupráce pracovní skupiny Euroregionu NISA (EUREX – Lesy) za účasti partnerů ze SRN a Polské republiky. Správa CHKO Jizerské hory rovněž spolupracovala s polskými partnery na vyhlášení bilaterální Jizerské oblasti tmavé oblohy při příležitosti Mezinárodního roku astronomie. Garanty projektu byly Astronomický ústav AV ČR a Wroclavská univerzita. Správa navíc zahájila spolupráci s Wroclavskou univerzitou na vyhlášení společné ramsarské lokality v mokřadech horního toku Jizery a Jizerky.

V **Labských pískovcích** i nadále pokračovala již tradiční spolupráce se Správou Národního parku Sächsische Schweiz. Na vybraných lokalitách v Česko-saském Švýcarsku se uskutečnil bilaterální entomologický průzkum. Byl dokončen monitoring nočních motýlů na lokalitách Kachemoor a Moorteich a zahájen entomologický průzkum ostrovského rašeliniště. Pokračovalo několik entomologických a bryologických průzkumů.

V **Lužických horách** spolupracovala místní Správa CHKO s organizacemi zabývajícími se ochranou přírody v SRN, např. s Okresním úřadem Loebau – Zittau v Žitavě. Jednalo se jak o koncepční práce, tak i praktická opatření v ochraně přírody a monitoring.

V **Moravském krasu** se projektu bulharské Akademie věd účastnily Akiyoshi-Dai Museum of Natural History (Japonsko), institut ITA Consult z Tirany (Albánie), Slezská univerzita v Katovicích (Polsko), Ústav geoniky AV ČR (pracoviště Brno), Ústav jaderné fyziky AV ČR (Praha), Bulharská akademie věd v Sofii, Sofijská univerzita, Přírodní park Šumenské plato a Observatoř a planetárium v Staré Zagoře (Bulharsko). Správa CHKO Moravský kras se na projektu podílela metodickou podporou, poskytnutím právní normy ČR týkající se ochrany krasu, provedením sociologického výzkumu v Moravském krasu a zajištěním soutěže na středních a základních školách na téma Kras.

Na **Třeboňsku** se řešily zejména dílčí problémy péče o území Natura 2000, a to v rámci odborných setkání organizovaných Botanickým ústavem AV ČR Třeboň a ENKI o. p. s. za účasti Výzkumného střediska pro mokřady ve Schremsu. Správa CHKO Třeboňsko poskytla poklady a terénní konzultace k připravované knize o chráněných přírodních územích v pásmu bývalé „železné opony“ (f. Schwarz, Linz).

NAPLŇOVÁNÍ MEMORANDA POROZUMĚNÍ O OCHRANĚ STŘEDOEVROPSKÉ POPULACE DROPA VELKÉHO

BOX 5

Drop velký (*Otis tarda*), typický představitel stepní fauny, ještě donedávna hnízdil v bezlesých oblastech celé Eurasie. Na území České republiky, konkrétně v oblasti Znojemska, od 19. století existovala stálá hnízdní populace tohoto druhu. Její počet, který historicky dosahoval 40 až 50 jedinců, začal od druhé poloviny 20. století klesat zejména z důvodu nevhodného způsobu zemědělského hospodaření.

V posledním desetiletí jsou na tradičních **místech výskytu** v ČR nepravidelně pozorováni již jen jednotliví dropi nebo jejich malé skupiny. Doklady o dosud posledním hnízdění tohoto druhu u nás pocházejí z roku 2006. Ptáci do oblasti Znojemska stále zalétají z blízké rakouské lokality v západním Weinviertelu, kde se díky soustředěnému úsilí dropí populace zachovala a její početnost pomalu, ale jistě vzrůstá.

Podobný osud jako u nás postihl dropa velkého i v dalších státech středoevropské části jeho areálu (např. Německo, Polsko, Slovensko). V důsledku těchto změn je v současné době areál výskytu dropa velkého velmi ostrůvkovitý a pokles jeho početnosti zejména v evrop-

ských státech neustále pokračuje. K zastavení tohoto negativního vývoje bylo v rámci Bonnské úmluvy sjednáno „Memorandum porozumění o ochraně středoevropské populace dropa velkého“. **Hlavním cílem memoranda** je zajištění koordinace ochrany dropa velkého ve středoevropském areálu jeho výskytu, zamezení poklesu jeho početnosti a úbytku vhodných stanovišť. Memorandum vstoupilo v platnost v roce 2001 a Česká republika k němu přistoupila dne 18. 2. 2008.

Pro naplňování memoranda vznikla **pracovní skupina**, jejímž členem je i zástupce AOPK ČR, která dále zapracovala dostupné informace o oblastech tradičního výskytu dropa velkého jako podklad pro přípravu územně analytických podkladů Jihomoravského kraje. Mezi zásadní aktivity této skupiny náleží výběr vhodných pozemků v cílové oblasti, které jsou dosud v majetku státu, a navržení koncepce péče o ně příznivé pro dropa velkého. V roce 2009 byl MŽP dán souhlas k podání žádosti o převod vybraných pozemků do správy AOPK ČR. Tuto skutečnost lze považovat za první krok na cestě za obnovou hnízdní populace dropa velkého v ČR.

Drop velký / The Great Bustard

Mapa výskytu dropa velkého / Map of the Great Bustard's occurrence

INFORMATIKA

■ INFORMAČNÍ SYSTÉM OCHRANY PŘÍRODY

Lovčík vodní / The Raft Spider (*Dolomedes fimbriatus*)

SOUHRN:

- Přibližně 750 tisíc přijatých a odeslaných emailů za rok 2009.
- Úspora v oblasti hlasových služeb v hodnotě více než 1,2 mil. Kč.
- Zprovoznění Jednotné evidence speleologických objektů na <http://jeso.nature.cz>.

ZÁKLADNÍ POJEM KAPITOLY:

Informační systém ochrany přírody slouží ke správě, sběru, aktualizaci a prezentaci dat ochrany přírody a krajiny. Patří mezi informační systémy veřejné správy (ISVS) a je nedílnou součástí Jednotného informačního systému životního prostředí (JISŽP) spravovaného Ministerstvem životního prostředí. Služby Informačního systému ochrany přírody jsou dostupné svým uživatelům zejména v prostředí internetového prohlížeče (<http://isop.nature.cz>).

V roce 2009 se činnost v oblasti zajištění služeb informačních a komunikačních technologií (ICT) zaměřila především na celkovou optimalizaci. Nárůst ve využívání provozních služeb ICT oproti roku 2008 dokreslují mj. dva vybrané statistické ukazatele:

- počet relevantních příchozích a odchozích **emailů** stoupl o více jak 20 %, přibližně 750 tis. emailů za rok 2009,
- prostřednictvím interního nástroje pro on-line komunikaci, **LN SameTime**, bylo průměrně denně zprostředkováno více než 470 diskusí (trojnásobek oproti roku 2008) a přeneseno více než 370 MB dat.

U všech **serverů** ředitelství i regionálních pracovišť se podařilo udržet jejich dostupnost nad úrovní 99 %. Byla dokončena obměna všech serverů na regionálních pracovištích včetně zajištění základní obnovy ICT zařízení. Bohužel se z finančních důvodů nepodařilo zahájit projekt nasazení nového ekonomického informačního systému.

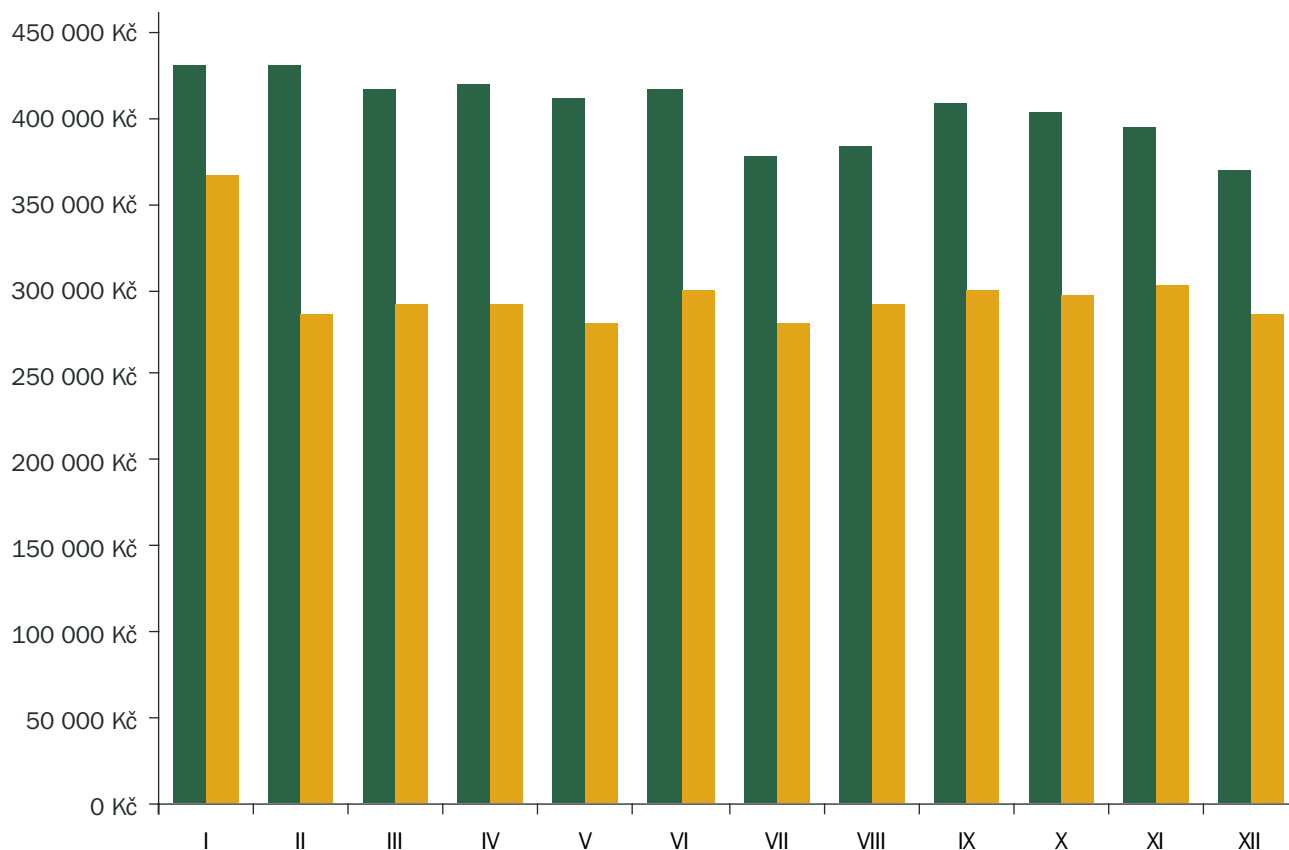
V oblasti **hlasových služeb** bylo opět dosaženo zcela zásadních úspor v hodnotě více než 1,2 mil. Kč, zejména v souvislosti s úspornými opatřeními a novou rámcovou smlouvou na volání z mobilních telefonů. Náklady na zajištění hlasových služeb mají i nadále klesající úroveň (viz graf č. 10).

V interním provozním informačním systému Lotus Notes se pozornost zaměřila především na zprovoznění rozhraní pro komunikaci s **datovými schránkami** od 1. listopadu 2009. V druhé polovině roku 2009 mohli pracovníci začít používat **aplikaci Lotus Notes pro evidenci služebních cest a autoprovozu** AOPK ČR. Celý systém Lotus Notes byl navíc povýšen na nejnovější verzi 8.5.

V oblasti **geoinformatiky** byla kromě zajištění rozsáhlé datové podpory zaměřena činnost na rozvoj a zajištění všech služeb Informačního systému ochrany přírody (viz následující část kapitoly).

GRAF 10: Srovnání nákladů na hlasové služby za roky 2008 a 2009

Fig. 10: Cost comparison of voice services in 2008 and 2009

INFORMAČNÍ SYSTÉM OCHRANY PŘÍRODY

V Informačním systému ochrany přírody došlo ke zprovoznění:

- aplikace pro vedení fotodokumentace AOPK ČR na <http://fotoarchiv.nature.cz>,
- jednotné evidence speleologických objektů na <http://jeso.nature.cz>,
- dat ÚSES na <http://portal.nature.cz/uses>,
- aplikace pro prostorový dotaz nad disponibilními datovými zdroji na <http://webgis.nature.cz/wpd>.

Probíhala kontinuální optimalizace filtru nálezové databáze AOPK ČR i aplikací na systematický i nesystematický sběr nálezových dat. Celkově bylo optimalizováno i rozhraní pro přístup ke službám ISOP, tzv. **Portál ISOP** na <http://isop.nature.cz>.

Mapový server, <http://mapy.nature.cz>, se rozšířil o možnost prostorového filtru a jeho výstupu do PDF dokumentu a provázanost na metadatový katalog – <http://metadata.nature.cz>.

Aplikační vrstva ISOP dostupná prostřednictvím internetu byla prověřena z pohledu bezpečnosti speciálními (tzv. penetračními) testy, po kterých následovalo provedení doporučených opatření.

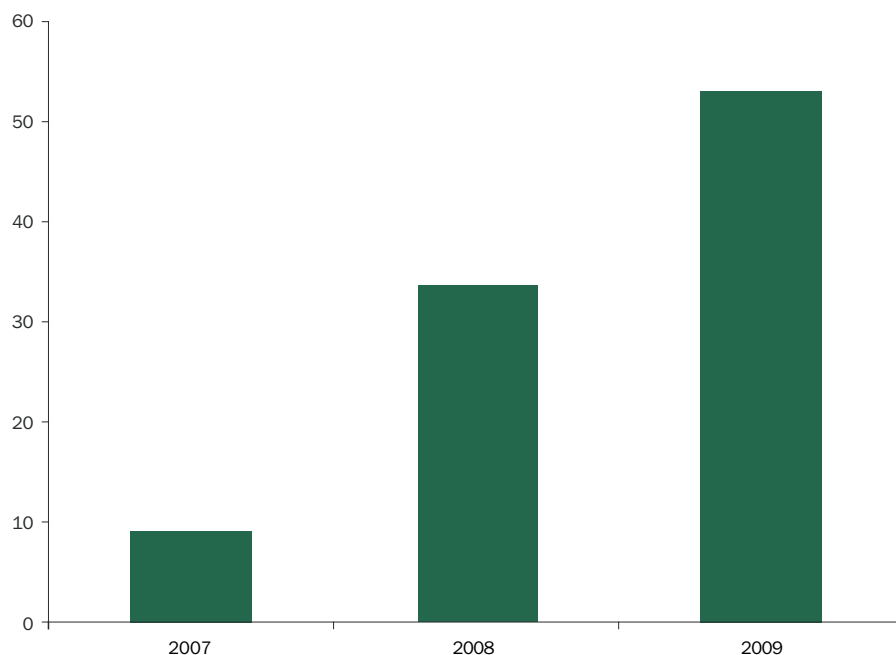
Nárůst ve využívání služeb ISOP dokresluje např. údaj o průměrném denním počtu přihlášených do Portálu ISOP od roku 2007 – viz graf č. 11. Podrobnější informace o nálezové databázi včetně jejího využití externími subjekty se uvádí v samostatném boxu 3 Nejrozsáhlejší národní databáze biodiverzity na straně 36.

GRAF 11: Nárůst průměrného denního počtu přihlášených uživatelů na Portále ISOP v letech 2007–2009

Fig. 11: Increase in average day number of users accessed the Nature Conservancy Information System Portal in 2007–2009

Průměrný denní počet uživatelů

average day number of users

TABULKA 5: Seznam vybraných služeb ISOP k 31. prosinci 2009

TABLE 5: List of chosen ISOP services as on December 31, 2009

Služba ISOP ISOP service	Přístup Access	Popis (description only in Czech)	Veřejná dostupnost Public accessibility
Portál ISOP Nature Conservancy Information System Portal	http://isop.nature.cz	Základní rozcestník ke službám ISOP (prostředí, popisující všechny informační zdroje a aplikace ISOP, které jsou uživatelům k dispozici)	+
Datový sklad Data storage	interní síť AOPK ČR	Uložení tématických a referenčních dat ochrany přírody v geodatabázi	-
Metainformační katalog metainformation catalogue	http://metadata.nature.cz	Tvorba a publikace metadat prostorových dat na internetu	+
Digitální registr ÚSOP Digital Register of the NCCR	http://drusop.nature.cz	Zpřístupnění dat a informací evidovaných v ÚSOP	+
Jednotná evidence speleologických objektů Unified files of speleological objects	http://jeso.nature.cz	Ukládání a editace dat o speleologických objektech	-
Mapový server Map server	http://mapmaker.nature.cz	Tvorba a poskytování mapových služeb (IMS, WMS, WFS) na internetu	-
Průvodce mapovými službami Guide to map services	http://mapy.nature.cz	Tvorba a publikace tématických úloh ochrany přírody (Aplikovaná ochrana přírody, Biodiverzita, Mapování biotopů, Natura 2000, Ochrana přírody, Přírodní poměry) prostřednictvím mapových služeb na internetu	+
Intranet	http://www.nature.cz/intranet	Prostředí pro správu dotačních titulů v ochraně přírody, Natura 2000 apod.	-
Aktualizace mapování biotopů Updating habitat mapping	http://webgis.nature.cz	Soubor nástrojů pro editaci vrstvy a databáze mapování biotopů	-
Monitoring	http://monitoring.nature.cz	Ukládání a editace dat získaných v rámci monitoringu biotopů, evropsky významných druhů a PPK	-
Nálezová data ochrany přírody (NDOP) Findings data of Nature Conservation	http://ndop.nature.cz		-
Vizualizace nálezových dat (nálezová databáze) Visualizing findings data (finding database)	http://isop.nature.cz	Vizualizace dat nálezového charakteru replikovaných z databází NDOP, monitoringu a mapování biotopů	-
Webový prostorový dotaz Web geospatial question	http://webgis.nature.cz/wpd	Prostorový dotaz na geografická data (mapové a webové služby) a tvorba textového výstupu	-
Fotoarchiv Photo Archive	http://fotoarchiv.nature.cz	Ukládání a popis fotodokumentace	-

Informace

Metainformační katalog
 Průvodce mapovými službami
 Portál ISOP
 Digitální registr Ústředního seznamu ochrany přírody
 Webový prostorový dotaz
 Poskytování dat

Systém

Virtuální privátní síť
 Architektura klient-server
 SQL databáze Oracle
 Geografický informační systém
 WebSphere Portal

ODBORNÁ DATA

| Druhy | Biotopy | Chráněná území |
 | Územní systémy ekologické stability |
 | Speleologické objekty |
 | Pedologické mapy |

Dotační programy
 Územní systém ekologické stability
 Ústřední seznam ochrany přírody
 Legislativa, červené seznamy
 Plány péče

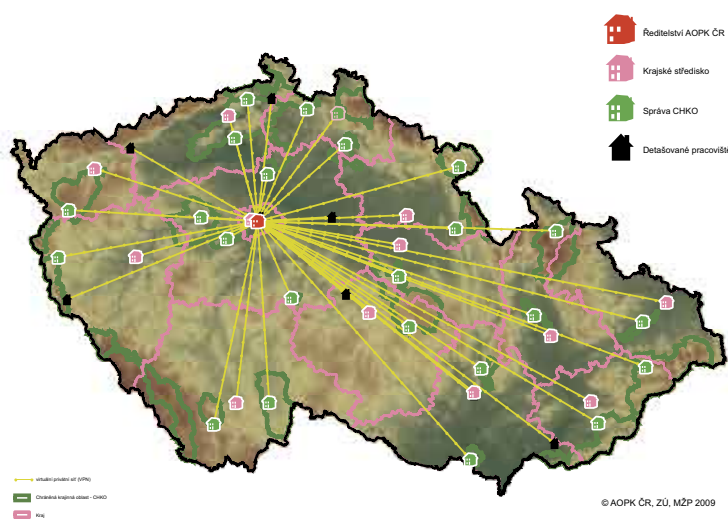
Ochrana

Nálezová data
 Inventarizační průzkumy
 Monitoring druhů a biotopů
 Mapování biotopů
 Jednotná evidence speleologických objektů

Příroda

Interní uživatelé

Externí uživatelé

© AOPK ČR, ZÚ, MŽP 2009

PROVOZ A EKONOMIKA

Kontrola počtu mláďat puštíka obecného / Checking Tawny Owl young ones

SOUHRN:

- **581 mil. Kč činil rozpočet včetně programového financování.**
- **78 mil. Kč na provozní náklady.**
- **54 mil. Kč za bezúplatný převod budov a pozemků nesloužících již k činnosti organizace.**

ZÁKLADNÍ POJEM KAPITOLY:

Organizační složka státu je mj. zařízení, o kterém to stanoví zvláštní předpis anebo zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystoupení v právních vztazích. AOPK ČR je organizační složka zřízená Ministerstvem životního prostředí a zabezpečuje mj. odbornou a praktickou péči o přírodní a krajinné prostředí v ČR. Organizační složka je účetní jednotkou, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis nebo výše uvedený zákon.

AOPK ČR hospodařila v roce 2009 s **rozpočtem** v celkové výši 581 mil. Kč, z toho činilo programové financování 53,6 mil. Kč neinvestičních a 50,6 mil. Kč investičních (včetně prostředků z EU). Z **mimorozpočtových prostředků** čerpala 3,6 mil. Kč, z čehož 8% tvořily investiční a 55% mzdové prostředky. Příjmy AOPK ČR dosáhly celkovou částku téměř 7 mil. Kč.

Na **mzdy zaměstnanců**, včetně náhrad mezd v době nemoci a prostředků získaných v rámci odborných projektů, grantových projektů, prostředků z rozpočtu ES a ostatních finančních mechanismů, se vynaložilo 182,5 mil. Kč, na sociální a zdravotní pojištění 61,8 mil. Kč a do fondu kulturních a sociálních potřeb byly převedeny finanční prostředky v hodnotě 3,6 mil. Kč.

Zajištění provozu všech pracovišť AOPK ČR, tj. ředitelství, 13 krajských středisek a 24 správ CHKO, pokryla částka 78 mil. Kč. Největší podíl představovaly režijní náklady, a to zejména nájemné, pohonné hmoty, platby za energie, cestovné, poštovní služby, náklady na opravy, materiálové náklady a další služby.

Náklady na sto **zahraničních cest** převážně do evropských zemí za účasti 145 pracovníků AOPK ČR činily 1,8 mil. Kč.

AOPK ČR prováděla v průběhu celého roku řadu **odborných úkolů**, mezi které patřily realizace různých projektů, provádění praktických opatření, monitoring, uhrazování újm a další úkoly. Na podobné aktivity vynaložila finanční prostředky bez zahrnutí mezd a příslušenství 147,8 mil. Kč.

Ke konci roku 2009 hospodařila AOPK ČR s **majetkem státu** v následujícím rozdělení:

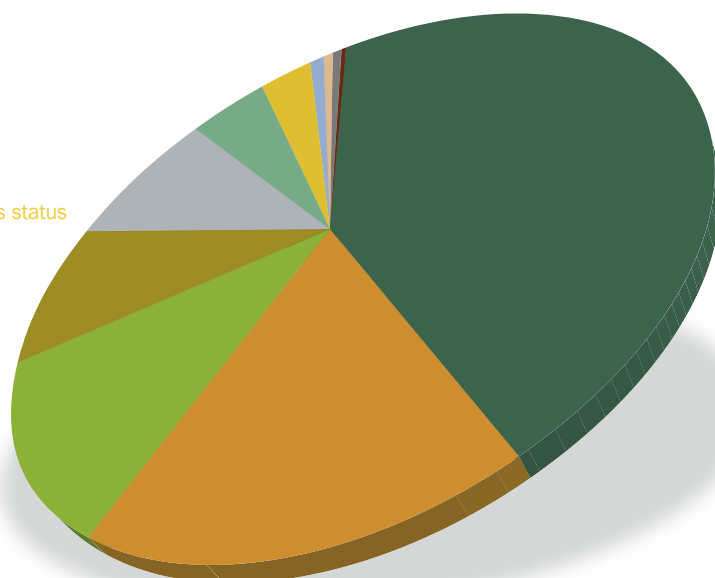
- dlouhodobý investiční majetek zahrnující hmotný, nehmotný majetek a pozemky včetně revitalizací v hodnotě 1 275,3 mil. Kč
- drobný hmotný i nehmotný majetek k zajištění provozu v hodnotě 150 mil. Kč
- 164 služebních aut
- příslušnost k hospodaření na 16 100 pozemcích v celkové výměře 116 585 457 m²

V rámci dlouhodobého investičního majetku AOPK ČR spravovala 33 sídel regionálních pracovišť, jejichž pořizovací cena včetně dosavadních rekonstrukcí činí téměř 23 mil. Kč. Další tři sídla mají regionální pracoviště v pronájmu. AOPK ČR vlastnila i jiné objekty, např. terénní stanice, informační střediska, v pořizovací hodnotě 47,6 mil. Kč.

GRAF 12: Rozdělení finančních prostředků čerpaných v roce 2009 v Kč

Fig. 12: Proportion of the individual financial items expended in 2009 in CZK

247,9 mil.	43%	Mzdy s příslušenstvím Wages with accessories
95,9 mil.	17%	Program péče o krajinu Landscape Management Programme
78,3 mil.	13%	Běžné výdaje – provoz Usual expenses – operation
53 mil.	9%	ISPROFIN – neinvestice ISPROFIN – property costs
50 mil.	8%	ISPROFIN – investice ISPROFIN – non-property costs
25,8 mil.	4%	Újmy Payments of compensations
18 mil.	3%	Zajištění sledování stavu biotopů a druhů Assuring the monitoring of biotopes and species status
4,3 mil.	1%	Ostatní běžné výdaje Other usual expenses
3,6 mil.	1%	Mimorozpočtové zdroje Extrabudgetary sources
2,5 mil.	1%	Výdaje financované z EU a fin. mechanismů Expenses from EC funds
1,2 mil.	0,2%	VaV a GA ČR Research projects
0,1 mil.	0,02%	Transfery mezinárodním organizacím Membership in international organizations

V roce 2009 došlo k bezúplatnému převodu budov a pozemků, které již nesloužily k zabezpečování činnosti AOPK ČR a byly vyhodnoceny jako nepotřebné, v celkové pořizovací ceně 54 mil. Kč. Odprodej nepotřebných pozemků byl uskutečněn ve výši 1 mil. Kč.

AOPK ČR vyřadila dlouhodobý investiční majetek v hodnotě 6,3 mil. Kč a drobný hmotný a nehmotný majetek 9,9 mil. Kč.

Od roku 2009 probíhá vypracování podkladů a studií pro výstavbu **Domů přírody**, tedy návštěvnických středisek v CHKO v České republice. V roce 2009 se hradily jednotný architektonický koncept, resp. manuál pro navrhování návštěvnických středisek, ověření návrhu pro vybranou lokalitu, specifikace vybraných symbolů, dále specifikace ná-

vrhu na 3D technologie pro návštěvnická střediska, studie expozic Domu přírody Poodří, vnitřní expozice Domu přírody Litovelského Pomoraví, Domu přírody Slavkovského lesa a Domu přírody Křivoklátska.

Pro Dům přírody Moravského krasu se uhradila projektová dokumentace včetně inženýringu a nezbytné podklady pro podání žádosti do OPŽP, tj. finanční analýza dle modelu „Provozní ztráty pro návštěvnická střediska“. Pro Dům přírody Litovelského Pomoraví se finanční prostředky využily na zadávací řízení na zhotovitele projektové dokumentace, na část projektové dokumentace včetně inženýringu, na nákup pozemků, na podkladové studie a průzkumy místa stavby a nezbytné podklady pro podání žádosti do OPŽP, tj. na finanční analýzu dle modelu Provozní ztráty pro návštěvnická střediska.

REKONSTRUKCE A STAVEBNÍ PRÁCE

BOX 7

AOPK ČR i v roce 2009 rekonstruovala či jinak udržovala budovy sídel regionálních pracovišť. Následuje přehled provedených prací:

- rekonstrukce a modernizace budov sídla **Správy CHKO Jizerské hory a krajského střediska Liberec**
- rekonstrukce rozvodů vody a doplnění plynového topení v budově **Správy CHKO Pálava** včetně plynovodní přípojky v Mikulově
- garáž a opěrná zeď včetně úpravy chodníku a elektropřípojky na v. k. ú. Podmokly pro **Správu CHKO Labské pískovce**
- vestavba podkroví v objektu **Správy CHKO Český ráj** včetně odvodnění atria, sanace omítek ve dvou garážích a sociálním zařízením.
- rekonstrukce a sanační práce II. etapa – svíslá hydroizolace základového zdiva západního průčelí budovy **Krajského střediska Ostrava**
- rekonstrukce podlahy kanceláře v 1. patře budovy **Správy CHKO Blaník**
- realizace nové parovodní přípojky a rekonstrukce výměňkové stanice v budově **Krajského střediska Brno**
- modernizace topného systému **Správy CHKO Blanský les**

Rekonstrukce a modernizace budov sídla Správy CHKO Jizerské hory a krajského střediska Liberec / Reconstruction and modernization of SEATO of Administration of the Jizerské hory/Jizera Mts. and Regional Office Liberec Administration seat

ENGLISH SUMMARY

- ABOUT ANCLP CR
- STATE ADMINISTRATION
- NATURE AND LANDSCAPE MANAGEMENT
- MONITORING AND DOCUMENTATION
- PUBLIC RELATIONS
- INTERNATIONAL COOPERATION
- INFORMATICS
- OPERATION AND ECONOMY

Organizational structure of ANCLP CR (to date 01/01/2010)

See also Fig. 1: Structure of ANCLP CR's staff members according to the branches of specialization (page 9)

DIRECTOR

ABOUT ANCLP CR

The Agency for Nature Conservation and Landscape Protection of the Czech Republic (ANCLP CR) is a governmental authority and provides special and practical nature and landscape management in the Czech Republic. It carries out:

- **Monitoring of the state of nature and documentation** includes i.a. habitat and wild species monitoring on the whole Czech Republic's territory and management of the Nature Conservancy Information System as well as the Nature Conservancy Central Register with its electronic version.
- **State Administration and its technical/expert support:** State Administration in nature conservation and landscape protection is performed mainly by the Protected Landscape Area Administrations, pursuant to Act No. 114/1992 Gazette, on the Protection of Nature and the Landscape, as amended later. The ANCLP also provides methodological and expert support to other subjects (e.g., regional authorities or the Czech Environmental Inspectorate).
- **Nature and landscape management** covers developing and approving Specially Protected Areas management plans, coordination, developing and implementing actions plans/recovery programmes for endangered wild species and implementing nature and landscape management measures in the field, both in Specially Protected Areas and in the non-reserved landscape, and managing subsidiary schemes/programmes from the national and European Community's budget.
- **Public relations** aims particularly at communication, education and public awareness of nature conservation, landscape protection and of sustainable life, organizing special events for the general public and the target groups, publishing the *Ochrana přírody/Nature Conservation Journal* and books, leaflets and brochures. The agency also manages an archive, specialized files and technical library open for the public.
- **International cooperation** deals with the European Community's legislation and multilateral environment agreement implementation and with involvement in various international projects, programs and other activities. The ANCLP CR is a Member or a Partner of various international bodies, e.g. the European Topic Centre on Biological Diversity consortium or in the International Union for Conservation of Nature (IUCN). The ANCLP CR is also a CITES Scientific Authority for the Czech Republic.

PUBLIC ADMINISTRATION

The PLA Administrations issued 1,300 **administrative decisions** and 16,619 expert opinions. The highest proportion of the decisions deals with building activities and territorial/physical planning in the Protected Landscape Areas.

Another important State administration activity is **the payments of compensations** for damages caused by nature conservation provisions in agricultural, forestry and fishpond management that landowners quantified in the previous year. By the end of the year, 51 cases of approved compensation were submitted, reaching 47 million CZK in total.

Regional offices issued 35 **expert reports, opinions and expertises** for State Administration authorities and other bodies and private persons in 2009. Since 1995, when the ANCLP CR became a technical/expert institution, 422 expert reports and expertises have been issued.

See also Table 1: Technical/expert opinions issued by the ANCLP CR (page 13).

The PLA Administrations **designated 16 small-size Specially Protected areas**. In total, 5,116 monument trees or alleys were registered, reaching the number approx. 25,000 individual trees.

NATURE AND LANDSCAPE MANAGEMENT

The ANCLP coordinated **endangered plant and animal species action plans/recovery programmes** also in 2009 and it also participated in implementation of the action plans/recovery programmes. The detailed information on the topic is available on www.zachranneprogramy.cz.

See also Fig. 2: Proportionation of the individual small-size Specially Protected Areas (total area and number of sites) on page 14.

The Beskydy Mts. and Poodří/Odra River basin PLA **Management Plans** were approved by the Ministry of the Environment of the Czech Republic. The ANCLP CR also developed 37 management plans for NNMs and NNRs in 2009. At the same time, 75 management plans for NMs and NRs were drafted by the Protected Landscape Area Administrations.

The ANCLP CR implemented a lot of **practical nature and landscape management measures** in the field. Non-building measures towards conservation and restoration of natural elements and basic landscape functions were financially supported from subsidiary schemes/programmes, e.g. the Landscape Management Programme, the Landscape Natural Function Restoration Programme, the State Property Management in Specially Protected Areas Programme, the Water System Restoration Programme etc.

Within managing the **Operational Programme Environment**, the ANCLP CR, particularly regional offices handled submitted applications for subsidy in nature conservation and landscape protection (Priority Axis No. 6 – Improving the State of Nature and the Landscape).

MONITORING AND DOCUMENTATION

The ANCLP CR carries out **long-term monitoring** of the phenomena important from a point of view of nature conservation and landscape protection resulting i.a. from the legal national and international obligations, including reports to the European Commission.

Currently, the National List of **Sites of Community Importance** includes 1,087 sites (pSCIs), covering in total 778,174 ha, i.e. approx. 9.9% of the whole Czech Republic's territory.

PUBLIC RELATIONS

The ANCLP CR approved and started to implement the new **Environmental Communication and Education Strategy** in 2009. The Agency provided some **Internet websites**, e.g. www.nature.cz or www.natura2000.cz.

It published six numbers of the Ochrana přírody/Nature Conservation Journal including the special issue about biological diversity and climate change (in Czech and English version). The Agency issued a lot of **information leaflets** or brochures focused on various nature conservation and

See also:

Fig. 3: Proportion of land properties to which ANCLP CR has the management right according to type of the land on page 20

Fig. 4: Proportion of expended finances on Management of water sheets in property of ANCLP CR in 2009 from the Perpetuity Management in Specially Protected Areas Programme and from the Landscape Natural Function Restoration Programme on page 21

Fig. 5: Proportion of expended finances on management of forest land in ANCLP CR's property financed from The State Property Management in Specially Protected Areas Programme on page 22

Fig. 6: Proportion of expended finances from Landscape Management Programme (Sub-programme A) according to land-use types in 2009 on page 24

Fig. 7: Proportion of expended finances from The Landscape Natural Function Restoration Programme according to land-use types in 2009 on page 24

Table 2: Applications of 14th call appeal of Operational Programme Environment administrated by ANCLP CR on page 26

Fig. 8: Proportion of applications for financing measures of 14th call appeal according to regional offices ANCLP CR on page 26

Table 3: Expended finances from the Water System Restoration Programme in 2009 on page 27

Table 4: Expended finances from the Landscape Natural Function Restoration Programme in 2009 on page 28

The ANCLP CR also managed the **Nature Conservancy Central Register** including the Digital Register – cf. <http://drusop.nature.cz>. It focused on gathering, assessing, verifying, managing and distributing the principal nature conservation information. Interested individuals can study the documents or their parts at the ANCLP CR's Study Centre. Parts of the specific documents may be also upon request provided in the digital form.

The Unified Files of Speleological Objects, an integrated database, became available to possible users, mostly PLA Administration and the Cave Administration of the Czech Republic staff members.

landscape protection issues. **The ANCLP CR's library** served to general readers and experts: there were 626 registered readers at the end of the year 2009. They could read 17,670 books or 150 journals.

In 2009, the ANCLP CR, particularly its regional branches, organized dozens of **events for the public and the target groups** such as the exhibitions, lectures, seminars and excursions or guided trips for about 200,000 participants.

See also Fig. 9: Proportion of the main event types in 2009 on page 41

INTERNATIONAL COOPERATION

In 2009, the ANCLP CR participated in **international nature conservation and landscape protection** by several activities. The Agency has been involved in the Czech Presidency of the Council of the European Union in the first half of 2009. Its staff members also fulfilled obligations resulting from various international multilateral or bilateral agreements, **conventions** and protocols those the Czech Republic has become a Contracting Party to. The ANCLP CR actively supported various international activities, being i.a. a Partner of the EEA's European Topic Centre on Biological Diversity or a Member of the ENCA Network.

The ANCLP CR is a CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) National Scientific Authority for the Czech Republic.

The ANCLP CR carried out **cross-border** cooperation activities, particularly through its regional branches that have become partners to many different foreign organizations. Most of these activities focused on current nature conservation and landscape protection issues. In 2009, **100 foreign business trips** were carried out by 145 ANCLP CR's staff members.

INFORMATICS

Information and telecommunication technologies (ITT) supported all ANCLP CR's staff members activities in 2009. 750,000 emails were sent or received by all the ANCLP CR's staff members. The LN SameTime, an internal communication tool (may be considered as an internal ICQ) served to more than 470 discussions daily and transmitted 370 MB dates.

See also: Fig. 12: Cost comparison of voice services in 2008 and 2009 on page 53

New software applications for business trip documentation as well as a new system for electronic data boxes were implemented in 2009.

ANCLP CR provided the **Nature Conservancy Information System Portal** including map server that was extended by a possibility of geospatial filter and its output in pdf document.

See also:

Fig. 11: Increase in average day number of users accessed the Nature Conservancy Information System Portal in 2007–2009 on page 54

Table 5: List of chosen ISOP services as on December 31, 2009 on page 55

OPERATION AND ECONOMY

In 2009, the ANCLP CR managed **the total budget of 581 million CZK**. 3.6 million CZK were taken drawn from non-budgetary resources.

The ANCLP CR managed the **state property/perpetuity**, valued at almost 1.275 billion CZK. In total, 33 buildings served as seats of the ANCLP CR's regional branches. The ANCLP CR owned also other buildings, for example field stations or information centres.

78 million CZK were used to **operate all ANCLP CR offices**, including the Headquarters and 37 regional offices (36 newly since January 2010). The biggest part of used financial resources were operation costs, particularly mainly for paying rents, fuels, energies, travelling, post services, repairs, materials and other services.

See also Fig. 12: Proportion of the individual financial items expended in 2009 in CZK on page 59

ZKRATKY

ABBREVIATIONS

AEO	Agroenvironmentální opatření	Agroenvironmental Measures
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	Agency for Nature Conservation and Landscape Protection of the Czech Republic (ANCLP CR)
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin	Convention on the International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí	The Czech Environmental Inspectorate (CEI)
DR ÚSOP	Digitální registr Ústředního seznamu ochrany přírody	Digital Register of the Nature Conservancy Central Register
EEA	Evropská agentura životního prostředí	European Environment Agency
EHP	Evropský hospodářský prostor	European Economic Area
EIA/SEA	posuzování vlivu na životní prostředí	Environmental Impact Assessment
EIONET	Evropská informační a pozorovací síť pro životní prostředí	European Environment Information and Observation Network
ENCA	Sdružení ředitelů evropských institucí ochrany přírody	Heads of European Nature Conservation Agencies Network
ES	Evropská společenství	European Community
EU	Evropská unie	European Union
EVVO	environmentální výchova, vzdělávání a osvěta	Ecological Communication and Education
EVL	evropsky významná lokalita	Proposed Site of Community Importance
ETC	Evropské tématické centrum biologické rozmanitosti	European Topic Centre on Biological Diversity
FIS	Mezinárodní lyžařská federace	International Ski Federation
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb	Cultural and Social Fund (CSF)
GBO	Výhled světové biodiverzity	Global Biodiversity Outlook
GIS	Geografický informační systém	Geographical Information System
GIS ÚSOP	Geografický informační systém Ústředního seznamu ochrany přírody	Geographical Information System of the Nature Conservancy Central Register
CHKO	chráněná krajinná oblast	Protected Landscape Area (PLA)
CHÚ	chráněné území	Protected Area
IUCN	Mezinárodní unie na ochranu přírody	International Union for Conservation of Nature
JESO	Jednotná evidence speleologických objektů	Unified Files of Speleological objects
LČR	Lesy České republiky, s. p.	Forests of the Czech Republic, public enterprise
LHC	lesní hospodářský celek	forest management unit
LHP	lesní hospodářský plán	forest management plan
MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území	Small-size Specially Protected Area (SSPA)
MZD	meliorační a zpevňující dřeviny	Soil-improving and stabilizing wood species
MŽP	Ministerstvo životního prostředí	Ministry of Environment of the Czech Republic (MoE)
NDOP	Nálezová data ochrany přírody	Findings data of Nature Conservation
NP	národní park	National Park
NPP	národní přírodní památka	National Nature Monument (NNM)
NPR	národní přírodní rezervace	National Nature Reserve (NNR)

OLH	odborný lesní hospodář	expert forest manager
OPŽP	Operační program Životní prostředí	Operation Programme „Environment“ (OPE)
ORP	obce s rozšířenou působností	Municipalities with extended authority/powers
OVSS MŽP	Odbor výkonu státní správy Ministerstva životního prostředí	State Administration Regional Branch of Ministry of Environment of the Czech Republic
PCHP	přechodně chráněná plocha	Temporarily protected area
PO	ptačí oblast	Special Protection Area
POPFK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny	Landscape Natural Function Restoration Programme
PP	přírodní památka	Nature Monument (NM)
PPK	Program péče o krajinu	Landscape Management Programme (LMP)
PR	přírodní rezervace	Nature Reserve (NR)
PRŘS	Program revitalizace říčních systémů	River Systems Restoration Programme
PS	památný strom	Monument Tree
SDO	souhrn doporučených opatření	Set of Conservation Measures
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky	State Environmental Fund of the Czech Republic
UNEP	Program OSN pro životní prostředí	United Nations Environment Programme
UNEP-WCMC	Program OSN pro životní prostředí – Světové informační středisko ochrany přírody	United Nations Environment Programme – World Conservation Monitoring Centre
ÚSES	Územní systém ekologické stability	Territorial System of Ecological Stability of the Landscape (TSES)
ÚSOP	Ústřední seznam ochrany přírody	Nature Conservancy Information System (NCIS)
VaV	Výzkum a vývoj	Research and Development
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby	Research Institute of Crop Production
VVP	vojenský výcvikový prostor	Military Training Area
WPIEI	Pracovní skupina Rady EU pro mezinárodní otázky životního prostředí	Working Party on International Environment Issues
ZCHÚ	zvláště chráněné území	Specially Protected Area
ZOPK	zákon o ochraně přírody a krajiny	Act on the Protection of Nature and the Landscape
ZP	záchranné programy	endangered species action plans/recovery programmes

SLOVNÍČEK ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY

GLOSSARY OF BASIC TERMS IN NATURE CONSERVATION AND LANDSCAPE PROTECTION (EXPLANATIONS ONLY IN CZECH)

Biodiverzita	biologická rozmanitost zdůrazňuje rozmanitost a různorodost organismů a jejich prostředí. Zahrnuje ekosystémy, geny, druhy a jejich relativní četnost.
Biotop	soubor veškerých neživých a živých činitelů, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí určitého organismu. Pojem biotop se vztahuje ke konkrétnímu druhu či společenstvu, např. biotopem raka říčního jsou tekoucí vody.
CITES	oficiálně používaná zkratka pro Úmluvu o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin – C onvention on I nternational T rade in E ndangered S pecies of Wild Fauna and Flora.
Ekosystém	soustava živých a neživých složek životního prostředí, které jsou mezi sebou spojeny prostřednictvím výměny látek, toku energie a předáváním informací. Ekosystémy jsou např. les, louka, rybník, řeka.
Evropsky významná lokalita (EVL)	evropsky významná lokalita – typ chráněného území soustavy Natura 2000 (viz heslo), které je vyhlášené k ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin podle směrnice Evropské komise o stanovištích (92/43/EHS).
Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta (EVVO)	výchova, vzdělání a osvěta prováděná tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.
Chráněné krajinné oblasti (CHKO)	rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení.
Informační systém ochrany přírody	slouží ke správě, sběru, aktualizaci a prezentaci dat ochrany přírody a krajiny. Patří mezi informační systémy veřejné správy (ISVS) a je nedílnou součástí Jednotného informačního systému životního prostředí (JISŽP) spravovaného Ministerstvem životního prostředí. Služby Informačního systému ochrany přírody jsou dostupné svým uživatelům zejména v prostředí internetového prohlížeče (http://isop.nature.cz).
Invazní druh	nepůvodní druh, který se nekontrolovaně šíří v krajině a následně vytlačuje druhy původní, např. netýkavka žláznatá, bolševník velkolepý, borovice vejmutovka nebo norek americký.
Krajina	část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky.
Péče o přírodu a krajinu	realizace praktických opatření v přírodě a krajině, která je převážně financována z celostátních programů (Program péče o krajinu) či programů Evropských společenství (Operační program Životní prostředí).
Ochrana přírody a krajiny	vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.
Národní park (NP)	rozsáhlé zvláště chráněné území, jedinečné v národním či mezinárodním měřítku, jehož značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy.
Národní přírodní památka (NPP)	zvláště chráněné území menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický přírodní útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů v národním nebo mezinárodním měřítku, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem.
Národní přírodní rezervace (NPR)	maloplošné zvláště chráněné území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku.

Natura 2000	soustava chráněných území významných z hlediska Evropských společenství, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny členské státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z pohledu EU nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitou oblast (endemické). Natura 2000 se skládá z ptačích oblastí (PO) a evropsky významných lokalit (EVL). Vytváření soustavy Natura 2000 vychází ze směrnice č. 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků (směrnice o ptácích) a č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích).
Naučné stezky	v terénu vytyčená a vyznačená výchovně vzdělávací trasa s cílem informovat návštěvníky o přírodních nebo kulturních hodnotách dané lokality. Vznikají v konkrétním místě a poskytují informace z různých společenskovedních a přírodovědných oborů, které se vztahují právě k danému místu. Podle náročnosti a dostupnosti se dělí na stezky pro pěší, cyklisty, lyžaře, vodáky, děti, tělesně postižené, případně pro automobilisty. Podle komunikačních metod se dělí na popisné, interaktivní a smyslové.
Plán péče	o zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu.
Ústřední seznam ochrany přírody	veřejný seznam evidovaných zvláště chráněných území, evropsky významných lokalit, ptačích oblastí a památných stromů. Archivuje a zpřístupňuje listinnou podobu zřizovací dokumentace objektů i odbornou dokumentaci, jako jsou např. plány péče o dané ZCHÚ, inventarizační průzkumy, odborné zprávy a studie apod.
Územní systém ekologické stability (ÚSES)	vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Dělí se na místní, regionální, nadregionální a skladebnými částmi ÚSES jsou biocentra, biokoridory a interakční prvky.
Planě rostoucí rostlina	jedinec nebo kolonie rostlinných druhů včetně hub, jejichž populace se udržují v přírodě samovolně. Rostlinou jsou všechny její podzemní i nadzemní části.
Volně žijící živočich	jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince. Jedinec zdivočelé populace domestikovaného druhu se za volně žijícího živočicha nepovažuje.
Významný krajinný prvek	jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, např. mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy, které vyhlásí územně příslušný orgán ochrany přírody.
Záchranný program	je projekt složený z koordinovaných, vědecky podložených aktivit, jejichž cílem je obnova a dlouhodobá stabilizace populací neohroženějších druhů rostlin a živočichů. Těmito aktivitami jsou management lokalit, speciální management druhu (odchovy, kultivace, repatriace), monitoring a výzkum ekologie druhu a administrativní opatření.
Zvláště chráněná část přírody	zvláště chráněná část přírody je velmi významná nebo jedinečná část živé či neživé přírody; může jí být část krajiny, geologický útvar, strom, živočich, rostlina a nerost, vyhlášený ke zvláštní ochraně státním orgánem podle zákona č. 114/1992, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
Zvláště chráněné území (ZCHÚ)	území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná, která jsou vyhlášena v kategorii: národní park, chráněná krajinná oblast, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památka nebo přírodní památka.

PŘÍLOHA 1 – ZŘIZOVACÍ VÝNOSY CHRÁNĚNÝCH KRAJINNÝCH OBLASTÍ platnost plánů péče (stav k 31. 12. 2009)

OVERVIEW OF THE DOCUMENTS BY WHICH PROTECTED LANDSCAPE AREAS WERE ESTABLISHED Validity of their management plans (as on December 31, 2009)

Chráněná krajinná oblast Protected Landscape Area	Vyhlášeno Declared	Plán péče s platností do roku Management plan valid till
Beskydy	Výnosem MK ČSR č.j. 5373/73 ze dne 5. března 1973	2018
Bílé Karpaty	Výnosem MK ČR č.j. 17.644/80 ze dne 3. listopadu 1980	2012
Blaník	Výnosem MK ČR č.j. 17332/81 ze dne 29. listopadu 1981	2017
Blanský les	Vyhláškou MK ČSR č. 197/89 Sb. ze dne 8. prosince 1989	2017
Broumovsko	Vyhláškou MŽP č. 157/1991 Sb. z 27. března 1991	2013
Český kras	Výnosem č. 4947/72-II/2 MK ze dne 12. dubna 1972	2011
Český les	Nařízením vlády č. 70/2005 Sb. ze dne 12. ledna 2005	2016
Český ráj	Nařízením vlády č.508/2002 Sb. z 5. prosince 2002	2013
České středohoří	Výnosem MK ČSR č. j. 6883/76 ze dne 19. března 1976	2014
Jeseníky	Výnosem MK ČSR č.j.9886/69 ze dne 19.6.1969	2013
Jizerské hory	Výměrem MK ČR č. j. 13853/67 ze dne 8. prosince 1967	2011
Kokořínsko	Výnosem MK ČSR č. j. 6070/1976 ze dne 19. března 1976	2013
Křivoklátsko	Výnosem MK ČSSR ze dne 24.11. 1978, č. j. 21 972/78 ze dne 24. listopadu 1978	2016
Labské pískovce	Výnosem MK ČSR č.j. 4.946/72 – II/2 ze dne 27. června 1972	2011
Litovelské Pomoraví	Vyhláškou MŽP ČR č. 464/1990 Sb. ze dne 29. října 1990	2011
Lužické hory	Výnosem MK ČSR č.j. 6927/1976 ze dne 19. března 1976	2014
Moravský kras	Výnosem MŠK č. j. 18.001/55/A/6 ze dne 4. července 1956	2016
Orlické hory	Výnosem MK ČSR č. j. 16368/69/II/2 ze dne 28. prosince 1969	2014
Pálava	Výnosem MK ČR č. j. 5790/76 ze dne 19. března 1976	2015
Poodří	Vyhláškou MŽP ČR č. 155/1991 Sb. ze dne 27. března 1991	2018
Slavkovský les	Výnosem MK ČSR č. j. 7657/74 ze dne 3. května 1974	2014
Třeboňsko	Výměrem MK ČSR č. j. 22.737/79 ze dne 15. listopadu 1979	2017
Žďárské vrchy	Výnosem MK ČR č. j. 8908/70 – II/2 ze dne 25. května 1970	2011
Železné hory	Vyhláškou MŽP ČR č. 156/91 Sb. ze dne 1. května 1991	2011

Poznámka/Note:

MK = Ministerstvo kultury / Ministry of Culture

MŽP = Ministerstvo životního prostředí / Ministry of Environment (MoE)

MŠK = Ministerstvo školství a kultury (pro rok 1956) / Ministry of Education and Culture (for the year 1956)

PŘÍLOHA 2 – NOVÁ VYHLÁŠENÁ MZCHÚ V ROCE 2009

DESIGNATION OF SMALL-SIZE PROTECTED AREAS IN 2009

Vyhlášení nenárodních kategorií maloplošných zvláště chráněných území

Na území CHKO Blanský les byla nově vyhlášena přírodní rezervace (PR Chrášťanský vrch) a přírodní památka byla připravena k vyhlášení (PP Výří vrch).

- **PR Chrášťanský vrch** zaujímá rozlohu 16,87 ha a byla vyhlášena k ochraně květnatých bučin a suťových lesů s charakteristickou druhovou skladbou stromového, bylinného a mechového patra, stejně jako vegetace narušovaných míst a stinných skal. V rezervaci se vyskytuje ohrožený druh měsíčnice vytrvalá a dále společenstva ptáků starých smíšených lesních porostů.
- **PP Výří vrch** (12,92 ha) představuje obnažené skály na vápencovém podkladu s xerotermními travinobylinnými společenstvy rostlin a živočichů, rozvolněné teplomilné doubravy a vápnomilné bučiny.

Správa CHKO Broumovsko na svém území vyhlásila novou přírodní památku a přírodní rezervaci.

- **PR Ostaš** (30,30 ha) je geomorfologicky cenné území v kvádrových pískovcových svrchní křídě s přírodovědně významnými formami pískovcového reliéfu a zbytky přírodě blízkých ekosystémů se specifickými rostlinnými a živočišnými lesními a skalními společenstvy.
- Předmětem ochrany **PP Šafránová stráž** (0,23 ha) je populace silně ohroženého šafránu bělokvětetého na druhově bohaté svahové louce.

V CHKO Český les byla nově vyhlášena přírodní rezervace a přírodní památka.

- **PR Smrčí** (91,72 ha) k ochraně přirozených a přírodě blízkých acidofilních bučin se smrkem a příměsí jedle na skeletových, lesnicky minimálně obhospodařovaných svazích.
- Nově vyhlášena byla také **PP Chodovské skály** (3,64 ha) reprezentující unikátní skalní defilé českého křemenného valu s výchozem mohutné křemenné žíly na tektonické struktuře I. řádu, v souvislé směrné délce 490 m s typickými morfologickými projevy.

Na území CHKO Labské pískovce byla nově vyhlášena PR Pavlínino údolí a k vyhlášení byla také připravena PP Meandry Chřibské Kamenice.

- **PR Pavlínino údolí** (182,52 ha) byla vyhlášena k ochraně celé geobiocenózy jediného kaňonu na říčce Chřibské Kamenici, který je významným útočištěm řady rostlinných a živočišných druhů.
- **PP Meandry Chřibské Kamenice** (0,60 ha) zahrnuje meandrující tok Kamenice v pískovcovém údolí s výskytem vydry říční.

Správa CHKO Poodří nově vyhlásila **PR Bažantula** o rozloze 36,52 ha, která je tvořena přírodě blízkým, druhově bohatým rybníčním ekosystémem se vzácnými rostlinnými společenstvy a soustředěným výskytem zvláště chráněných druhů živočichů.

Správa CHKO Slavkovský les vydala nařízení o novém vyhlášení **PP Koňský pramen** (0,0015 ha), k ochraně vývěrů přírodní uhličitě minerální vody.

Na území CHKO Třeboňsko byla nově vyhlášena **PP Brancké doubí** (40,94 ha), která je cenným biotopem pro řadu druhů brouků a ptáků. Tvoří ji rozvolněné lesní porosty s polopřirozenou druhovou skladbou, přičemž výrazně je zastoupen dub letní, a to i jedinci významného vzrůstu a stáří.

Správa CHKO Žďárské vrchy přehlásila tři přírodní památky:

- **PP Peperek** (12,11 ha) je skalní hřeben tvořený pyroxenickými rulami a kvarcity se společenstvy suťových lesů a květnatých bučin.
- **PP Bahna** (17,64 ha) byla vyhlášena k ochraně přírodních společenstev přechodových rašelinišť, nevápnitých mechových slatinišť, vysokých ostřic, vlhkých pcháčovských luk a tužebníkových lad, bezkolencových luk a smilkových trávníků s chráněnými a ohroženými druhy rostlin a živočichů.
- V **PP Mlýnský rybník a rybník Rohlík** (9,55 ha) se nacházejí vodní a mokřadní přírodní společenstva s biotopy přirozené makrofytní vegetace eutrofních a mezotrofních stojatých vod, rákosin a vegetace vysokých ostřic, na něž navazuje údolní niva s biotopy vlhkých pcháčovských luk a tužebníkových lad, nevápnitých mechových slatinišť a údolních jasanovo-olšových luhů s výskytem zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

V CHKO Železné hory byly nově vyhlášeny:

- **PR Polom** (20,24 ha) představuje fragmenty jedlobukového pralesa, prameništích jasenin a lužních olšin.
- **PP Vršovská olšina** (19,60 ha) tvoří mozaika mokřadních, lužních a prameništích olšin s hojným výskytem bledule jarní.

PŘÍLOHA 3 – PŘEHLED PLÁNŮ PÉČE O MZCHÚ K 31. PROSINCI 2009

OVERVIEW OF THE MANAGEMENT PLANS OF SMALL-SIZE SPECIALLY PROTECTED AREAS AS ON DECEMBER 31, 2009

Nenárodní kategorie MZCHÚ

Non-national categories of SSPA

Schválené Approved	PR NR	Čerňavina, Gutské peklo, Velký Polom, Uplaz (CHKO Beskydy), Chrášťanský vrch (CHKO Blanský les), Ostaš (CHKO Broumovsko), Smrčí (CHKO Český les), Pavlínino údolí, Pod lesem, Za pilou (CHKO Labské pískovce), Jelení lázeň (CHKO Orlické hory), Bažantula (CHKO Poodří), Amerika (CHKO Slavkovský les), Rod (CHKO Třeboňsko), Volákův kopec (CHKO Žďárské vrchy), Zubří, Oheb, Polom (CHKO Železné hory).
	PP NM	Šafránová stráž (CHKO Broumovsko), Chodovské skály (CHKO Český les), Hvízdalka, Lom Kozolupy, Špičatý vrch-Barrandovy jámy (CHKO Český kras), Černý důl, Kamenný vrch u Křenova (CHKO Kokořínsko), Rybník u Králova mlýna (CHKO Labské pískovce), Malá voda (CHKO Litovelské Pomoraví), Branské doubí (CHKO Třeboňsko), Les na dolíku, Mlýnský rybník a rybník Rohlík, Zadní rybník, Bahna, Peperek (CHKO Žďárské vrchy), Kaštanka, Vršovská olšina (CHKO Železné hory).
Před schválením Before approval	PR NR	Kobyla (CHKO Český kras), Dubensko, Svatá Alžběta (CHKO Křivoklátsko), Stará oleška (CHKO Labské pískovce), Doubrava, Hejtmanka, Chomoutovské jezero, Kačení louka, Kenický, Litovelské luhy, Panenský les, Plané loučky, U spálené (CHKO Litovelské Pomoraví), Bílá voda, Sloupsko-šošůvské jeskyně (Moravský kras), Milovická stráž, Svatý kopeček, Šibeničník, Turoid (CHKO Pálava), Jistebnické mokřady, Kotvice (CHKO Poodří), Losí blato u Mirochova, Rašeliniště Hovízna (CHKO Třeboňsko), Krkanka, Strádovské peklo, Vápenice (CHKO Železné hory).
	PP NM	Výří vrch (CHKO Blanský les), Oborská luka, Rybník Vražda (CHKO Český ráj), Mrzínov (CHKO Kokořínsko), Meandry Chřibské Kamenice (CHKO Labské pískovce), Častava, Hvězda, Kurfürstovo rameno, Pod Templem, Třesín, U přejezdu, U Senné cesty, V Boukalovém, Za mlýnem, Zátrže (CHKO Litovelské Pomoraví), Buchtovka (CHKO Železné hory).

Na MŽP byly dále odevzdány plány péče o přírodní památky nacházející se na pozemcích určených k obraně státu - Rašovické skály, Mravenčák (CHKO Labské pískovce).

Národní kategorie MZCHÚ

National categories of SSPA

Plány péče předané MŽP Plans given to ME	NPR NNR	Bukačka, Čertova stěna-Luč, Chlumská stráž, Pouzdřanská step – Kolby, Ranšpurk, Rolavská vrchoviště, Sedlo, Slanisko u Nesytu, Švařec, Velký špičák, Větrníky, Voděradské bučiny, Vývěry Punkvy.
	NPP NNM	Bílé stráně, Borečský vrch, Březinské listy, Ciboušov, Červený kopec, Doupňák, Hojkovské rašeliniště, Hrabanovská černava, Chýnovská jeskyně, Janský vrch, Komorní hůrka, Křeby, Luční, Medník, Odlezelské jezero, Pastvisko u Lednice, Radouč, Rendezvous, Ruda, Slatinná louka u Velenky, Stránská skála, Váté písky, Velký vrch.
Před předáním MŽP Plans prepared to be submitted to ME	NPR NNR	Cahnov, Červené blato, Jezerka, Krumlovsko-rokytenské slepence, Křivé jezero, Libický luh, Lichnice-Kaňkovy hory, Lovoš, Malý a Velký štít, Milešovka, Mohelenská hadcová step, Ramena řeky Moravy, Stará řeka, Špraněk, Vrpač, Zástudánčí, Žebračka, Žofinka.
	NPP NNM	Dunajovické kopce, Hrdibořické rybníky, Jankovský potok, Jestřebské slatiny, Lomy pod Kosířem, Lužní potok, Na skále, Panská skála, Park v Bílé Lhotě, Polabská černava, Rovná, Rešovské vodopády, Skalická Morávka, Skalky skřítků, Strážník, Třesín, Újezdský Pešunk, Velký Roudný, Vizír, Za Hrnčířkou, Zlatý potok.

Počet plánů péče MZCHÚ v roce 2009

Number of management plans of SSAP in 2009

Správa CHKO PLA Administration	Nenárodní kategorie		Národní kategorie MZCHÚ	
	Schválené Approved	Před schválením Before approval	Předané MŽP Plans given to ME	Před odevzdáním MŽP Plans prepared to be submitted to ME
Beskydy	4			1
Bílé Karpaty			1	
Blaník			3	1
Blanský les	1	1	1	2
Broumovsko	2			
České středohoří			6	4
Český kras	3	1	1	
Český les	2			
Český ráj		2		1
Jeseníky				2
Jizerské hory				
Kokořínsko	2	1	3	3
Křivoklátsko		2	2	
Labské pískovce	4	2+2 PP na PÚOS	2	2
Litovelské Pomoraví	1	19	1	11
Lužické hory				
Moravský kras		2	3	
Orlické hory	1		1	
Pálava		4	6	5
Poodří	1	2		
Slavkovský les	1		2	1
Třeboňsko	2	2	1	4
Žďárské vrchy	6		3	1
Železné hory	5	4		1

PŘÍLOHA 4 – ZÁCHRANNÉ PROGRAMY V ROCE 2009

ACTION PLANS/RECOVERY PROGRAMMES IN 2009

Záchranný program	Management	Monitoring	Další informace	Osvětová činnost
sysel obecný	<ul style="list-style-type: none"> probíhal na všech lokalitách výskytu, na 13 z nich finančně podpořen z PPK nebo Norských fondů polopřirozený chov syslů v pražské ZOO a nově i v brněnské ZOO 	<ul style="list-style-type: none"> každoroční monitoring všech populací sysla obecného (na 37 lokalitách v ČR) 	<ul style="list-style-type: none"> pokračování realizace tříletého výzkumného projektu zaměřeného na výzkum biologie a ekologie sysla obecného v programu VaV MŽP 	<ul style="list-style-type: none"> informační brožura s názvem „Sysel obecný – hlodavec, který nesyslí“ v rámci cyklu „Chcete mě?“ natočena televizní reportáž o ochraně a výzkumu sysla obecného.
užovka stromová	<ul style="list-style-type: none"> v Poohří, Podyjí, Bílé Karpaty údržba či tvorba míst pro rozmnožování a úkrytových biotopů: zídky, líhniště, migrační koridory, snosy kamenů, apod. v Poohří a v Karpatech záchranný přenos užovky při sekání silničních příkopů 	<ul style="list-style-type: none"> výzkum reprodukce zahájen výzkum potenciálních predátorů užovky stromové mapování vhodných biotopových prvků v dalších okrajových oblastech výskytu 		<ul style="list-style-type: none"> v Poohří a v Bílých Karpatech rozdávány letáky a probíhala osobní jednání s místními obyvateli
perlorodka říční	<ul style="list-style-type: none"> péče o odchovné a reprodukční prvky a odchovné rameno řeky Blanice 	<ul style="list-style-type: none"> monitoring stavu jednotlivých povodí z hlediska abiotických faktorů a na vybraných lokalitách inventarizace stavu perlorodkových populací 	<ul style="list-style-type: none"> objevena zcela nová lokalita v Husinci, v náhonu rybníka Šebelů proběhla dvě setkání mezinárodní skupiny pro ochranu perlorodky říční v oblasti Bavorsko-Čechy-Sasko probíhala četná jednání týkající se obnovy sítě starých melioračních stok na kalamitních holinách LHC Arnoštov: byly stanoveny podmínky pro provedení terénních prací s ohledem na potřeby ochrany perlorodky říční dokončeny dvě revitalizační studie: pro povodí Malše a pro povodí Lužního potoka a Bystřiny 	<ul style="list-style-type: none"> prezentace na mezinárodní konferenci v USA
matizna bahenní	<ul style="list-style-type: none"> kosení luk na dvou lokalitách výskytu výsevy a výsadby matizny a její kultivaci <i>ex situ</i> 	<ul style="list-style-type: none"> monitoring stavu populací 	<ul style="list-style-type: none"> v NPP Hrdibořické rybníky kvetlo nejvíce rostlin od počátku realizace ZP populace na Hrdibořicích je víceméně stabilní a podporuje půdní semennou banku vlastní produkcí semen populace na slatiništi Černovír je nadále závislá na repatriaci rostlin a semen 	<ul style="list-style-type: none"> kommunikace s vlastníky pozemků s výskytem druhu (na lokalitě Černovířské slatiniště) a s vlastníky okolních pozemků potenciálně vhodných pro repatriaci vytvořeny internetové stránky o ochraně matizny bahenní

Záchranný program	Management	Monitoring	Další informace	Osvětová činnost
rdest dlouholistý	<ul style="list-style-type: none"> výsadbou rostlin v roce 2008 nově vznikla lokalita Rameno u Slezského Předměstí záchranná kultivace, která je zdrojem rostlin pro repatriační výsadby 	<ul style="list-style-type: none"> monitoring na lokalitě v PCHP Rameno u Stříbrného rybníka a na lokalitách v CHKO Kokořínsko řada zoologických průzkumů na lokalitě Rameno u Stř. potoka 	<ul style="list-style-type: none"> monitoring v lokalitě Slepé rameno u Stříbrného rybníka ukázal oproti loňskému roku zdvojnásobení početnosti populace ověřeny tři potenciální lokality pro výsadby v roce 2010 	
hořec jarní	<ul style="list-style-type: none"> jarní vláčení louky a narušení drnu, kosení, zálivka a hrabání topolového listí v NPP Rovná opětovné kosení experimentálních čtverců v Cimrmanově zahradce v CHKO Jeseníky 	<ul style="list-style-type: none"> monitoring všech populací hořce jarního v NPP Rovná a CHKO Jeseníky na lokalitě NPP Rovná sledován průběh hladiny podzemní vody 	<ul style="list-style-type: none"> pokračování projektu VaV MŽP – hodnocení genetické variability populací hořce jarního na našem území 	
hvozdík písečný český	<ul style="list-style-type: none"> seč, narušování mechového patra, hrabání opadu, likvidace expanzních rostlin v NPP Kleneč i na stráni u Kyškovic rozsáhlé stržení drnu na obou lokalitách 	<ul style="list-style-type: none"> potvrzen pozitivní trend vývoje populace od roku 1999 	<ul style="list-style-type: none"> Do experimentálních ploch v NPP Kleneč na čerstvě stržené ploše bylo vyseto 700 semen 1000 semen bylo uloženo do genetické banky VÚRV Praha-Ruzyně Pomocí průtokové cytometrie byl potvrzen výskyt mezidruhových kříženců hvozdíku písečného českého a hvozdíku kartouzku dokončeny entomologické průzkumy lokality započaté v roce 2008 	

PŘÍLOHA 5 – PŘEHLED DOTAČNÍCH PROGRAMŮ V OBLASTI PÉČE O PŘÍRODU A KRAJINU

OVERVIEW OF SUBSIDIARY SCHEMES/PROGRAMMES IN NATURE CONSERVATION AND LANDSCAPE PROTECTION

PROGRAM PÉČE O KRAJINU

Program péče o krajinu se dělí na dva základní podprogramy:

- **Podprogram pro naplňování opatření vyplývajících z plánů péče o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany ptáčích oblastí a evropsky významných lokalit (PPK A)** – příjemcem finančních prostředků je AOPK ČR, která realizaci jednotlivých opatření zajišťuje smlouvami o dílo
- **Podprogram pro zlepšování dochovaného přírodního prostředí (PPK B)** – příjemcem finančních prostředků jsou zpravidla vlastníci či nájemci pozemků, případně pověřené osoby, a to na základě vydaných rozhodnutí
- **Podprogram zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy (PPK C)** – příjemcem je akreditovaná záchraná stanice zajišťující naplnění podprogramu na území celé ČR

Samostatným titulem jsou Podkladové a osvětové materiály pro krajinotvorné programy, tzv. studie. V rámci titulu se zpracovávají podkladové materiály sloužící k zohledňování zájmů ochrany přírody či k systematické realizaci krajinotvorných opatření ve vybraných územích.

Podprogram PPK A

- A.1 Vyhotovení plánu péče a zeměměřické práce v předmětných územích**
- A.2 Údržba a budování technických zařízení nebo objektů sloužících k zajištění státem chráněných zájmů v předmětných územích**
- A.3 Opatření směřující k odstranění dřívějších negativních zásahů nebo negativních vlivů, působících v předmětných územích**
- A.4 Opatření zajišťující existenci částí přírody, pro jejichž ochranu byla předmětná území zřízena nebo existenci zvláště chráněného druhu**

Podprogram PPK B

B.1 Péče o přírodní a přírodě blízké biotopy a biotopy druhů uvedených v červených seznamech ve volné krajině

- B1.1 Vytváření podmínek pro zachování a obnovu významných biotopů (kosení, výřez náletu, pastva atd.)
- B1.2 Likvidace invazních druhů rostlin a živočichů a omezování jejich výskytu

B.2 Péče o krajinné prvky

- B2.1 Péče o registrované významné krajinné prvky a prvky ÚSES
- B2.2 Péče o památné stromy a aleje a další významné stromy a aleje
- B2.3 Výsadby nelesní zeleně plnící krajinotvornou funkci
- B2.4 Vytváření drobných přírodních prvků v krajině (obnova tůní, remízků, hnízdišť atd.)

Podprogram PPK C

C.1 Podpora záchraných stanic pro ohrožené a handicapované živočichy

PROGRAM PODPORA OBNOVY PŘIROZENÝCH FUNKCÍ KRAJINY

1. **Podprogram 115 162 – Zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve vztahu k zvláště chráněným územím a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany ptačích oblastí a evropsky významných lokalit** podporuje následující opatření:
 - 1.1 příprava plánovacích dokumentů pro zvláště chráněná území (ZCHÚ) a ptačí oblasti (PO) v souladu s vyhláškou č. 60/2008 Sb. a schválenými metodikami,
 - 1.2 příprava dokumentace pro vyhlásování a změny ZCHÚ a PO v souladu s vyhláškou č. 60/2008 Sb. a zaměření hranic ZCHÚ
 - 1.3 příprava podkladů pro zřizování smluvně chráněných území ministerstvem (§ 39 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění [ZOPK]),
 - 1.4 označování zvláště chráněných území dle § 42 odst. 4 a 5., památných stromů podle § 47 odst. 2., smluvně chráněných území dle § 39 odst. 2 ZOPK a ptačích oblastí dle §45e odst. 7 ZOPK,
 - 1.5 opatření realizovaná v souladu se schváleným plánem péče, souboru doporučených opatření dle § 38, § 45e ZOPK, zajištění provozu návštěvnických středisek nebo opatření vyplývajících ze smlouvy uzavřené dle §39, §45e odst. 6, §68 (§69).

2. **Podprogram 115 163 – Realizace a příprava záchranných programů a programů péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů** podporuje následující opatření:
 - 2.1 realizace záchranných programů přijatých ministerstvem pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů (§ 52 ZOPK),
 - 2.2 realizace programů péče pro zvláště chráněné druhy, přijatých ministerstvem,
 - 2.3 příprava nových záchranných programů a programů péče pro zvláště chráněné druhy stanovené ministerstvem, včetně sběru a zpracování nezbytných podkladových údajů.

3. **Podprogram 115 164 – Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatické změny na vodní ekosystémy** podporuje následující opatření:
 - 3.1 opatření přispívající ke zlepšování přirozených funkcí vodních toků, včetně obnovy jejich migrační propustnosti,
 - 3.2 obnova nebo tvorba mokřadů a tůní, výstavba, obnova nebo rekonstrukce vodních nádrží přírodně blízkého charakteru s cílem zlepšení retenční schopnosti krajiny a podpory biodiverzity,
 - 3.3 zakládání a revitalizace prvků systému ekologické stability vázaných na vodní režim.

4. **Podprogram 115 165 – Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatické změny na nelesní ekosystémy** podporuje následující opatření:
 - 4.1 tvorba a obnova ekostabilizačních prvků v krajině,
 - 4.2 tvorba a obnova biotopů pro zvláště chráněné druhy,
 - 4.3 opatření k omezování fragmentace krajiny a podpoře migrační propustnosti krajiny s výjimkou výstavby rybích přechodů,
 - 4.4 likvidace invazních druhů.

5. **Podprogram 115 166 – Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatické změny na lesní ekosystémy** podporuje následující opatření:
- 5.1 opatření pro zlepšování druhové, věkové a prostorové skladby lesních porostů, včetně likvidace invazních druhů,
 - 5.2 opatření za účelem bezpečného ponechání dřevní hmoty v lese,
 - 5.3 ponechání výstavků stanovištně původních dřevin na dožití a k následnému přirozenému rozkladu po těžbě v lesním porostu,
 - 5.4 zpracování lesních hospodářských plánů (LHP) pro hospodářskou úpravu nepasečných forem hospodaření v národních parcích a jejich ochranných pásmech.
6. **Podprogram 115 167 – Zajištění podkladových materiálů pro zlepšování přírodního prostředí a monitoring krajinných programů** podporuje následující opatření:
- 6.1 zpracování odborných studií (vyhledávací studie pro realizaci opatření v rámci krajinných programů, studie zjištění minimálního stavu podzemní vody atd.), např. ve vazbě na § 73 ZOPK,
 - 6.2 monitoring a vyhodnocování opatření krajinných programů a stavu předmětů ochrany ZCHÚ a PO z hlediska kvality, efektů a přínosů ve vazbě na realizovaná opatření.

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Přehled os a oblastí podpory s vyznačením os, které se vztahují k oblasti ochrany přírody a krajiny:

Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní – oblast podpory:

- 1.1 – Snižování znečištění vod
- 1.2 – Zlepšení jakosti pitné vody
- 1.3 – Omezování rizika povodní

Prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie

Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik

Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny – oblast podpory:

- 6.1 – Implementace a péče o území soustavy Natura 2000
- 6.2 – Podpora biodiverzity
- 6.3 – Obnova krajinných struktur
- 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny
- 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny
- 6.6 – Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod.

Prioritní osa 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu:

- 7.1 – Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací

Prioritní osa 8 – Technická pomoc

SPRÁVA NEZCIZITELNÉHO STÁTNÍHO MAJETKU VE ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH

Finanční podporu z tohoto programu lze poskytovat na opatření realizovaná v ZCHÚ včetně jejich ochranným pásem:

- A Vyhotovení plánu péče
- B Zpracování lesního hospodářského plánu
- C Zajištění dokumentů a podkladů nutných k provozu vodního díla
- D Údržba a budování technických zařízení nebo objektů sloužících k zajištění státem chráněných zájmů
- E Opatření směřující k odstranění dřívějších negativních zásahů nebo negativních vlivů
- F Opatření zajišťující existenci částí přírody, pro jejichž ochranu bylo ZCHÚ zřízeno

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

(program Ministerstva zemědělství)

Osa I. Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

- Modernizace zemědělských podniků
- Investice do lesů

Osa II. Zlepšování životního prostředí a krajiny

- Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření
- Neproduktivní investice do lesů
- Agroenvironmentální opatření – Ošetřování travních porostů, péče o krajinu
- Podpora méně příznivých oblastí a Podpora oblastí Natura 2000 na zemědělské půdě

Osa III. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

- Podpora cestovního ruchu – pěší trasy, vinařské stezky, hippostezky
- Vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu (mimo ZCHÚ)

OPERAČNÍ PROGRAM RYBÁŘSTVÍ

(program Ministerstva zemědělství)

Osa II. Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh

- 2.1 Opatření pro produktivní investice do akvakultury
- 2.4 Investice do zpracování a uvádění na trh

Osa III. Opaření společného zájmu

- 3.1 Společné činnosti
- 3.2 Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin
- 3.3 Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně – vyjma záměru a)
- 3.4 Pilotní projekty

PŘÍLOHA 6 – PŘÍKLADY Z PUBLIKAČNÍ ČINNOSTI AOPK ČR

SELECTION OF PUBLICATIONS PRODUCED BY THE ANCLP CR

Časopisy

6 x Ochrana přírody plus monotematické číslo Biologická rozmanitost a změna podnebí (v české a anglické verzi)
sborník Příroda 27

Publikace:

Botanicky významná území – dotisk (editoři: Jan Čerovský, Zdenka Podhajská, Dana Turoňová)
Mapování biotopů v České republice (editoři: Handrij Härtel, Jarmila Lončáková, Michael Hošek)
Zpráva o stavu přírody a krajiny v České republice (editoři: Ladislav Miko a Michael Hošek)
Jeskyně v rámci edice Chráněná území ČR (ed. Jaroslav Hromas)

Metodiky AOPK ČR:

- Metodika 35: Oceňování dřevin rostoucích mimo les (ed. Jaroslav Kolařík)
- Metodika 36: Raci (Monika Štambergová, Jitka Svobodová, Eva Kozubíková)

Příručky, sborníky a brožury AOPK ČR

- **O syslovi** (Jitka Uhlíková, Jan Matějů, Petra Nová, Vladimír Vohralík)
- **Obnova zeleně v urbanizované krajině** (Bohumil Reš, Tomáš Vencálek, Jaromír Kosejk)
- **Obnova historických zahrad a parků** (Bohumil Reš, Tomáš Vencálek, Pavel Štěřba, Jiří Klápště)
- **Obnova rybníků** (Tomáš Just, Pavel Moravec, Vladimír Šámal, Linda Franková)
- **Ochrana přírody a krajiny v ČR + samostatná cizojazyčná verze Nature Conservation and Landscape Protection in the Czech Republic** (Aleš Hoření, Petr Moucha, Zdeněk Patzelt, Václav Petříček a Lenka Šoltysová)
- **Realizace skladebných částí územních systémů ekologické stability** (Jaromír Kosejk, Václav Petříček, Jiří Klápště, Linda Franková)
- **Realizace návštěvnické infrastruktury** (Michal Jelínek, Jitka Kozubková, Petr Kostečka)
- **Sborník Oceňování dřevin rostoucích mimo les** (ed. Pavel Štěřba)
- **Sborník Vliv oborního chovu spárkaté zvěře na PR Kútky** (ed. Ivana Jongepierová)
- **Sborník Analýza antropických vlivů v nejceněnějších částech CHKO Jeseníky** (ed. Ondřej Vítek)

Výroční zprávy 2008

Výroční zpráva AOPK ČR

Regionální výroční zprávy za CHKO:

Blaník, Blanský les, Jeseníky, Moravský kras, Labské pískovce a Žďárské vrchy

Skládačky CHKO:

Broumovsko, Český kras, Jizerské hory, Lužické hory, Moravský kras a Slavkovský les

Plakáty CHKO:

Bílé Karpaty, Blanský les, Český les, Český ráj, Křivoklátsko, Litovelské Pomoraví, Lužické hory a Žďárské vrchy

Jak stavět aneb stavební regulativy v CHKO:

Bílé Karpaty, Blaník, Český ráj, Jeseníky, Jizerské hory, Křivoklátsko, Litovelské Pomoraví, Lužické hory, Moravský kras, Orlické hory, Pálava, Poodří a Slavkovský les.

Samostatně navíc – Lidová architektura v CHKO Bílé Karpaty

Průvodce naučnou stezkou (NS):

mineralogická NS Sobotín – Maršíkov, Dřeviny CHKO Křivoklátsko, Třísov – Dívčí Kámen – Holubov, Rezervace Slavkovského lesa, Červené Blato (ČJ, AJ, NJ), Děvín, Hradisko, Jizerské hory, Krátká, Macocha, Podkovák a Zlatý kůň

Karty druhů a biotopů:

Hořeček mnohotvarý český, Hvozdík písečný český, Jeřáb popelavý, Losos obecný, Mlok skvrnitý, Modrásek červno-skvrnitý, Netopýr černý, Perlorodka říční, Puštík bělavý, Rak kamenáč, Roháč obecný, Sysel obecný, Tesařík alpský, Úhoř čiční, Užovka stromová, Zvonek jesenícký, Blatkové bory, Vápnomilné bučiny a Vápnitá slatiniště

PŘÍLOHA 7 – ADRESÁŘ E-MAILŮ AOPK ČR

E-MAIL ADDRESS LIST OF ANCLP CR

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR)

Nuselská 39, 140 00 Praha 4, tel.: 241 082 119, e-mail: aopkcr@nature.cz www.nature.cz

Krajská střediska (KS) a správy CHKO (SCHKO) Regional Offices (KS) and PLA Administrations (SCHKO)	E-mail	Internetové stránky Internet websites
KS Brno	brno@nature.cz	www.brno.nature.cz
KS České Budějovice	ceske_budejovice@nature.cz	www.ceskebudejovice.nature.cz
KS Havlíčkův Brod	havlickuv_brod@nature.cz	www.havlickuvbrod.nature.cz
KS Hradec Králové	hradec_kralove@nature.cz	www.hradeckralove.nature.cz
KS Karlovy Vary	karlovy_vary@nature.cz	www.karlovyvary.nature.cz
KS Olomouc	olomouc@nature.cz	www.olomouc.nature.cz
KS Ostrava	ostrava@nature.cz	www.ostrava.nature.cz
KS Pardubice	pardubice@nature.cz	www.pardubice.nature.cz
KS Plzeň	plzen@nature.cz	www.plzen.nature.cz
KS Praha a Střední Čechy	praha@nature.cz	www.praha.nature.cz
KS Ústí nad Labem	usti@nature.cz	www.ustinadlabem.nature.cz
KS Zlín	zlin@nature.cz	www.zlin.nature.cz
SCHKO Beskydy	beskydy@nature.cz	www.beskydy.nature.cz
SCHKO Bílé Karpaty	bilekarp@nature.cz	www.bilekarpaty.nature.cz
SCHKO Blaník	blanik@nature.cz	www.blanik.nature.cz
SCHKO Blanský les	blanles@nature.cz	www.blanskyles.nature.cz
SCHKO Broumovsko	broumov@nature.cz	www.broumovsko.nature.cz
SCHKO České Středohoří	cstred@nature.cz	www.ceskestredohori.nature.cz
SCHKO Český kras	ceskras@nature.cz	www.ceskykras.nature.cz
SCHKO Český les	ceskyles@nature.cz	www.ceskyles.nature.cz
SCHKO Český ráj	ceskyraj@nature.cz	www.ceskyraj.nature.cz
SCHKO Jeseníky	jeseniky@nature.cz	www.jeseniky.nature.cz
SCHKO Jizerské hory a KS Liberec	jizhory@nature.cz	www.jizerskehory.nature.cz
SCHKO Kokořínsko	kokorin@nature.cz	www.kokorinsko.nature.cz
SCHKO Křivoklátsko	krivoklat@nature.cz	www.krivoklatsko.nature.cz
SCHKO Labské pískovce	labpis@nature.cz	www.labskepiskovce.nature.cz
SCHKO Litovelské Pomoraví	litpom@nature.cz	www.litovelskepomoravi.nature.cz
SCHKO Lužické hory	luzhory@nature.cz	www.luzickehory.nature.cz
SCHKO Moravský kras	morkras@nature.cz	www.moravskykras.nature.cz
SCHKO Orlické hory	orlhory@nature.cz	www.orlickehory.nature.cz
SCHKO Pálava	palava@nature.cz	www.palava.nature.cz
SCHKO Poodří	poodri@nature.cz	www.poodri.nature.cz
SCHKO Slavkovský les	slavkles@nature.cz	www.slavkovskyles.nature.cz
SCHKO Třeboňsko	trebonsko@nature.cz	www.trebonsko.nature.cz
SCHKO Žďárské vrchy	zdarvrch@nature.cz	www.zdarskevrchy.nature.cz
SCHKO Železné hory	zelhory@nature.cz	www.zeleznehory.nature.cz

AUTOŘI FOTOGRAFIÍ: AUTHORS OF PHOTOGRAPHY:

Petr Jiskra	str. 7,	Humnický vrch / Humnické Hill
Milan Škrott	str. 11,	CHKO Beskydy / Beskydy Mts. PLA
Zuzana Růžičková	str. 15,	Přírodní památka U kaštánků / U kaštánků Nature Monument
Antonín Chrz	str. 15,	Památný strom Libáňská borovička / Libáňská borovička Monument Tree
Josef Mottl	str. 17,	Pastva v NPP Zlatý kůň / Pasturing in Zlatý kůň NNM
Václav Hlaváč	str. 19,	Vydra říční / The European Otter
Petr Kuna	str. 23,	Ošetření stromů pomocí horolezecké techniky / Trees treatment by using tree climbing technique
František Jaskula	str. 23,	Pastva ovcí v CHKO Beskydy / Sheep grazing in the Beskydy Mts. PLA
Kamil Farský	str. 28,	Rybí přechod typ balvanitá rampa na řece Ohři / Fish-passing facility, boulder ramp, on the Ohře river
Petr Kuna	str. 28,	Skupinová ochrana provedených výsadeb / Protection of realized tree planting
Linda Franková	str. 30,	Revitalizace Černého potoka / Restoration of Černý potok brook
Petr Bauer	str. 33,	Bělásek ovocný v CHKO Labské pískovce / The Black-veined White the Labske piskovce/Elbe Sandstone
Zuzana Růžičková	str. 33,	Monitoring ryb v Chrudimce / Fish Monitoring in the Chrudimka River
Luděk Čech	str. 34,	Monitoring puchýřku útlé v EVL Rychtářský rybník / Monitoring of Coleanthus subtilis in Rychtářsky rybník Site of Community Importace
Eva Škrabalová	str. 34,	Puchýřka útlá / <i>Coleanthus subtilis</i>
	str. 42,	Den otevřených dveří – Králický Sněžník / Open Doors Day – the Mt. Králický Sněžník
Radomír Studený	str. 37,	Volná jízda v CHKO Litovelské Pomoraví / Free ride in the Litovelské Pomoraví / Litovel Moravia River Basin PLA
Martin Klaudys	str. 39,	Natáčení dílu z dokumentárního cyklu... / Shooting for the documentary programme...
Zdena Koberová	str. 42,	Soutěž Zlatý list v CHKO Železné hory / Zlatý list / Golden Leaf Competition in Železné hory / Iron Mountains PLA
Josef Rusňák	str. 43,	Naučná stezka v NPR Bohdanečský rybník / Educational path in the Bohdanečsky rybník fishpond NNR
Martin Klaudys	str. 45,	Naučná stezka v CHKO Blaník / Educational path in th Mt. Blaník PLA
Zdeněk Mrkáček	str. 47,	Ještěrka obecná žije často v blízkosti člověka / The Sand Lizard often lives near human
Adam Kurz	str. 47,	Amazoňan vějířový / The Red-fan Parrot, Levhart/The Leopard,
	str. 48,	Lemur kata / The Ring-tailed Lemur, Leguán zelený / The Green Iguana
Jiří Dohnal	str. 50,	Drop velký/ The Great Bustard
Ladislav Pořízek	str. 51,	Lovčík vodní / The Raft Spider
Jan Procházka	str. 57,	Kontrola počtu mláďat puštíka obecného / Checking Tawny Owl young ones
Lenka Zadržilová	str. 60,	Rekonstrukce a modernizace budov... / Reconstruction and modernization of seats...
Luděk Čech	str. 61,	Hnědásek rozrazilový / The False Heath Fritillary

PŘEHLED INTERNETOVÝCH STRÁNEK PROVOZOVANÝCH AOPK ČR

OVERVIEW OF INTERNET WEBSITES PROVIDED BY ANCLP CR

www.nature.cz	Oficiální stránky AOPK ČR Official main websites
http://drusop.nature.cz	Ústřední seznam ochrany přírody Nature Conservancy Central Register
www.natura2000.cz	Soustava Natura 2000 v ČR Natura 2000 network in the CR
www.biomonitoring.cz	Sledování stavu biotopů a druhů Monitoring of Habitats and Species
www.zachranneprogramy.cz	Záchranné programy Endangered Species Action Plans/Recovery Programmes
www.dotace.nature.cz	Finanční nástroje v péči o přírodu a krajinu Financial tools in nature and landscape management
http://portal.nature.cz/wds	Portál ochrany přírody Nature Conservancy Information System Portal
http://mapmaker.nature.cz	Mapový server AOPK ČR Map server of the ANCLP CR
www.chm.nature.cz	Informační systém Úmluvy o biologické rozmanitosti v ČR Convention on Biological Diversity

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2009

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

2009 ANNUAL REPORT

Agency for Nature Conservation and

Landscape Protection of the Czech Republic

Vydala: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha

Editorka a grafický návrh: Jitka Kozubková

Anglický překlad: Jan Plesník

Autoři textů: kolektiv pracovníků AOPK ČR

Foto na titulní straně: Přírodní památka Sirňák (Přemysl Tájek)

Grafické zpracování a tisk: Leonardo spol. s r. o., grafický ateliér

84 stran

ISBN 978-80-87051-94-8

Náklad 350 výtisků

Praha 2010

MAPA ČR S REGIONÁLNÍMI PRACOVÍŠTI AOPK ČR A S VYZNAČENÍM CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ VE SPRÁVĚ AOPK ČR MAP OF THE CR WITH ANCLP CR'S REGIONAL OFFICES AND WITH PROTECTED AREAS MANAGED BY ANCLP CR

